

SIKKERHEDSDATABLAD

udarbejdet i overensstemmelse med Bilag II til REACH (EF) forordning 1907/2006, forordning (EF) 1272/2008 forordning (EU) 453/2010, forordning (EU) 2015/830, forordning (EU) 2019/521 og forordning (EU) 2020/878.

Udgave 10.1

Revisionsdato 19.03.2021

Dato for første udgave 27.10.2009

Trykdato 03.11.2021

PUNKT 1: Identifikation af stoffet/blandingen og af selskabet/virksomheden

1.1. Produktidentifikator

Produktnavn

Synonymer

Calciumdihydroxid

Hydratkalk, Læsket kalk, Luftlæsket kalk, Byggekalk, Fed kalk, Murkalk, Calciumdihydroxid, Calciumhydroxid, Calciumhydrat, Kalkmælk, Hvidtekalk, kulekalk.
Bemærk, at denne liste muligvis ikke er udtømmende.

Handelsnavn

UFI

Kemisk betegnelse - Formel

CAS-Nr.

EF-Nr.

Molekylvægt

REACH Registreringsnummer

Hydratkalk sække

KM2P-E2ET-F00A-QJX3

Calciumdihydroxid - Ca(OH)₂

1305-62-0

215-137-3

74,09 g/mol

01-2119475151-45-0018

1.2. Relevante identificerede anvendelser for stoffet eller blandingen samt anvendelser, der frarådes

Herunder ses almindelig beskrivelse af anvendelser. Alle identificerede kombinationer af anvendelsesdeskriptorer er opført i skema 1 i bilaget.

Bygge- og anlægsarbejde

Fremstilling af kemiske produkter

Fremstilling af basismetaller, herunder legeringer

Landbrug, skovbrug, fiskeri

Biocidholdigt produkt

Miljøbeskyttelse

Tilsætningsstoffer til fødevarer eller foder

Fremstilling af fødevarer

Farmaceutiske produkter

Fremstilling af andre ikke-metalliske mineralske produkter, f.eks. puds, cement

Papirartikler

Fremstilling af maling, lak og lignende overfladebehandlingsmidler, trykfarver samt tætningsmaterialer

Sten, puds, cement, glas og keramiske artikler

Minedrift, (incl. Offshore industrier)

Vandbehandlingskemikalier

Der er ingen former for brug i de identificerede anvendelser i skema 1 i bilaget, der ikke tilrådes.

1.3. Nærmere oplysninger om leverandøren af sikkerhedsdatabladet

Firma

Adresse

Faxe Kalk A/S

Hovedgaden 13

4654 Faxe Ladeplads

Telefon Danmark
Telefax +4556763500
E-mail til kompetent person, der er ansvarlig for sikkerhedsdatablad: +4556763501
msds@faxekalk.dk

1.4. Nødtelefon

Nødtelefon (Europa)	112 <i>Dette telefonnummer er tilgængeligt døgnets 24 timer, 7 dage om ugen.</i>
Giftinformationen tlf. nr.	+ 45 82 12 12 12 (Giftlinien)
Nødtelefon (Firma)	+4556763500 <i>Dette telefonnummer er kun tilgængeligt i kontortiden.</i>

PUNKT 2: Fareidentifikation

2.1. Klassificering af stoffet eller blandingen

Skin Irrit.2, H315, Påvirkning: Hud
Eye Dam.1, H318,
STOT SE3, H335, Påvirkning: Indånding

Yderligere oplysninger:

For den fuldstændige tekst af faresætningerne nævnt i dette punkt, se punkt 16.

2.2. Mærkningselementer

Farepiktogrammer

Signalord

Fare

Faresætninger

H315: Forårsager hudirritation.
H318: Forårsager alvorlig øjenskade.
H335: Kan forårsage irritation af luftvejene.

Sikkerhedssætninger

P102: Opbevares utilgængeligt for børn.
P280: Bær beskyttelseshandsker/ beskyttelsestøj/ øjenbeskyttelse/ ansigtsbeskyttelse.
P305 + P351 + P338: VED KONTAKT MED ØJNENE: Skyl forsigtigt med vand i flere minutter. Fjern eventuelle kontaktlinser, hvis dette kan gøres let. Fortsæt skylning.
P302 + P352: VED KONTAKT MED HUDEN: Vask med rigeligt sæbe og vand.
P310: Ring omgående til en GIFTINFORMATION/ læge.
P261: Undgå indånding af pulver/ røg/ gas/ tåge/ damp/ spray.
P304 + P340: VED INDÅNDING: Flyt personen til et sted med frisk luft og sørg for, at vejtrækningen lettes.
P501: Indholdet/ beholderen bortskaffes i en godkendt facilitet i overensstemmelse med lokale, regionale, nationale og internationale bestemmelser.

2.3. Andre farer

Stoffet opfylder ikke kriteriet for PBT- eller vPvB-stof.
Ingen andre farer identificeret.

PUNKT 3: Sammensætning af/oplysning om indholdsstoffer

3.1. Stoffer

Kemisk betegnelse	CAS-Nr.	EF-Nr.	REACH No.	Vægt procent
Calciumdihydroxid	1305-62-0	215-137-3	01-2119475151-45	<100

Renhedsgrad (%): Ingen urenheder, der er relevante for klassificering og mærkning

PUNKT 4: Førstehjælpsforanstaltninger

4.1. Beskrivelse af førstehjælpsforanstaltninger

Generelle anvisninger

Ingen kendte forsinkede effekter.
Kontakt en læge for alle eksponeringer, undtagen små hændelser.

Indånding

Flyt støvkilden, eller anbring personen i frisk luft. Søg straks lægehjælp.

Hudkontakt

Børst omhyggeligt og forsigtigt kroppens forurenede overflader for at fjerne alle rester af produktet. Vask straks berørte områder med store mængder vand. Fjern forurenet beklædning. Søg læge, hvis hudirritationen vedvarer.

Øjenkontakt

Skyl straks med rigeligt vand og søg læge.

Indtagelse

Skyl munden med vand og drik derefter rigeligt vand. Fremprovoker IKKE opkastning. Søg lægehjælp.

4.2. Vigtigste symptomer og virkninger, både akutte og forsinkede

Produktet er ikke akut toksisk via den orale eller dermale vej eller inhalationsvejen. Stoffet er klassificeret som irriterende for huden og luftvejene, og det indebærer en risiko for alvorlig øjenskade. Der er ikke grund til bekymring for systemiske bivirkninger, da lokale effekter (pH-virkning) er den væsentligste sundhedsfare.

4.3. Angivelse af om øjeblikkelig lægehjælp og særlig behandling er nødvendig

Følg de råd, der er nævnt i punkt 4.1

PUNKT 5: Brandbekæmpelse**5.1. Slukningsmidler****Egnede slukningsmidler**

Produktet er ikke brændbart. Brug pulverslukning, skum eller CO₂-brandslukker for at slukke den omgivende ild.
Brandslukningsforanstaltningerne skal være hensigtsmæssige i forhold til lokale omstændigheder og det omgivne miljø.

Ueguede slukningsmidler

Brug ikke vand.

5.2. Særlige farer i forbindelse med stoffet eller blandingen

Ved opvarmning over 580°C nedbrydes calciumdihydroxid, hvorved der dannes calciumoxid (CaO) og vand (H₂O): $\text{Ca(OH)}_2 \rightarrow \text{CaO} + \text{H}_2\text{O}$.

5.3. Anvisninger for brandmandskab

Undgå støvdannelse.

Brug iltmaske.

Brandslukningsforanstaltningerne skal være hensigtsmæssige i forhold til lokale omstændigheder og det omgivne miljø.

PUNKT 6: Forholdsregler over for udslip ved uheld**6.1. Personlige sikkerhedsforanstaltninger, personlige værnemidler og nødprocedurer****6.1.1. Rådgivning for ikke-indsatspersonel**

Sørg for tilstrækkelig ventilation.

Sørg for minimalt støvniveau.

Ubeskyttede personer skal holdes væk fra området.

Undgå kontakt med hud, øjne og tøj - bær egnet beskyttelsesudstyr (se punkt 8).

Undgå indånding af støv - sørg for, at der er tilstrækkelig ventilation, eller at der bruges egnet åndedrætsværn. Bær egnet beskyttelsesudstyr (se punkt 8).

6.1.2. Rådgivning for indsatspersonel

Se punkt 6.1.1

6.2. Miljøbeskyttelsesforanstaltninger

Hold spild under kontrol. Hold materialet tørt, hvis muligt. Tildæk området, hvis muligt, for at undgå unødvendig støvfare. Undgå ukontrolleret spild i vandløb og afløb (pH-stigning). Lokal miljømyndighed advares ved alle store spild i vandløb.

6.3. Metoder og udstyr til inddæmning og oprensning

Undgå støvdannelse.

Hold materialet tørt, hvis muligt.

Saml produktet op mekanisk på en tør måde.

Brug vakuumsugeapparat, eller skovl i sække.

6.4. Henvisning til andre punkter

Der er mere information om eksponeringskontrol/personlig beskyttelse og hensyn ved bortskaffelse i punkt 8 og 13 og i bilaget til sikkerhedsdatabladet.

PUNKT 7: Håndtering og opbevaring

7.1. Forholdsregler for sikker håndtering

7.1.1. Beskyttelsesforanstaltninger

Undgå kontakt med huden og øjnene.
 For personlig beskyttelse se punkt 8.
 Minimer støvmængder. Undgå støvdannelse. Brug punktudsug for at mindske støvkilder (støvopsamler ved håndteringssteder).
 Håndteringssystemer skal fortrinsvis være lukkede.
 Ved håndtering af sække bør forholdsregler beskrevet i Rådets direktiv 90/269/EØF træffes.

7.1.2. Der skal gives råd om generel hygiejne

Undgå indånding, indtagelse og kontakt med hud og øjne.
 Generelle foranstaltninger for arbejdshygiejne er påkrævet med henblik på sikker håndtering af stoffet. Dette inkluderer god personlig praksis og rengøringspraksis (dvs. regelmæssig rengøring med egnet rengøringsudstyr), ingen drikning, spisning og rygning på arbejdspladsen. Brusebad og tøjskift efter endt arbejdsdag. Bær ikke forurenede tøj derhjemme.

7.2. Betingelser for sikker opbevaring, herunder eventuel uforenelighed

Opbevares et tørt sted.
 Minimer eksponering for luft og fugt for at undgå nedbrydning.
 Bulklager bør være i siloer, der er konstrueret hertil.
 Opbevares utilgængeligt for børn.
 Skal holdes på afstand af syrer, store mængder papir, strå og nitroforbindelser.
 Brug ikke aluminium til transport eller opbevaring, hvis der er risiko for kontakt med vand.

7.3. Særlige anvendelser

Se de identificerede anvendelser i skema 1 i bilaget til dette sikkerhedsdatablad.
 Der er mere information i det relevante eksponeringsscenario, der er tilgængeligt via din leverandør/anført i bilaget, og se punkt 2.1: Kontrol af arbejderes eksponering.

PUNKT 8: Eksponeringskontrol/personlige værnemidler

8.1. Kontrolparametre

Grænseværdi for erhvervmæssig eksponering

Kemisk betegnelse	Form	Grænseværdi	Juridisk grundlag
Calciumdihydroxid	Langtidspåvirkning Støv	5 mg/m ³	BEK. nr. 1134 af 01/12/2011 EF grænseværdi
	STEL 15 min Respirabelt støv	4 mg/m ³	Directive EU 2017/164
	8t TWA Respirabelt støv	1 mg/m ³	Directive EU 2017/164

Afledte nuleffektniveauer

Arbejdstagere

Kemisk betegnelse	Eksponeringsvej	Akutte lokale effekter	Akutte systemiske effekter	Langtids lokale effekter	Langtids systemiske effekter
Calciumdihydroxid	Oralt	Kræves ikke	Kræves ikke	Kræves ikke	Kræves ikke
	Indånding	4 mg/m ³	Ingen fare	1 mg/m ³	Ingen fare

		Respirabelt støv	identificeret	Respirabelt støv	identificeret
	Hud	Ingen påvirkning forventet	Ingen fare identificeret	Ingen påvirkning forventet	Ingen fare identificeret

Forbrugere

Kemisk betegnelse	Eksponeringsvej	Akutte lokale effekter	Akutte systemiske effekter	Langtids lokale effekter	Langtids systemiske effekter
Calciumdihydroxid	Oralt	Ingen påvirkning forventet	Ingen påvirkning forventet	Ingen påvirkning forventet	Ingen påvirkning forventet
	Indånding	4 mg/m ³ Respirabelt støv	Ingen fare identificeret	1 mg/m ³ Respirabelt støv	Ingen fare identificeret
	Hud	Ingen påvirkning forventet	Ingen påvirkning forventet	Ingen påvirkning forventet	Ingen fare identificeret

Beregnet nuleffekt-koncentration

Kemisk betegnelse	Miljømæssigt beskyttelsesområde							
	Ferskvand	Ferskvandssediment	Havvand	Havsediment	Fødekæde	Mikroorganismer i vandrensingsanlæg	Jord	Luft
Calciumdihydroxid	0,49 mg/l	Ingen data tilgængelige	0,32 mg/l	Ingen data tilgængelige	Bioophober ikke.	3 mg/l	1.080 mg/kg jord tør vægt	Ingen fare identificeret

8.2. Eksponeringskontrol

Med henblik på kontrol af potentiel eksponering bør støvdannelse undgås. Desuden anbefales passende beskyttelsesudstyr. Der skal bruges øjenbeskyttelsesudstyr (f.eks. beskyttelsesbriller eller skærme), medmindre potentiel kontakt med øjet kan undgås som følge af anvendelsens type (dvs. lukket proces). Desuden skal der bruges ansigtsbeskyttelse, beskyttende tøj og sikkerhedssko, når det er relevant.

Se det relevante eksponeringsscenario, der er anført i bilaget/tilgængeligt via din leverandør.

8.2.1. Egnede foranstaltninger til eksponeringskontrol

Håndteringssystemer skal fortrinsvis være lukkede eller egnet ventilation installeret for at holde støv under grænseværdierne. Hvis ikke muligt skal egnede personlige værnemidler benyttes.

8.2.2. Individuelle beskyttelsesforanstaltninger som f.eks. personlige værnemidler

8.2.2.1. Beskyttelse af øjne / ansigt

Bær ikke kontaktlinser.
For beskyttelse mod pulvermateriale bør du bruge tætsluttende beskyttelsesbriller med sidebeskyttelse eller beskyttelsesbriller med fuldt bredt udsyn. Det tilrådes også at have individuel lommeøjenskylleflaske tilgængelig.

8.2.2.2. Beskyttelse af hud

Brug godkendte nitrilhandsker med CE-mærke. Anvend hel beskyttelsesdragt og ætsfast fodtøj. Undgå støvgennemtrængning.

8.2.2.3. Åndedrætsværn

Der tilrådes lokal ventilation for at holde niveauerne under de fastsatte tærskelværdier. En passende filtermaske mod partikler anbefales, afhængig af de forventede eksponeringsniveauer - kontroller venligst det aktuelle eksponeringsscenario, der gives i bilaget/fås gennem din leverandør.

8.2.2.4. Farer ved opvarmning

Stoffet udgør ikke en termisk fare. Derfor er særlige hensyn ikke påkrævet.

8.2.3. Foranstaltninger til begrænsning af eksponering af miljøet

Alle ventilationssystemer bør filtreres før afgivelse til atmosfæren.

Hold spild under kontrol. Hold materialet tørt, hvis muligt. Tildæk området, hvis muligt, for at undgå unødvendig støvfare. Undgå ukontrolleret spild i vandløb og afløb (pH-stigning). Lokal miljømyndighed advares ved alle store spild i vandløb.

Der er mere information i det relevante eksponeringsscenario, der er tilgængeligt via din leverandør/anført i bilaget, og se punkt 2.1: Kontrol af arbejderes eksponering.

PUNKT 9: Fysiske og kemiske egenskaber**9.1. Oplysninger om grundlæggende fysiske og kemiske egenskaber**

Fysisk form:	fint pulver,
Farve:	hvid, grålig hvid, beige
Lugt:	Lugtfri
Smeltepunkt/frysepunkt (°C):	> 450 °C; studieresultat, EU A.1 metode
Kogepunkt eller begyndelseskogepunkt og kogepunktsinterval (°C):	Ikke relevant (faststof med et smeltepunkt > 450°C)
Antændelighed (fast stof, luftart):	Produktet er ikke brandfarligt.; studieresultat, EU A.10 metode Nedre brændpunktsgrense: Ingen data tilgængelige Øvre brændpunktsgrense: Ingen data tilgængelige
Øvre og nedre eksplosionsgrænse (vol-%):	Ikke-eksplosivt (ingen kemiske strukturer, der normalt forbindes med eksplosive egenskaber). <u>Øvre / Nedre eksplosionsgrænse</u> højeste: Ingen data tilgængelige laveste: Ingen data tilgængelige
Flammepunkt (°C):	Ikke relevant (faststof med et smeltepunkt > 450°C)
Selvantændelsestemperatur (°C):	Ingen relativ selvantændelsestemperatur under 400°C (studieresultat, EU A.16 metode)
Nedbrydningstemperatur (°C):	Ved opvarmning over 580°C nedbrydes calciumdihydroxid, hvorved der dannes calciumoxid (CaO) og vand (H ₂ O): $\text{Ca(OH)}_2 \rightarrow \text{CaO} + \text{H}_2\text{O}$.
pH:	12,4; 20 °C; mættet opløsning
Kinematisk viskositet (mm²/s):	Ikke relevant (faststof med et smeltepunkt > 450°C)
Opløselighed (mg/l):	1.844,9 mg/l; 20 °C; studieresultat, EU A.6 metode;
Fordelingskoefficient n-oktanol/vand, Log Kow:	Ikke relevant (uorganisk stof).
Damptryk (Pa, 20°C):	Ikke relevant (faststof med et smeltepunkt > 450°C)
Massefylde og/eller relativ massefylde (g/cm³, 15°C):	2,24 g/cm ³ ; studieresultat, EU A.3 metode
Relativ dampmassefylde (luft=1):	Ikke anvendelig

Oxiderende egenskaber:

Ingen oxiderende egenskaber (baseret på den kemiske struktur indeholder stoffet ikke et overskud af oxygen eller strukturelle grupper, der er kendt for at være forbundet med en tendens til at reagere eksotermt med brændbare stoffer).

Partikelegenskaber:

Fint pulver: <200 µm
Partikelstørrelsesfordeling ved manuel tør sigtning.

9.2. Andre oplysninger

Ingen data tilgængelige

PUNKT 10: Stabilitet og reaktivitet**10.1. Reaktivitet**

I vandigt medium dissocieres det opløste Ca(OH)₂ under dannelse af calcium-kationer og hydroxid-anioner.

10.2. Kemisk stabilitet

Produktet er stabilt under normale forhold for brug og opbevaring (tørre forhold).

10.3. Risiko for farlige reaktioner

Produktet reagerer eksotermisk med syrer, hvorved der dannes salte.

Ved opvarmning over 580°C nedbrydes calciumdihydroxid, hvorved der dannes calciumoxid (CaO) og vand (H₂O): Ca(OH)₂ → CaO + H₂O.

Calciumoxid reagerer med vand og udvikler varme. Dette kan medføre risiko ved brændbare materialer.

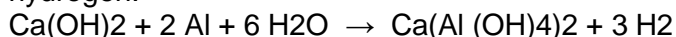
10.4. Forhold, der skal undgås

For information om vilkår til at undgå, se venligst punkt 7.

10.5. Materialer, der skal undgås

Produktet reagerer eksotermisk med syrer, hvorved der dannes salte.

Reagerer med aluminium og messing ved tilstedeværelse af fugt, hvilket medfører dannelse af hydrogen.

10.6. Farlige nedbrydningsprodukter

For farlige nedbrydningsprodukter som følge af varme, se venligst punkt 5.

Yderligere oplysninger:

Calciumdihydroxid reagerer med kuldioxid, hvorved der dannes calciumcarbonat, der er et almindeligt materiale i naturen.

PUNKT 11: Toksikologiske oplysninger**11.1. Oplysninger om toksikologiske virkninger****Akut toksicitet**

Calciumdihydroxid er ikke akut toksisk.

Oral LD₅₀ > 2000 mg/kg bw (body weight) (OECD 425, rotte)

Dermal LD₅₀ > 2500 mg/kg bw (OECD 402, kanin)

Inhalering: Ingen data tilgængelige.

Klassificering for akut toksicitet er ikke berettiget.

Hudætsning/-irritation

Calciumdihydroxid irriterer huden (OECD 404, in vivo, kanin). Baseret på forsøgsresultater skal calciumdihydroxid klassificeres som hudirriterende [Skin Irrit 2 (H315 - forårsager hudirritation)].

Alvorlig øjenskade/øjenirritation

Calciumdihydroxid indebærer en risiko for alvorlig øjenskade (studier af øjenirritation (in vivo, kanin)). Baseret på forsøgsresultater skal calciumdihydroxid klassificeres som svært øjenirriterende [Eye Damage 1 (H318 - forårsager alvorlig øjenskade)].

Respiratorisk sensibilisering eller hudsensibilisering

Ingen data tilgængelige. Produktet anses for ikke at være en hudsensibilisator baseret på effektens natur (pH-ændring) og det essentielle krav vedrørende calcium for menneskelig ernæring. Klassificering for sensibilisering er ikke berettiget.

Kimcellemutagenicitet

Bakteriel tilbage mutationstest (Ames' test, OECD 471): Negativ.
Test for kromosomforandringer hos pattedyr: Negativ.
I betragtning af allestedsnærværelsen og væsentligheden af Ca og af den fysiologiske irrelevans af pH-ændringer, der er fremkaldt i vandigt medium, har produktet tydeligvis intet genotoksisk potentiale. Klassificering for genotoksicitet er ikke berettiget.

Kræftfremkaldende effekter

Calcium (i form som Ca-lactat) er ikke kræftfremkaldende (forsøgsresultat, rotte). pH-virkningen af produktet giver ikke anledning til kræftfremkaldende risiko. Menneskelige epidemiologiske data bekræfter, at produktet ikke har noget kræftfremkaldende potentiale. Klassificering for kræftfremkaldende effekter er ikke berettiget.

Reproduktionstoksicitet

Calcium (i form som Ca-carbonat) er ikke toksisk i forhold til reproduktion (forsøgsresultat, mus). pH-virkningen giver ikke anledning til en reproduktiv risiko. Menneskelige epidemiologiske data bekræfter, at produktet ikke har noget potentiale for reproduktiv toksicitet. Både i dyrestudier og menneskelige kliniske studier af forskellige calciumsalte var der ikke detekteret reproduktive eller udviklingsmæssige effekter. Se også den Videnskabelige Komité for Levnedsmidler (punkt 16.6). Produktet er således ikke toksisk i forhold til reproduktion og/eller udvikling. Klassificering for reproduktiv toksicitet i henhold til forordning (EF) 1272/2008 er ikke påkrævet.

Enkel STOT-eksponering

Fra menneskelige data er det konkluderet, at Ca(OH)_2 irriterer luftvejen. Som opsummeret og evalueret i SCOEL-anbefalingen (anonym, 2008), er calciumdihydroxid på basis af menneskelige data klassificeret som irriterende for åndedrætssystemet [STOT SE 3 (H335 - kan forårsage irritation af lungevejene)].

Gentagne STOT-eksponeringer

Toksicitet af calcium via oral vej anføres med øvre grænser for indtag (upper intake levels - UL) for voksne, fastlagt af Den Videnskabelige Komité for Levnedsmidler (Scientific Committee on Food (SCF), som værende UL = 2500 mg/d, svarende til 36 mg/kg bw/d (70 kg person) for calcium.

Toksicitet af produktet via dermal vej betragtes ikke som relevant i betragtning af den forventede ubetydelige absorbering gennem huden, og fordi lokal irritation er den primære sundhedsvirkning (pH-ændring).

Toksicitet af produktet via inhalation (lokal effekt, irritation af slimhinder) er anført ved et 8-t tidsvægtet gennemsnit (time weighted average - TWA) fastsat af Det Videnskabelige Udvalg vedrørende Grænseværdier for Erhvervsmæssig Eksponering (Scientific Committee on Occupational Exposure Limits - SCOEL) på 1 mg/m³ respirabelt støv (se punkt 8.1).

Derfor er klassificering af produktet for toksicitet ved langvarig eksponering ikke påkrævet.

Aspirationsfare

Produktet er ikke kendt for at udgøre en aspirationsfare.

11.2. Oplysninger om andre farer

Baseret på de tilgængelige data om stoffet er der intet, der tyder på, at produktet opfylder et eller flere af kriterierne for at blive identificeret som et hormonforstyrrende stof i henhold til beskrivelserne i Forordningerne (EF) 1907/2006, (EU) 2017/2100 og (EU) 2018/605.

PUNKT 12: Miljøoplysninger**12.1. Toksicitet****Toksicitet overfor fisk**

LC50 (96t) for ferskvandsfisk: 50,6 mg/l (calciumdihydroxid)
LC50 (96t) for havfisk: 457 mg/l (calciumdihydroxid)

Toksicitet for hvirvelløse vanddyr

EC50 (48t) for hvirvelløse ferskvandsdyr: 49,1 mg/l (calciumdihydroxid)
LC50 (96t) for hvirvelløse havdyr: 158 mg/l (calciumdihydroxid)

Giftighed overfor vandplanter

EC50 (72t) for ferskvandsalger: 184,57 mg/l (calciumdihydroxid)
NOEC (72t) for ferskvandsalger: 48 mg/l (calciumdihydroxid)

Giftighed overfor mikroorganismer / Toksicitet overfor bakterier

Ved høj koncentration, via pH-stigning, benyttes produktet til desinfektion af spildevandsslam.

Toksicitet for dafnier og andre hvirvelløse vanddyr

NOEC (14d) for hvirvelløse havdyr: 32mg/l (calciumdihydroxid)

Toksicitet for jordbundsorganismer

EC10/LC10 eller NOEC for jordlevende makroorganismer: 2000 mg/kg jord dw (dry weight) (calciumdihydroxid)
EC10/LC10 eller NOEC for jordlevende

mikroorganismer: 12.000 mg/kg jord dw
(calciumdihydroxid)

Toksicitet over for landplanter

NOEC (21d) for landplanter: 1080 mg/kg

Andre virkninger

Akut pH-virkning. Selvom dette produkt er til at korrigere vands pH-værdi, kan overskridelser på mere end 1 g/l være skadelige for vandlevende organismer. pH-værdi > 12 vil hurtigt aftage som følge af fortynding og CO₂-opløsning i vand.

Andre oplysninger

Ingen

12.2. Persistens og nedbrydelighed

Ikke relevant for uorganiske stoffer.

12.3. Bioakkumuleringspotentiale

Ikke relevant for uorganiske stoffer.

12.4. Mobilitet i jord

Calciumdihydroxid, der er svært opløselig, udviser lav mobilitet i de fleste jorde

12.5. Resultater af PBT- og vPvB-vurdering

Ikke relevant for uorganiske stoffer.

12.6. Hormonforstyrrende potentiale

Baseret på de tilgængelige data om stoffet er der intet, der tyder på, at produktet opfylder et eller flere af kriterierne for at blive identificeret som et hormonforstyrrende stof i henhold til beskrivelserne i Forordningerne (EF) 1907/2006, (EU) 2017/2100 og (EU) 2018/605.

12.7. Andre negative virkninger

Ingen andre bivirkninger er identificeret.

PUNKT 13: Bortskaffelse

13.1. Metoder til affaldsbehandling

Genbrug eller genanvende når det er muligt.

Hvis genbrug eller genanvendelse ikke er muligt, skal bortskaffelse ske i henhold til lokal og national regulering.

Forarbejdning, brug eller forurening af dette produkt kan ændre affaldshåndteringsmuligheder.

Affaldsklassifikationskode skal bestemmes på tidspunktet for affaldsproduktion.

Bortskaffelse af container- og ubrugt indhold i overensstemmelse med gældende medlemsstat og lokale krav.

Den anvendte emballage er kun beregnet til pakning af dette produkt; det må ikke genbruges til andre formål.

Hvis den brugte emballage indeholder mere end 3% af kalkproduktet, skal det betragtes som farligt.

PUNKT 14: Transportoplysninger

Produktet er ikke klassificeret som farlig for transport (ADR (Vej), RID (Jernbane), IMDG / GGVSea (Søfart)).

14.1. UN-nummer

Ikke reguleret.

14.2. UN-forsendelsesbetegnelse (UN proper shipping name)

Ikke reguleret.

14.3. Transportfareklasse(r)

Ikke reguleret.

14.4. Emballagegruppe

Ikke reguleret.

14.5. Miljøfarer

Ingen

14.6. Særlige forsigtighedsregler for brugeren

Undgå udslip af støv under transport ved at bruge lufttætte beholdere.

14.7. Bulktransport i henhold til bilag II til MARPOL 73/78 og IBC-koden

Ikke reguleret.

PUNKT 15: Oplysninger om regulering**15.1. Særlige bestemmelser/særlig lovgivning for stoffet eller blandingen med hensyn til sikkerhed, sundhed og miljø**

Autorisationer	Kræves ikke
Begrænsninger i brug	Ingen
Andre regulativer (Europæisk Union)	Produktet er ikke et SEVESO-stof, ikke en ozonnedbryder og ikke en persistent organisk forureningsfaktor.
National regulativ information	Dansk lovgivning: 1993-kodenr.: 00-4 Tysk lovgivning om stoffer der er farlige for vandmiljøet VwVwS: Let vandforurenende (WGK 1)(DK) (DA) PR-Number: 1513626 (DK) PR-Number (Sorbacal® SP): 1513079 ()

15.2. Kemikaliesikkerhedsvurdering

En Kemisk Sikkerhedsvurdering er blevet udført for dette stof.

PUNKT 16: Andre oplysninger

Data er baseret på vores nyeste viden, men udgør ikke en garanti for nogen specifikke produktgenskaber og etablerer ikke et juridisk gyldigt kontraktligt forhold.

16.1. Faresætninger

H315: Forårsager hudirritation.

H318: Forårsager alvorlig øjenskade.
H335: Kan forårsage irritation af luftvejene.

16.2. Sikkerhedssætninger

P102: Opbevares utilgængeligt for børn.
P280: Bær beskytteshandsker/ beskyttelsestøj/
øjenbeskyttelse/ ansigtsbeskyttelse.
P305 + P351 + P338: VED KONTAKT MED ØJNENE:
Skyl forsigtigt med vand i flere minutter. Fjern
eventuelle kontaktlinser, hvis dette kan gøres let.
Fortsæt skylning.
P302 + P352: VED KONTAKT MED HUDEN: Vask
med rigeligt sæbe og vand.
P310: Ring omgående til en GIFTINFORMATION/
læge.
P261: Undgå indånding af pulver/ røg/ gas/ tåge/
damp/ spray.
P304 + P340: VED INDÅNDING: Flyt personen til et
sted med frisk luft og sørg for, at vejtrækningen lettes.
P501: Indholdet/ beholderen bortskaffes i en godkendt
facilitet i overensstemmelse med lokale, regionale,
nationale og internationale bestemmelser.

16.3. Forkortelser

EC50: median effective concentration (koncentrationen
af et stof, der har en effekt over for 50% af
forsøgsorganismerne)
LC50: median lethal concentration (koncentrationen af
et stof, der er dødelig over for 50 % af
forsøgsorganismerne)
LD50: median lethal dose (den dosis af et stof, der er
dødelig over for 50% af forsøgsorganismerne)
NOEC: no observable effect concentration (den
højeste koncentration, hvor der ikke ses nogen effekt)
OEL: occupational exposure limit (grænseværdi for
erhvervsmæssig eksponering)
PBT: persistent, bioaccumulative, toxic chemical
(persistent, bioakkumulerbart og toksisk kemikalie)
PNEC: predicted no-effect concentration (den højeste
koncentration, hvor der ikke forventes nogen effekt)
STEL: short-term exposure limit
(korttidseksponeringsgrænse)
STOT: specific target organ toxicity (Specifik
målorgantoksicitet)
TWA: time weighted average (tidsvægtet gennemsnit)
vPvB: very persistent, very bioaccumulative chemical
(meget persistent og meget bioakkumulerbart
kemikalie)

16.4. Litteratur henvisning

Anonym, 2006: Tolerable upper intake levels for vitamins and minerals Scientific Committee on Food, European Food Safety Authority, ISBN: 92-9199-014-0 [SCF-dokument]

Anonym, 2008: Recommendation from the Scientific Committee on Occupational Exposure Limits for

calcium oxide (CaO) and calcium dihydroxide (Ca(OH)₂), European Commission, DG Employment, Social Affairs and Equal Opportunities, SCOEL/SUM/137 February 2008

16.5. Tilføjelser, sletninger, revideringer

Ændringer siden sidste version vil være fremhævet i margin. Denne version erstatter alle tidligere versioner.

Fralæggelse

Dette sikkerhedsdatablad (SDS) er baseret på de juridiske bestemmelser i REACH forordningen (EU 1907/2006; paragraf 31 og Bilag II) med senere ændringer. Dets indhold er tiltænkt som en vejledning i den sikkerhedsmæssigt korrekte håndtering af materialet. Modtagere af dette SDS er ansvarlige for at sikre, at oplysninger, der findes heri, læses og forstås korrekt af alle personer, der bruger, håndterer, bortskaffer eller på nogen måde kommer i kontakt med produktet. De oplysninger og instruktioner, der anføres i dette SDS, er baseret på den aktuelle videnskabelige og tekniske viden på den angivne udstedelsesdato. Det må ikke udlægges som en garanti for teknisk ydelse eller egnethed til bestemte formål, og det er ikke grundlag for et juridisk gyldigt kontraktligt forhold.

Bilag: Eksponeringsscenarier

Det aktuelle dokument indeholder alle relevante arbejdsmæssige og miljømæssige eksponeringsscenarier (ES) for produktion og anvendelse af $\text{Ca}(\text{OH})_2$ som krævet i REACH-forordningen (forordning (EF) nr. 1907/2006). Ved udviklingen af ES er forordningen og den relevante REACH-vejledning blevet taget i betragtning. Til beskrivelsen af de omfattede anvendelser og processer er vejledningen i "R.12 – Use Descriptor-systemet" (version 2, marts 2010, ECHA-2010-G-05-EN) anvendt; til beskrivelsen og implementeringen af risikohåndteringsforanstaltninger (RMM) er vejledningen i "R.13 – Risk management measures" (version 1.1, maj 2008) anvendt; til beregning af eksponeringen af arbejdstagere er vejledningen i "R.14 – Occupational exposure estimation" guidance (version 2, maj 2010, ECHA-2010-G-09-EN) anvendt; og til vurderingen af den faktiske eksponering af miljøet er "R.16 – Environmental Exposure Assessment" (version 2, maj 2010, ECHA-10-G-06-EN) anvendt.

Metodologi anvendt ved vurdering af eksponering af miljøet

Scenarierne for eksponeringen af miljøet vedrører kun vurderingen på lokalt plan, inklusive kommunale rensningsanlæg eller anlæg til behandling af industrielt spildevand, hvor dette er relevant, for industrielle og faglige anvendelser, eftersom eventuelle virkninger, som måtte forekomme, forventes kun at ske på lokalt plan.

1) Industrielle anvendelser (lokalt plan)

Eksponerings- og risikovurderingen er kun relevant for vandmiljøet, inklusive kommunale rensningsanlæg eller anlæg til behandling af industrielt spildevand, hvor dette gælder, eftersom emissioner i de industrielle trin hovedsageligt vedrører (spilde)vand. Vurderingen af virkning på og risiko for vandmiljøet omfatter kun virkningen på organismer/økosystemer som følge af mulige ændringer af pH-værdien, som er relaterede til udledninger af OH^- . Vurderingen af eksponeringen for vandmiljøet omfatter kun de mulige ændringer af pH-værdien i afløbsvand fra kommunale rensningsanlæg og overfladevand, som er relaterede til udledningerne af OH^- på lokalt plan, og udføres ved at vurdere den resulterende indvirkning på pH-værdien: Overfladevandets pH-værdi bør ikke stige til over 9 (generelt kan de fleste vandlevende organismer tåle pH-værdier i intervallet 6-9). Risikohåndteringsforanstaltninger i relation til miljømålsætningen om at undgå udledning af opløsninger af $\text{Ca}(\text{OH})_2$ til kommunalt spildevand eller til overfladevand, såfremt sådanne udledninger forventes at forårsage signifikante ændringer af pH-værdien. Der kræves regelmæssig kontrol af pH-værdien under udledningen til åbent vand. Udledninger bør ske på en sådan måde, at ændringer af det modtagende overfladevands pH-værdi minimeres. Afløbsvandets pH-værdi måles normalt og kan nemt neutraliseres, hvilket ofte kræves ifølge national lovgivning.

2) Faglige anvendelser (lokalt plan)

Eksponerings- og risikovurderingen er kun relevant for vand- og jordmiljøet. Virknings- og risikovurderingen for vandmiljøet afgøres af virkningen på pH-værdien. Ikke desto mindre beregnes den klassiske risikokarakteriseringskvotient på grundlag af PEC (forventet miljøkoncentration) og PNEC (forventet nuleffekt-koncentration). Faglige anvendelser på lokalt plan betyder anvendelser på landbrugsjord eller på jord i byer. Eksponeringen af miljøet vurderes på grundlag af data og et modelværktøj. Modelværktøjet FOCUS/Exposit anvendes til vurdering af eksponering af jord og vand (typisk antaget for biocidanvendelser).

Detaljer angives i de specifikke scenarier.

Metodologi anvendt ved vurdering af eksponering af arbejdstagere

Pr. definition skal et eksponeringsscenario (ES) beskrive, under hvilke anvendelsesforhold og risikohåndteringsforanstaltninger stoffet kan håndteres sikkert. Dette påvises, hvis det estimerede eksponeringsniveau er under det respektive afledte nuleffektniveau (DNEL), som udtrykkes i risikokarakteriseringskvotienten (RCR). For arbejdstagere er både DNEL for gentagne doser ved indånding og det akutte DNEL for indånding baseret på, at de respektive anbefalinger fra EU-Kommissionens Videnskabelige komite for erhvervmæssige grænseværdier (SCOEL) er henholdsvis 1 mg/m^3 og 4 mg/m^3 .

I tilfælde, hvor hverken målte data eller analoge data er tilgængelige, vurderes menneskers eksponering ved hjælp af et modelværktøj. På niveauet for niveau 1-screeningen anvendes MEASE-værktøjet (<http://www.ebrc.de/mease.html>) til at vurdere eksponeringen ved indånding i henhold til ECHA-vejledningen (R.14).

Eftersom SCOEL-anbefalingen vedrører respirabelt støv, hvorimod eksponeringsestimerne i MEASE afspejler den inhalerbare fraktion, er en yderligere sikkerhedsmargin ifølge sagens natur inkluderet i de nedenstående eksponeringsscenarier, hvor MEASE er anvendt ved afledning af eksponeringsestimer.

Metodologi anvendt ved vurdering af eksponering af forbrugere

Pr. definition skal et ES beskrive, under hvilke forhold stofferne, præparaterne eller artiklerne kan håndteres sikkert. I tilfælde, hvor hverken målte data eller analoge data er tilgængelige, vurderes eksponeringen ved hjælp af et modelværktøj.

For forbrugere er både DNEL for gentagne doser ved inhalering og det akutte DNEL for inhalering baseret på, at de respektive anbefalinger fra EU-Kommissionens Videnskabelige komite for erhvervsmæssige eksponeringsgrænseværdier (SCOEL) er henholdsvis 1 mg/m³ og 4 mg/m³.

For eksponering ved indånding af pulvere er data afledt fra van Hemmen (van Hemmen, 1992: Agricultural pesticide exposure data bases for risk assessment. Rev Environ Contam Toxicol. 126: 1-85) anvendt ved beregning af eksponeringen ved indånding. Eksponeringen ved indånding for forbrugere er estimeret til 15 µg/time eller 0,25 µg/min. Ved større opgaver forventes eksponeringen ved indånding at være større. En faktor 10 foreslås, når produktmængden overstiger 2,5 kg, hvilket medfører en eksponering ved indånding på 150 µg/time. For at konvertere disse værdier til mg/m³ antages en standardværdi på 1,25 m³/time for åndedrætsvolumen under lette arbejdsforhold (van Hemmen, 1992), hvilket giver 12 µg/m³ for små opgaver og 120 µg/m³ for større opgaver.

Når præparatet eller stoffet anvendes i form af granulat eller piller, forventes en reduceret eksponering for støv. For at tage højde for dette, hvis data om partikelstørrelsesfordeling og nedslidning af granulatet mangler, anvendes modellen for pulverdannelse, idet der antages en reduktion af støvdannelsen på 10 % ifølge Becks og Falks (Manual for the authorisation of pesticides. Plant protection products. Chapter 4 Human toxicology; risk operator, worker and bystander, version 1.0., 2006).

For eksponering ved kontakt med huden og eksponering ved kontakt med øjet er en kvalitativ tilgang anvendt, da der som følge af calciumoxids irriterende egenskaber ikke kunne afledes noget DNEL for denne rute. Eksponering ved indtagelse blev ikke vurderet, da dette ikke er en forventelig eksponeringsvej i forbindelse med de omhandlede anvendelser.

Eftersom SCOEL-anbefalingen vedrører respirabelt støv, hvorimod eksponeringsestimerne efter modellen fra van Hemmen afspejler den inhalerbare fraktion, er en yderligere sikkerhedsmargin ifølge sagens natur inkluderet i de nedenstående eksponeringsscenarier, dvs. eksponeringsestimerne er meget konservative.

Vurderingen af eksponeringen for Ca(OH)₂ ved faglig og industriel anvendelse og ved brug af forbrugere udføres og organiseres på grundlag af flere scenarier. En oversigt over scenarierne og dækningen af stoffets livscyklus vises i Tabel 1.

Table 1: Oversigt over eksponeringsscenarier og dækning af stoffets livscyklus

ES-nummer	ES-betegnelse	Fremstilling	Identificerede anvendelser			Resulterende trin i livscyklus	Knyttet til identificeret anvendelse	Anvendelsessektor-kategori (SU)	Kemisk produktkategori (PC)	Proceskategori [PROC]	Artikelkategori (AC)	Miljøudledningskategori (ERC)
			Formulering	Slutanvendelse	Forbrugermæssig anvendelse							
9.1	Fremstilling og industrielle anvendelser af vandige opløsninger af kalkstoffer	X	X	X		X	1	3; 1, 2a, 2b, 4, 5, 6a, 6b, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 23, 24	1, 2, 3, 7, 8, 9a, 9b, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40	1, 2, 3, 4, 5, 7, 8a, 8b, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 13	1, 2, 3, 4, 5, 6a, 6b, 6c, 6d, 7, 12a, 12b, 10a, 10b, 11a, 11b
9.2	Fremstilling og industrielle anvendelser af faste stoffer eller pulvere af kalkstoffer med lav støvdannelse	X	X	X		X	2	3; 1, 2a, 2b, 4, 5, 6a, 6b, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 23, 24	1, 2, 3, 7, 8, 9a, 9b, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40	1, 2, 3, 4, 5, 7, 8a, 8b, 9, 10, 6, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 13	1, 2, 3, 4, 5, 6a, 6b, 6c, 6d, 7, 12a, 12b, 10a, 10b, 11a, 11b
9.3	Fremstilling og industrielle anvendelser af faste stoffer eller pulvere af kalkstoffer med middel støvdannelse	X	X	X		X	3	3; 1, 2a, 2b, 4, 5, 6a, 6b, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 23, 24	1, 2, 3, 7, 8, 9a, 9b, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40	1, 2, 3, 4, 5, 7, 8a, 8b, 9, 10, 6, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 13	1, 2, 3, 4, 5, 6a, 6b, 6c, 6d, 7, 12a, 12b, 10a, 10b, 11a, 11b

ES-nummer	ES-betegnelse	Fremstilling	Identificerede anvendelser			Resulterende trin i livscyklus	Knyttet til identificeret anvendelse	Anvendelsessektor-kategori (SU)	Kemisk produktkategori (PC)	Proceskategori [PROC]	Artikelkategori (AC)	Miljøudledningskategori (ERC)
			Formulering	Slutanvendelse	Forbrugermæssig anvendelse	Driftslevetid (for artikler)						
9.4	Fremstilling og industrielle anvendelser af faste stoffer eller pulvere af kalkstoffer med kraftig støvdannelse	X	X	X		X	4	3; 1, 2a, 2b, 4, 5, 6a, 6b, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 23, 24	1, 2, 3, 7, 8, 9a, 9b, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40	1, 2, 3, 4, 5, 7, 8a, 8b, 9, 10, 6, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 13	1, 2, 3, 4, 5, 6a, 6b, 6c, 6d, 7, 12a, 12b, 10a, 10b, 11a, 11b
9.5	Fremstilling og industrielle anvendelser af massive emner, som indeholder kalkstoffer	X	X	X		X	5	3; 1, 2a, 2b, 4, 5, 6a, 6b, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 23, 24	1, 2, 3, 7, 8, 9a, 9b, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40	6, 14, 21, 22, 23, 24, 25	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 13	1, 2, 3, 4, 5, 6a, 6b, 6c, 6d, 7, 12a, 12b, 10a, 10b, 11a, 11b
9.6	Faglige anvendelser af vandige opløsninger af kalkstoffer		X	X		X	6	22; 1, 5, 6a, 6b, 7, 10, 11, 12, 13, 16, 17, 18, 19, 20, 23, 24	1, 2, 3, 7, 8, 9a, 9b, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40	2, 3, 4, 5, 8a, 8b, 9, 10, 12, 13, 15, 16, 17, 18, 19	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 13	2, 8a, 8b, 8c, 8d, 8e, 8f

ES-nummer	ES-betegnelse	Fremstilling	Identificerede anvendelser			Resulterende trin i livscyklus	Knyttet til identificeret anvendelse	Anvendelsessektor-kategori (SU)	Kemisk produktkategori (PC)	Proceskategori [PROC]	Artikelkategori (AC)	Miljøudledningskategori (ERC)
			Formulering	Slutanvendelse	Forbrugermæssig anvendelse	Driftslevetid (for artikler)						
9.7	Faglige anvendelser af faste stoffer eller pulvere af kalkstoffer med lav støvdannelse		X	X		X	7	22; 1, 5, 6a, 6b, 7, 10, 11, 12, 13, 16, 17, 18, 19, 20, 23, 24	1, 2, 3, 7, 8, 9a, 9b, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40	2, 3, 4, 5, 8a, 8b, 9, 10, 13, 15, 16, 17, 18, 19, 21, 25, 26	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 13	2, 8a, 8b, 8c, 8d, 8e, 8f
9.8	Faglige anvendelser af faste stoffer eller pulvere af kalkstoffer med middel støvdannelse		X	X		X	8	22; 1, 5, 6a, 6b, 7, 10, 11, 12, 13, 16, 17, 18, 19, 20, 23, 24	1, 2, 3, 7, 8, 9a, 9b, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40	2, 3, 4, 5, 8a, 8b, 9, 10, 13, 15, 16, 17, 18, 19, 25, 26	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 13	2, 8a, 8b, 8c, 8d, 8e, 8f, 9a, 9b
9.9	Faglige anvendelser af faste stoffer eller pulvere af kalkstoffer med kraftig støvdannelse		X	X		X	9	22; 1, 5, 6a, 6b, 7, 10, 11, 12, 13, 16, 17, 18, 19, 20, 23, 24	1, 2, 3, 7, 8, 9a, 9b, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40	2, 3, 4, 5, 8a, 8b, 9, 10, 13, 15, 16, 17, 18, 19, 25, 26	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 13	2, 8a, 8b, 8c, 8d, 8e, 8f
9.10	Faglig anvendelse af kalkstoffer ved jordbehandling		X	X			10	22	9b	5, 8b, 11, 26		2, 8a, 8b, 8c, 8d, 8e, 8f

ES-nummer	ES-betegnelse	Fremstilling	Identificerede anvendelser			Resulterende trin i livscyklus	Knyttet til identificeret anvendelse	Anvendelsessektor-kategori (SU)	Kemisk produktkategori (PC)	Proceskategori [PROC]	Artikelkategori (AC)	Miljøudledningskategori (ERC)
			Formulering	Slutanvendelse	Forbrugermæssig anvendelse	Driftslevetid (for artikler)						
9.11	Faglige anvendelser af artikler/ beholdere, som indeholder kalkstoffer			X		X	11	22; 1, 5, 6a, 6b, 7, 10, 11, 12, 13, 16, 17, 18, 19, 20, 23, 24		0, 21, 24, 25	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 13	10a, 11a, 11b, 12a, 12b
9.12	Forbrugermæssig anvendelse af byggematerialer (gør det selv)				X		12	21	9b, 9a			8
9.13	Forbrugermæssig anvendelse af CO ₂ -absorptionsmidler i åndedrætsværn				X		13	21	2			8
9.14	Forbrugermæssig anvendelse af kalk/gødning i haver				X		14	21	20, 12			8e
9.15	Forbrugermæssig anvendelse af kalkstoffer, som vandbehandlings-kemikalier i akvarier				X		15	21	20, 37			8

ES-nummer	ES-betegnelse	Fremstilling	Identificerede anvendelser			Resulterende trin i livscyklus	Knyttet til identificeret anvendelse	Anvendelsessektor-kategori (SU)	Kemisk produktkategori (PC)	Proceskategori [PROC]	Artikelkategori (AC)	Miljøudledningskategori (ERC)
			Formulering	Slutanvendelse	Forbrugermæssig anvendelse							
9.16	Forbrugermæssig anvendelse af kosmetik, som indeholder kalkstoffer				X		16	21	39			8

ES-nummer 9.1: Fremstilling og industrielle anvendelser af vandige opløsninger af kalkstoffer

Format (1) på eksponeringsscenario vedrørende anvendelser udført af arbejdstagere		
1. Titel		
Kort fritextstittel	Fremstilling og industrielle anvendelser af vandige opløsninger af kalkstoffer	
Systematisk titel baseret på Use Descriptor	SU3, SU1, SU2a, SU2b, SU4, SU5, SU6a, SU6b, SU7, SU8, SU9, SU10, SU11, SU12, SU13, SU14, SU15, SU16, SU17, SU18, SU19, SU20, SU23, SU24 PC1, PC2, PC3, PC7, PC8, PC9a, PC9b, PC11, PC12, PC13, PC14, PC15, PC16, PC17, PC18, PC19, PC20, PC21, PC23, PC24, PC25, PC26, PC27, PC28, PC29, PC30, PC31, PC32, PC33, PC34, PC35, PC36, PC37, PC38, PC39, PC40 AC1, AC2, AC3, AC4, AC5, AC6, AC7, AC8, AC10, AC11, AC13 (passende PROC'er og ERC'er angives i afsnit 2 nedenfor)	
Omfattede processer, opgaver og/eller aktiviteter	Omfattede processer, opgaver og/eller aktiviteter beskrives i afsnit 2 nedenfor.	
Vurderingsmetode	Vurderingen af eksponering ved indånding er baseret på MEASE, værktøjet til eksponeringsberegning	
2. Anvendelsesforhold og risikohåndteringsforanstaltninger		
PROC/ERC	REACH-definition	Involverede opgaver
PROC 1	Anvendelse i lukket proces, ingen sandsynlighed for eksponering	Yderligere information gives i ECHA's Vejledning om informationskrav og kemikaliesikkerhedsvurdering, kapitel R. 12: Use Descriptor-systemet (ECHA-2010-G-05-DA).
PROC 2	Anvendelse i lukket, kontinuerlig proces med kontrolleret lejlighedsvis eksponering	
PROC 3	Anvendelse i lukket batchproces (syntese eller formulering)	
PROC 4	Anvendelse i batch- eller anden proces (syntese) med mulighed for eksponering.	
PROC 5	Blanding eller iblanding i batchprocesser til formulering af kemiske produkter og artikler (flere stadier og/eller betydelig kontakt)	
PROC 7	Industriel sprøjtning	
PROC 8a	Overførsel af stof eller kemisk produkt (påfyldning/udtømmning) fra/til kar/store beholdere på ikkededikerede anlæg	
PROC 8b	Overførsel af stof eller kemisk præparat (påfyldning/tømmning) fra/til kar/store beholdere på dedikerede anlæg	
PROC 9	Overførsel af stof eller kemisk produkt til små beholdere (dedikeret linje til påfyldning, herunder vejning)	
PROC 10	Påføring med rulle eller pensel	
PROC 12	Anvendelse af blæsemidler ved fremstilling af skum	
PROC 13	Behandling af artikler ved dypning og hældning	
PROC 14	Fremstilling af kemiske præparater og artikler ved tabletering, komprimering, ekstrudering og pelletering.	
PROC 15	Anvendelse som laboratoriereagens	
PROC 16	Anvendelse af materialer som brændstofkilder. Begrænset eksponering for uforbrændt produkt må forventes	
PROC 17	Smøring under højenergibetingelser og i delvist åben proces	
PROC 18	Fedtsmøring under højenergibetingelser	
PROC 19	Manuel blanding med tæt kontakt, hvor der kun er personlige værnemidler til rådighed	
ERC 1-7, 12	Fremstilling, formulering og alle typer industriel anvendelse	
ERC 10, 11	Udbredt udendørs og indendørs anvendelse af holdbare artikler og materialer	

2.1 Kontrol af eksponering af arbejdstagere

Produktkarakteristika

I henhold til MEASE-tilgangen er stoffets iboende emissionspotentialer en af de primære eksponeringsdeterminanter. Dette afspejles af en tildeling af en såkaldt fugacitetsklasse i MEASE-værktøjet. For operationer, som udføres med faste stoffer ved omgivelsestemperatur, er fugaciteten baseret på det pågældende stofs støvethed. Ved operationer med varmt metal er fugaciteten derimod temperaturbaseret, idet der tages højde for procestemperaturen og stoffets smeltepunkt. Som en tredje gruppe er slibende opgaver baseret på abrasionsniveauet i stedet for stoffets iboende emissionspotentialer. Sprøjtning af vandige opløsninger (PROC7 og PROC11) antages at involvere middel emission.

PROC	Anvendelse i præparat	Indhold i præparat	Fysisk form	Emissionspotentialer
PROC 7	ikke begrænset		vandig opløsning	middel
Alle andre relevante PROC'er	ikke begrænset		vandig opløsning	meget lav

Anvendte mængder

Den faktiske tonnage, der håndteres pr. skift, menes ikke at påvirke eksponeringen som sådan for dette scenarie. I stedet er kombinationen af anvendelsesskalaen (industriel vs. faglig) og graden af indeslutning/automatisering (som afspejlet i PROC) den primære determinant for processens iboende emissionspotentialer.

Anvendelsens/eksponeringens hyppighed og varighed

PROC	Eksponeringens varighed
PROC 7	≤ 240 minutter
Alle andre relevante PROC'er	480 minutter (ikke begrænset)

Menneskelige faktorer, som risikohåndtering ikke har indflydelse på

Åndedrætsvolumen for et skift under alle trin af processen, som afspejles i PROC'erne, antages at være 10 m³/skift (8 timer).

Andre givne anvendelsesforhold, som har indflydelse på eksponeringen af arbejdstagere

Da vandige opløsninger ikke anvendes ved varme metallurgiske processer, betragtes anvendelsesforhold (f.eks. procestemperatur og procestryk) ikke som relevante for vurdering af eksponering af arbejdstagere ved de dermed forbundne processer.

Tekniske betingelser og foranstaltninger på procesniveau (kilde) til forebyggelse af frigivelse

Risikohåndteringsforanstaltninger på procesniveau (f.eks. indeslutning eller segregation af emissionskilden) kræves generelt ikke i processerne.

Tekniske betingelser og foranstaltninger til forebyggelse af spredning fra kilden til arbejdstagerne

PROC	Adskillelsesniveau	Lokaliseret kontrol (LC)	LC's effektivitet (i henhold til MEASE)	Yderligere information
PROC 7	Eventuelle krav om adskillelse af arbejdstagere fra emissionskilden angives nedenfor under	punktudsugning	78 %	-
PROC 19	"Eksponeringens hyppighed og varighed". En reduktion af eksponeringens varighed kan f.eks. opnås ved installering af ventilerede kontrolrum (med overtryk) eller ved at fjerne arbejdstagere fra arbejdspladser, hvor den pågældende eksponering forekommer.	ikke relevant	N/A	-
Alle andre relevante PROC'er		kræves ikke	N/A	-

Organisatoriske foranstaltninger til forebyggelse/begrænsning af frigivelse, spredning og eksponering

Undgå indånding eller indtagelse. Der kræves generelle hygiejneforanstaltninger på arbejdspladsen for at sikre en sikker håndtering af stoffet. Disse foranstaltninger omfatter god personlig og lokalerelateret praksis (dvs. regelmæssig rengøring med passende rengøringsudstyr), ingen spising eller rygning på arbejdspladsen, brug af normalt arbejdstøj og sko, medmindre andet er angivet nedenfor. Tag et bad og skift tøj efter hvert arbejds-skift. Bær ikke tilsmudset tøj hjemme. Blæs ikke støv væk med trykluft.

Betingelser og foranstaltninger vedrørende personlige værnemidler, hygiejne og sundhedsvurdering				
PROC	Specifikation af åndedrætsværn	Åndedrætsværnets effektivitet (klassificeret beskyttelsesfaktor)	Specifikation af handsker	Yderligere personlige værnemidler
PROC 7	FFP1 maske	APF=4	Eftersom Ca(OH) ₂ er klassificeret som hudirriterende, er anvendelse af beskyttelseshandsker obligatorisk i alle trin af processen.	Udstyr til beskyttelse af øjnene (f.eks. briller eller visir) skal anvendes, medmindre mulig kontakt med øjet kan udelukkes ifølge anvendelsens natur og type (dvs. lukket proces). Desuden skal ansigtsbeskyttelse, beskyttelsesdragt og sikkerhedssko anvendes i nødvendigt omfang.
Alle andre relevante PROC'er	kræves ikke	N/A		
<p>Eventuelt åndedrætsværn, som defineret ovenfor, skal kun anvendes, hvis de følgende principper implementeres parallelt: Arbejdets varighed (sammenlign med "eksponeringens varighed" ovenfor) bør afspejle den yderligere fysiske belastning af arbejdstageren som følge af åndedrætsmodstanden og selve åndedrætsværnets masse, som følge af den forøgede termiske belastning ved indslutning af hovedet. Desuden skal det tages i betragtning, at arbejdstagerens evne til at anvende værktøj og til at kommunikere reduceres, mens han anvender åndedrætsværn.</p> <p>Af de ovenstående grunde bør arbejdstageren derfor (i) være rask (specielt med henblik på medicinske problemer, som kan indvirke på brugen af åndedrætsværn) og (ii) ikke have ansigtskarakteristika, som kan forårsage utæthed mellem ansigtet og masken (f.eks. ar eller skæg). De ovennævnte anbefalede anordninger, som forudsætter tæt slutning med ansigtet, yder ikke den nødvendige beskyttelse, medmindre de passer korrekt og sikkert til ansigtets kontur.</p> <p>Arbejdsgiveren og selvstændige personer har et juridisk ansvar for vedligeholdelse og udlevering af åndedrætsværn og for administration af dets korrekte anvendelse på arbejdsstedet. Derfor bør de definere og dokumentere en passende politik for et program for åndedrætsværn, inklusive uddannelse af arbejdstagere.</p> <p>En oversigt over forskellige åndedrætsværns beskyttelsesfaktor (i henhold til EN 529:2005) findes i ordforklaringen i MEASE.</p>				
2.2 Kontrol af eksponering af miljøet				
Anvendte mængder				
Den daglige og årlige mængde pr. produktionssted (for punktkilder) betragtes ikke som den primære determinant for eksponering af miljøet.				
Anvendelsens hyppighed og varighed				
Afbudt (< 12 gange årligt) eller kontinuerlig anvendelse/frigivelse				
Miljøfaktorer, som risikohåndtering ikke har indflydelse på				
Strømningshastighed for modtagende overfladevand: 18.000 m ³ /dag				
Andre givne anvendelsesforhold, som har indflydelse på eksponeringen af miljøet				
Afløbsvandets udledningshastighed: 2.000 m ³ /dag				
Tekniske betingelser og foranstaltninger på produktionsstedet til reduktion eller begrænsning af udledninger til afløb, emissioner til luften og udledninger til jorden				
Risikohåndteringsforanstaltninger i relation til miljømålsætningen om at undgå udledning af kalkopløsninger til kommunalt spildevand eller til overfladevand, såfremt sådanne udledninger forventes at forårsage signifikante ændringer af pH-værdien. Der kræves regelmæssig kontrol af pH-værdien under udledningen til åbent vand. Generelt bør udledninger ske på en sådan måde, at ændringer af det modtagende overfladevands pH-værdi minimeres (f.eks. ved neutralisering). Generelt kan de fleste vandlevende organismer tåle pH-værdier i intervallet 6-9. Dette afspejles også i beskrivelsen af standard-OECD-test med vandlevende organismer. Begrundelsen for denne risikohåndteringsforanstaltning findes i indledningen.				
Betingelser og foranstaltninger vedrørende affald				
Fast industrielt affald af kalk bør genanvendes eller udledes til det industrielle spildevand og om nødvendigt yderligere neutraliseres.				

3. Eksponeringsberegning og henvisning til kilden dertil

Eksponering af arbejdstagere

MEASE, værktøjet til eksponeringsberegning, blev anvendt ved vurderingen af eksponering ved indånding. Risikokarakteriseringskvotienten (RCR) er kvotienten af den avancerede eksponeringsberegning og det respektive DNEL (afledte nuleffektniveau) og skal være under 1 for at påvise en sikker anvendelse. For eksponering ved indånding er RCR baseret på DNEL for $\text{Ca}(\text{OH})_2$ på 1 mg/m^3 (som respirabelt støv), og den respektive beregning af eksponering ved indånding er afledt ved anvendelse af MEASE (som inhalerbart støv). Således indeholder RCR en yderligere sikkerhedsmargin, eftersom den respirable fraktion er en subfraktion af den inhalerbare fraktion i henhold til EN 481.

PROC	Metode anvendt ved vurdering af eksponering ved indånding	Beregning af eksponering ved indånding (RCR)	Metode anvendt ved vurdering af eksponering ved kontakt med huden	Beregning af eksponering ved kontakt med huden (RCR)
PROC 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8a, 8b, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19	MEASE	$< 1 \text{ mg/m}^3$ (0,001-0,66)	Da $\text{Ca}(\text{OH})_2$ er klassificeret som hudirriterende, skal eksponering ved kontakt med huden minimeres, så vidt det er teknisk muligt. Et DNEL for virkninger på huden er ikke blevet afledt. Således er eksponering ved kontakt med huden ikke vurderet i dette eksponeringsscenarie.	

Eksponering af miljøet

Vurderingen af eksponering af miljøet er kun relevant for vandmiljøet, inklusive kommunale rensningsanlæg eller anlæg til behandling af industrielt spildevand, hvor dette gælder, eftersom emissioner af kalkstoffer i de forskellige trin i livscyklusen (produktion og anvendelse) hovedsageligt vedrører (spildevand). Vurderingen af virkning på og risiko for vandmiljøet omfatter kun virkningen på organismer/økosystemer som følge af mulige ændringer af pH-værdien, som er relaterede til udledninger af OH^- , idet toksiciteten af Ca^{2+} forventes at være ubetydelig i sammenligning med virkningen (eller den mulige virkning) på pH-værdien. Kun det lokale plan behandles her, inklusive kommunale rensningsanlæg eller anlæg til behandling af industrielt spildevand, hvor dette er relevant, både for produktion og industriel anvendelse, eftersom eventuelle virkninger, som måtte forekomme, forventes kun at ske på lokalt plan. Den høje vandopløselighed og det meget lave damptryk indikerer, at kalkstoffer overvejende vil findes i vand. Som følge af kalkstoffers lave damptryk forventes ingen signifikante emissioner til eller eksponering af luft. Signifikante emissioner til eller eksponering af jordmiljøet forventes heller ikke for dette eksponeringsscenarie. Eksponeringsvurderingen for vandmiljøet vil derfor kun omhandle de mulige ændringer af pH-værdien i afløbsvand fra kommunale rensningsanlæg og i overfladevand relateret til udledninger af OH^- på lokalt plan. Tilgangen til eksponeringsvurderingen er en vurdering af resulterende indvirkning på pH-værdien: Overfladevandets pH-værdi bør ikke stige til over 9.

Emissioner til miljøet	Produktion af kalkstoffer kan potentielt medføre en udledning til vand og lokalt forøge koncentrationen af kalkstoffer og påvirke pH-værdien i vandmiljøet. Når pH-værdien ikke neutraliseres, kan udledningen af afløbsvand fra produktion af kalkstoffer påvirke pH-værdien i det modtagende vand. Afløbsvandets pH-værdi måles normalt meget hyppigt og kan nemt neutraliseres, hvilket ofte kræves ifølge national lovgivning.
Eksponeringskoncentration i anlæg til behandling af industrielt spildevand	Spildevand fra produktion af kalkstoffer er uorganisk spildevand, og der er derfor ikke nogen biologisk behandling. Spildevand fra produktion af kalkstoffer bliver derfor normalt ikke behandlet på anlæg til biologisk behandling af spildevand, men det kan anvendes til pH-regulering af surt spildevand, som behandles på anlæg til biologisk behandling af spildevand.
Eksponeringskoncentration i vandmiljøet i havet	Når kalkstoffer udledes til overfladevand, vil optagelsen i partikler og sediment være ubetydelig. Når kalk udskilles til overfladevand, kan pH-værdien stige, afhængigt af vandets bufferkapacitet. Jo større vandets bufferkapacitet er, desto mindre er indvirkningen på pH-værdien. Generelt reguleres den bufferkapacitet, der forhindrer ændringer af naturligt vands aciditet eller alkalitet, af ligevægten mellem kuldioxid (CO_2), hydrogencarbonationen (HCO_3^-) og trioxocarbonat(2-) (CO_3^{2-}).
Eksponeringskoncentration i sedimenter	Sedimentlaget er ikke omfattet af dette eksponeringsscenarie, eftersom dette ikke betragtes som relevant for kalkstoffer: Når kalkstoffer udledes til vandmiljøet, vil optagelsen i sedimentpartikler være ubetydelig.
Eksponeringskoncentration i jord og grundvand	Jordmiljøet er ikke omfattet af dette eksponeringsscenarie, eftersom dette ikke betragtes som relevant.
Eksponeringskoncentration i atmosfæren	Atmosfæren er ikke omfattet af dette eksponeringsscenarie, eftersom dette ikke betragtes som relevant for kalkstoffer: Når kalkstof udledes til luften som aerosol, bliver det som følge af reaktionen med CO_2 (eller andre syrer) neutraliseret til HCO_3^- og Ca^{2+} . Derefter udvaskes saltene (f.eks. calcium(hydrogen)carbonat) fra luften, og dermed ender de atmosfæriske emissioner af neutraliseret kalkstof hovedsageligt i jord og vand.
Eksponeringskoncentration, som er relevant for fødekæden (sekundær forgiftning)	Bioakkumulering i organismer er ikke relevant for kalkstoffer. En risikovurdering for sekundær forgiftning kræves derfor ikke.

4. Vejledning til downstream-brugeren, som dermed kan evaluere, om han arbejder inden for de grænser, der er fastsat i eksponeringsscenarioet

Eksponering af arbejdstagere

Downstream-brugeren arbejder inden for de grænser, der er fastsat i eksponeringsscenarioet, hvis enten de foreslåede risikohåndteringsforanstaltninger beskrevet ovenfor opfyldes, eller downstream-brugeren selv kan påvise, at hans anvendelsesforhold og implementerede risikohåndteringsforanstaltninger er passende. Dette skal gøres ved at vise, at de begrænser eksponeringen ved indånding og ved kontakt med huden til et niveau under det respektive DNEL (forudsat at de pågældende processer og aktiviteter er dækket af de ovenfor anførte PROC'er) som anført nedenfor. Hvis målte data ikke er tilgængelige, kan downstream-brugeren anvende et passende beregningsværktøj såsom MEASE (www.ebrc.de/mease.html) til at estimere den forbundne eksponering. Det anvendte stofs støvethed kan bestemmes ud fra ordforklaringen i MEASE. Eksempelvis defineres stoffer med en støvethed under 2,5 % i henhold til roterende tromle-metoden (RDM) som "svagt støvende", stoffer med en støvethed under 10 % (RDM) som "middel støvende", og stoffer med en støvethed ≥ 10 % som "kraftigt støvende".

DNEL_{indånding}: 1 mg/m³ (som respirabelt støv)

Vigtigt: Downstream-brugeren skal være klar over, at der, foruden det ovennævnte langsigtede DNEL, findes et DNEL for akutte virkninger ved et niveau på 4 mg/m³. Når der påvises en sikker anvendelse ved sammenligning af eksponeringsestimater med det langsigtede DNEL, er det akutte DNEL derfor også dækket (i henhold til vejledning R.14 kan man aflede akutte eksponeringsniveauer ved at gange langsigtede eksponeringsestimater med en faktor 2). Når MEASE anvendes til afledning af eksponeringsestimater, bemærkes det, at eksponeringens varighed kun bør reduceres til halvsiffter som en risikohåndteringsforanstaltning (hvilket medfører en reduktion af eksponeringen med 40 %).

Eksponering af miljøet

Hvis et produktionssted ikke overholder de betingelser, der er fastlagt i eksponeringsscenarioet for sikker anvendelse, anbefales det at anvende en trinvis tilgang for at udføre en mere lokationsspecifik vurdering. Ved denne vurdering anbefales den følgende trinvis tilgang.

Niveau 1: Indhent oplysninger om afløbsvandets pH-værdi og om kalkstoffets bidrag til den resulterende pH-værdi. Såfremt pH-værdien er over 9 og dette navnlig skyldes kalk, kræves yderligere foranstaltninger for at påvise sikker anvendelse.

Niveau 2a: Indhent oplysninger om det modtagende vands pH-værdi efter udledningsstedet. Det modtagende vands pH-værdi må ikke overstige 9. Hvis der ikke er målinger til rådighed, kan pH-værdien i vandløbet beregnes på følgende måde:

$$pH_{\text{vandløb}} = \text{Log} \left[\frac{Q_{\text{afløbsvand}} * 10^{pH_{\text{afløbsvand}}} + Q_{\text{opstrømsvandløb}} * 10^{pH_{\text{opstrømsvandløb}}}}{Q_{\text{opstrømsvandløb}} + Q_{\text{afløbsvand}}} \right]$$

(Ligning 1)

hvor

Q afløbsvand er afløbsvandets strømningshastighed (i m³/dag)

Q opstrømsvandløb er vandløbets strømningshastighed opstrøms (i m³/dag)

pH afløbsvand er afløbsvandets pH-værdi

pH opstrømsvandløb er vandløbets pH-værdi opstrøms for udledningsstedet

Bemærk, at der indledningsvis kan anvendes standardværdier:

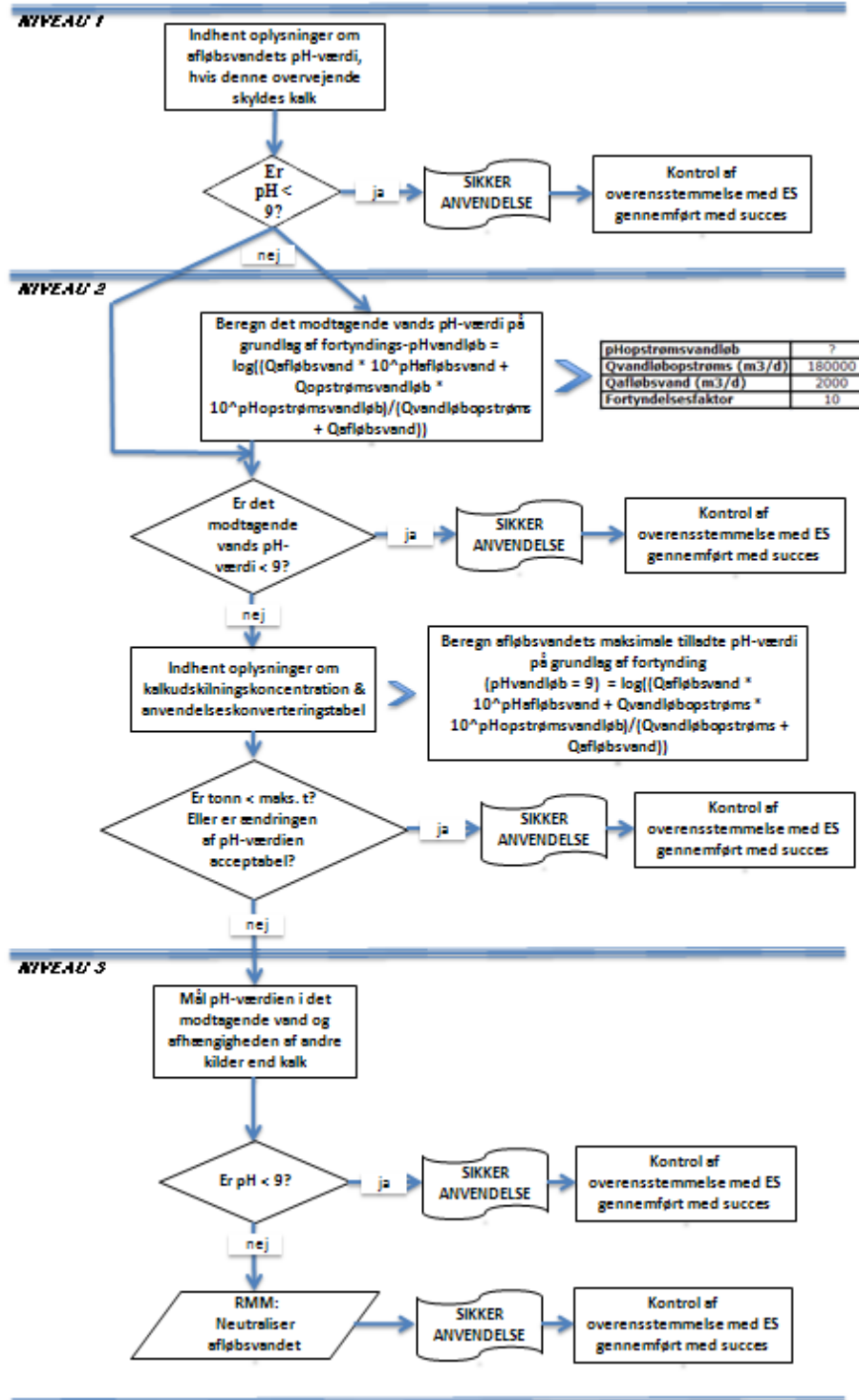
- Q river upstream strømningshastigheder: Brug en tiendedel af fordelingen af eksisterende målinger eller brug standardværdien på 18.000 m³/dag
- Q effluent: Brug standardværdien på 2.000 m³/dag
- For den opstrøms pH-værdi foretrækkes en målt værdi. Hvis en sådan ikke er til rådighed, kan man antage en neutral pH-værdi på 7, såfremt dette kan begrundes.

En sådan ligning skal ses som et worst case-scenarie, hvor vandforholdene er standard og ikke situationsspecifikke.

Niveau 2b: Ligning 1 kan anvendes til at identificere, hvilken pH-værdi i afløbsvandet der forårsager en acceptabel pH-værdi på det modtagende sted. Hertil antages vandløbets pH-værdi at være 9, og afløbsvandets pH-værdi beregnes tilsvarende (idet der om nødvendigt anvendes standardværdier som beskrevet ovenfor). Da temperaturen påvirker kalks opløselighed, kan det være nødvendigt at justere afløbsvandets pH-værdi i hvert enkelt tilfælde. Når den maksimale tilladte pH-værdi i afløbsvandet er nået, formodes det, at koncentrationen af OH⁻ er afhængig af udledningen af kalk, og at der ikke er nogen forhold med bufferkapacitet at tage i betragtning (dette er et urealistisk worst case-scenarie, som kan modificeres, hvor oplysninger er til rådighed). Den maksimale belastning med kalk, der kan udskilles årligt uden negativ indvirkning på det modtagende vands pH-værdi, beregnes, idet der antages at være kemisk ligevægt. OH⁻ udtrykt i mol/l ganges med afløbsvandets gennemsnitlige strømningshastighed

og divideres derefter med kalkstoffets molarmasse.

Niveau 3: Mål det modtagende vands pH-værdi efter udledningsstedet. Hvis pH-værdien er under 9, er en sikker anvendelse påvist med rimelighed, og eksponeringsscenarioet slutter her. Hvis pH-værdien findes at være over 9, skal risikohåndteringsforanstaltninger implementeres: Afløbsvandet skal gennemgå en neutralisering, hvorved en sikker anvendelse af kalk i produktionen eller anvendelsesfasen sikres.

ES-nummer 9.2: Fremstilling og industrielle anvendelser af faste stoffer eller pulvere af kalkstoffer med lav støvdannelse

Format (1) på eksponeringsscenarie vedrørende anvendelser udført af arbejdstagere		
1. Titel		
Kort friteksttitel	Fremstilling og industrielle anvendelser af faste stoffer eller pulvere af kalkstoffer med lav støvdannelse	
Systematisk titel baseret på Use Descriptor	SU3, SU1, SU2a, SU2b, SU4, SU5, SU6a, SU6b, SU7, SU8, SU9, SU10, SU11, SU12, SU13, SU14, SU15, SU16, SU17, SU18, SU19, SU20, SU23, SU24 PC1, PC2, PC3, PC7, PC8, PC9a, PC9b, PC11, PC12, PC13, PC14, PC15, PC16, PC17, PC18, PC19, PC20, PC21, PC23, PC24, PC25, PC26, PC27, PC28, PC29, PC30, PC31, PC32, PC33, PC34, PC35, PC36, PC37, PC38, PC39, PC40 AC1, AC2, AC3, AC4, AC5, AC6, AC7, AC8, AC10, AC11, AC13 (passende PROC'er og ERC'er angives i afsnit 2 nedenfor)	
Omfattede processer, opgaver og/eller aktiviteter	Omfattede processer, opgaver og/eller aktiviteter beskrives i afsnit 2 nedenfor.	
Vurderingsmetode	Vurderingen af eksponering ved indånding er baseret på MEASE, værktøjet til eksponeringsberegning	
2. Anvendelsesforhold og risikohåndteringsforanstaltninger		
PROC/ERC	REACH-definition	Involverede opgaver
PROC 1	Anvendelse i lukket proces, ingen sandsynlighed for eksponering	Yderligere information gives i ECHA's Vejledning om informationskrav og kemikaliesikkerhedsvurdering, kapitel R. 12: Use Descriptor-systemet (ECHA-2010-G-05-DA).
PROC 2	Anvendelse i lukket, kontinuerlig proces med kontrolleret lejlighedsvis eksponering	
PROC 3	Anvendelse i lukket batchproces (syntese eller formulering)	
PROC 4	Anvendelse i batch- eller anden proces (syntese) med mulighed for eksponering.	
PROC 5	Blanding eller iblanding i batchprocesser til formulering af kemiske produkter og artikler (flere stadier og/eller betydelig kontakt)	
PROC 6	Kalandrering	
PROC 7	Industriel sprøjtning	
PROC 8a	Overførsel af stof eller kemisk produkt (påfyldning/udtømning) fra/til kar/store beholdere på ikkededikerede anlæg	
PROC 8b	Overførsel af stof eller kemisk præparat (påfyldning/tømning) fra/til kar/store beholdere på dedikerede anlæg	
PROC 9	Overførsel af stof eller kemisk produkt til små beholdere (dedikeret linje til påfyldning, herunder vejning)	
PROC 10	Påføring med rulle eller pensel	
PROC 13	Behandling af artikler ved dypning og hældning	
PROC 14	Fremstilling af kemiske præparater og artikler ved tabletering, komprimering, ekstrudering og pelletering.	
PROC 15	Anvendelse som laboratoriereagens	
PROC 16	Anvendelse af materialer som brændstofkilder. Begrænset eksponering for uforbrændt produkt må forventes	
PROC 17	Smøring under højenergibetingelser og i delvist åben proces	
PROC 18	Fedtsmøring under højenergibetingelser	
PROC 19	Manuel blanding med tæt kontakt, hvor der kun er personlige værnemidler til rådighed	
PROC 21	Lavenergihåndtering af stoffer, som er bundet i materialer og/eller artikler	
PROC 22	Eventuelt lukket forarbejdning med mineraler/metaller ved høj temperatur i	

	industrielt miljø
PROC 23	Åbne forarbejdnings- og overførselsprocesser med mineraler/metaller ved høj temperatur
PROC 24	(Mekanisk) højenergibearbejdning af stoffer bundet i materialer og/eller artikler
PROC 25	Væsker til metalbearbejdning
PROC 26	Håndtering af uorganiske faste stoffer ved omgivelsestemperatur
PROC 27a	Produktion af metalpulvere (varme processer)
PROC 27b	Produktion af metalpulvere (våde processer)
ERC 1-7, 12	Fremstilling, formulering og alle typer industriel anvendelse
ERC 10, 11	Udbredt udendørs og indendørs anvendelse af holdbare artikler og materialer

2.1 Kontrol af eksponering af arbejdstagere

Produktkarakteristika

I henhold til MEASE-tilgangen er stoffets iboende emissionspotentiale en af de primære eksponeringsdeterminanter. Dette afspejles af en tildeling af en såkaldt fugacitetsklasse i MEASE-værktøjet. For operationer, som udføres med faste stoffer ved omgivelsestemperatur, er fugaciteten baseret på det pågældende stofs støvethed. Ved operationer med varmt metal er fugaciteten derimod temperaturbaseret, idet der tages højde for procestemperaturen og stoffets smeltepunkt. Som en tredje gruppe er slibende opgaver baseret på abrasionsniveauet i stedet for stoffets iboende emissionspotentiale.

PROC	Anvendelse i præparat	Indhold i præparat	Fysisk form	Emissionspotentiale
PROC 22, 23, 25, 27a	ikke begrænset		fast stof/pulver, smeltet	høj
PROC 24	ikke begrænset		fast/pulver	høj
Alle andre relevante PROC'er	ikke begrænset		fast/pulver	lav

Anvendte mængder

Den faktiske tonnage, der håndteres pr. skift, menes ikke at påvirke eksponeringen som sådan for dette scenarie. I stedet er kombinationen af anvendelseskalaen (industriel vs. faglig) og graden af indeslutning/automatisering (som afspejlet i PROC) den primære determinant for processens iboende emissionspotentiale.

Anvendelsens/eksponeringens hyppighed og varighed

PROC	Ekspoveringens varighed
PROC 22	≤ 240 minutter
Alle andre relevante PROC'er	480 minutter (ikke begrænset)

Menneskelige faktorer, som risikohåndtering ikke har indflydelse på

Åndedrætsvolumenen for et skift under alle trin af processen, som afspejles i PROC'erne, antages at være 10 m³/skift (8 timer).

Andre givne anvendelsesforhold, som har indflydelse på eksponeringen af arbejdstagere

Anvendelsesforhold som procestemperatur og procestryk betragtes ikke som relevante for vurdering af eksponering af arbejdstagere ved de dermed forbundne processer. Ved procestrin med væsentligt høje temperaturer (dvs. PROC 22, 23, 25) er eksponeringsvurderingen i MEASE imidlertid baseret på forholdet mellem procestemperatur og smeltepunkt. Da de dermed forbundne temperaturer forventes at variere inden for industrien, blev det højeste forhold valgt som worst case-antagelsen for eksponeringsberegningen. På denne måde er alle procestemperaturer automatisk dækket i dette eksponeringsscenario for PROC 22, 23 og 25.

Tekniske betingelser og foranstaltninger på procesniveau (kilde) til forebyggelse af frigivelse

Risikohåndteringsforanstaltninger på procesniveau (f.eks. indeslutning eller segregation af emissionskilden) kræves generelt ikke i processerne.

Tekniske betingelser og foranstaltninger til forebyggelse af spredning fra kilden til arbejdstagerne				
PROC	Adskillelsesniveau	Lokaliseret kontrol (LC)	LC's effektivitet (i henhold til MEASE)	Yderligere information
PROC 7, 17, 18	Eventuelle krav om adskillelse af arbejdstagere fra emissionskilden angives nedenfor under "Eksponeringens hyppighed og varighed". En reduktion af eksponeringens varighed kan f.eks. opnås ved installering af ventilerede kontrolrum (med overtryk) eller ved at fjerne arbejdstagere fra arbejdspladser, hvor den pågældende eksponering forekommer.	generel ventilation	17 %	-
PROC 19		ikke relevant	N/A	-
PROC 22, 23, 24, 25, 26, 27a		punktudsugning	78 %	-
Alle andre relevante PROC'er		kræves ikke	N/A	-
Organisatoriske foranstaltninger til forebyggelse/begrænsning af frigivelse, spredning og eksponering				
<p>Undgå indånding eller indtagelse. Der kræves generelle hygiejneforanstaltninger på arbejdspladsen for at sikre en sikker håndtering af stoffet. Disse foranstaltninger omfatter god personlig og lokalerelateret praksis (dvs. regelmæssig rengøring med passende rengøringsudstyr), ingen spisning eller rygning på arbejdspladsen, brug af normalt arbejdstøj og sko, medmindre andet er angivet nedenfor. Tag et bad og skift tøj efter hvert arbejdsdagskift. Bær ikke tilsmudset tøj hjemme. Blæs ikke støv væk med trykluft.</p>				
Betingelser og foranstaltninger vedrørende personlige værnemidler, hygiejne og sundhedsvurdering				
PROC	Specifikation af åndedrætsværn	Åndedrætsværnets effektivitet (klassificeret beskyttelsesfaktor)	Specifikation af handsker	Yderligere personlige værnemidler
PROC 22, 24, 27a	FFP1 maske	APF=4	Eftersom Ca(OH) ₂ er klassificeret som hudirriterende, er anvendelse af beskyttelseshandsker obligatorisk i alle trin af processen.	Udstyr til beskyttelse af øjnene (f.eks. briller eller visir) skal anvendes, medmindre mulig kontakt med øjet kan udelukkes ifølge anvendelsens natur og type (dvs. lukket proces). Desuden skal ansigtsbeskyttelse, beskyttelsesdragt og sikkerhedssko anvendes i nødvendigt omfang.
Alle andre relevante PROC'er	kræves ikke	N/A		
<p>Eventuelt åndedrætsværn, som defineret ovenfor, skal kun anvendes, hvis de følgende principper implementeres parallelt: Arbejdets varighed (sammenlign med "eksponeringens varighed" ovenfor) bør afspejle den yderligere fysiske belastning af arbejdstageren som følge af åndedrætsmodstanden og selve åndedrætsværnets masse, som følge af den forøgede termiske belastning ved indslutning af hovedet. Desuden skal det tages i betragtning, at arbejdstagerens evne til at anvende værktøj og til at kommunikere reduceres, mens han anvender åndedrætsværn.</p> <p>Af de ovenstående grunde bør arbejdstageren derfor (i) være rask (specielt med henblik på medicinske problemer, som kan indvirke på brugen af åndedrætsværn) og (ii) ikke have ansigtskarakteristika, som kan forårsage utæthed mellem ansigtet og masken (f.eks. ar eller skæg). De ovennævnte anbefalede anordninger, som forudsætter tæt slutning med ansigtet, yder ikke den nødvendige beskyttelse, medmindre de passer korrekt og sikkert til ansigtets kontur.</p> <p>Arbejdsgiveren og selvstændige personer har et juridisk ansvar for vedligeholdelse og udlevering af åndedrætsværn og for administration af dets korrekte anvendelse på arbejdsstedet. Derfor bør de definere og dokumentere en passende politik for et program for åndedrætsværn, inklusive uddannelse af arbejdstagere.</p> <p>En oversigt over forskellige åndedrætsværns beskyttelsesfaktorer (i henhold til EN 529:2005) findes i ordforklaringen i MEASE.</p>				
2.2 Kontrol af eksponering af miljøet				
Anvendte mængder				
Den daglige og årlige mængde pr. produktionssted (for punktkilder) betragtes ikke som den primære determinant for eksponering af miljøet.				

Anvendelsens hyppighed og varighed				
Afbrudd (< 12 gange årligt) eller kontinuerlig anvendelse/frigivelse				
Miljøfaktorer, som risikohåndtering ikke har indflydelse på				
Strømningshastighed for modtagende overfladevand: 18.000 m ³ /dag				
Andre givne anvendelsesforhold, som har indflydelse på eksponeringen af miljøet				
Afløbsvandets udledningshastighed: 2.000 m ³ /dag				
Tekniske betingelser og foranstaltninger på produktionsstedet til reduktion eller begrænsning af udledninger til afløb, emissioner til luften og udledninger til jorden				
Risikohåndteringsforanstaltninger i relation til miljømålsætningen om at undgå udledning af kalkopløsninger til kommunalt spildevand eller til overfladevand, såfremt sådanne udledninger forventes at forårsage signifikante ændringer af pH-værdien. Der kræves regelmæssig kontrol af pH-værdien under udledningen til åbent vand. Generelt bør udledninger ske på en sådan måde, at ændringer af det modtagende overfladevands pH-værdi minimeres (f.eks. ved neutralisering). Generelt kan de fleste vandlevende organismer tåle pH-værdier i intervallet 6-9. Dette afspejles også i beskrivelsen af standard-OECD-test med vandlevende organismer. Begrundelsen for denne risikohåndteringsforanstaltning findes i indledningen.				
Betingelser og foranstaltninger vedrørende affald				
Fast industrielt affald af kalk bør genanvendes eller udledes til det industrielle spildevand og om nødvendigt yderligere neutraliseres.				
3. Eksponeringsberegning og henvisning til kilden dertil				
Eksponering af arbejdstagere				
MEASE, værktøjet til eksponeringsberegning, blev anvendt ved vurderingen af eksponering ved indånding Risikokarakteriseringskvotienten (RCR) er kvotienten af den avancerede eksponeringsberegning og det respektive DNEL (afledte nuleffektniveau) og skal være under 1 for at påvise en sikker anvendelse. For eksponering ved indånding er RCR baseret på DNEL for Ca(OH) ₂ på 1 mg/m ³ (som respirabelt støv), og den respektive beregning af eksponering ved indånding er afledt ved anvendelse af MEASE (som inhalerbart støv). Således indeholder RCR en yderligere sikkerhedsmargin, eftersom den respirable fraktion er en subfraktion af den inhalerbare fraktion i henhold til EN 481.				
PROC	Metode anvendt ved vurdering af eksponering ved indånding	Beregning af eksponering ved indånding (RCR)	Metode anvendt ved vurdering af eksponering ved kontakt med huden	Beregning af eksponering ved kontakt med huden (RCR)
PROC 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8a, 8b, 9, 10, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27a, 27b	MEASE	< 1 mg/m ³ (0,01-0,83)	Da Ca(OH) ₂ er klassificeret som hudirriterende, skal eksponering ved kontakt med huden minimeres, så vidt det er teknisk muligt. Et DNEL for virkninger på huden er ikke blevet afledt. Således er eksponering ved kontakt med huden ikke vurderet i dette eksponeringsscenarie.	
Emissioner til miljøet				
Vurderingen af eksponering af miljøet er kun relevant for vandmiljøet, inklusive kommunale rensningsanlæg eller anlæg til behandling af industrielt spildevand, hvor dette gælder, eftersom emissioner af Ca(OH) ₂ i de forskellige trin i livscyklussen (produktion og anvendelse) hovedsageligt vedrører (spildevand). Vurderingen af virkning på og risiko for vandmiljøet omfatter kun virkningen på organismer/økosystemer som følge af mulige ændringer af pH-værdien, som er relaterede til udledninger af OH ⁻ , idet toksiciteten af Ca ²⁺ forventes at være ubetydelig i sammenligning med virkningen (eller den mulige virkning) på pH-værdien. Kun det lokale plan behandles her, inklusive kommunale rensningsanlæg eller anlæg til behandling af industrielt spildevand, hvor dette er relevant, både for produktion og industriel anvendelse, eftersom eventuelle virkninger, som måtte forekomme, forventes kun at ske på lokalt plan. Den høje vandopløselighed og det meget lave damptryk indikerer, at Ca(OH) ₂ overvejende vil findes i vand. Da Ca(OH) ₂ har et lavt damptryk, forventes ingen signifikante emissioner til eller eksponering af luft. Signifikante emissioner til eller eksponering af jordmiljøet forventes heller ikke for dette eksponeringsscenarie. Eksponeringsvurderingen for vandmiljøet vil derfor kun omhandle de mulige ændringer af pH-værdien i afløbsvand fra kommunale rensningsanlæg og i overfladevand relateret til udledninger af OH ⁻ på lokalt plan. Tilgangen til eksponeringsvurderingen er en vurdering af resulterende indvirkning på pH-værdien: Overfladevandets pH-værdi bør ikke stige til over 9.				
Emissioner til miljøet	Produktion af Ca(OH) ₂ kan potentielt medføre en udledning til vand og lokalt forøge koncentrationen af Ca(OH) ₂ og påvirke pH-værdien i vandmiljøet. Når pH-værdien ikke neutraliseres, kan udledningen af afløbsvand fra produktion af Ca(OH) ₂ påvirke pH-værdien i det modtagende vand. Afløbsvandets pH-værdi måles normalt meget hyppigt og kan nemt neutraliseres, hvilket ofte kræves ifølge national lovgivning.			
Eksponeringskoncentration i anlæg til behandling af industrielt spildevand	Spildevand fra produktion af Ca(OH) ₂ er uorganisk spildevand, og der er derfor ikke nogen biologisk behandling. Spildevand fra produktion af Ca(OH) ₂ bliver derfor normalt ikke behandlet på anlæg til biologisk behandling af spildevand, men det kan anvendes til pH-regulering af surt spildevand, som behandles på anlæg til biologisk behandling af spildevand.			

Eksponeringskoncentration i vandmiljøet i havet	Når Ca(OH) ₂ udledes til overfladevand, vil optagelsen i partikler og sediment være ubetydelig. Når kalk udskilles til overfladevand, kan pH-værdien stige, afhængigt af vandets bufferkapacitet. Jo større vandets bufferkapacitet er, desto mindre er indvirkningen på pH-værdien. Generelt reguleres den bufferkapacitet, der forhindrer ændringer af naturligt vands aciditet eller alkalitet, af ligevægten mellem kuldioxid (CO ₂), hydrogencarbonationen (HCO ₃ ⁻) og trioxocarbonat(2-) (CO ₃ ²⁻).
Eksponeringskoncentration i sedimenter	Sedimentlaget er ikke omfattet af dette eksponeringsscenarie, eftersom dette ikke betragtes som relevant for Ca(OH) ₂ : Når Ca(OH) ₂ udledes til vandmiljøet, vil optagelsen i sedimentpartikler være ubetydelig.
Eksponeringskoncentration i jord og grundvand	Jordmiljøet er ikke omfattet af dette eksponeringsscenarie, eftersom dette ikke betragtes som relevant.
Eksponeringskoncentration i atmosfæren	Atmosfæren er ikke omfattet af dette eksponeringsscenarie, eftersom dette ikke betragtes som relevant for Ca(OH) ₂ : Ved udledning til luften som aerosol bliver Ca(OH) ₂ som følge af reaktionen med CO ₂ (eller andre syrer) neutraliseret til HCO ₃ ⁻ og Ca ²⁺ . Derefter udvaskes saltene (f.eks. calcium(hydrogen)carbonat) fra luften, og dermed ender de atmosfæriske emissioner af neutraliseret Ca(OH) ₂ hovedsageligt i jord og vand.
Eksponeringskoncentration, som er relevant for fødekæden (sekundær forgiftning)	Bioakkumulering i organismer er ikke relevant for Ca(OH) ₂ : En risikovurdering for sekundær forgiftning kræves derfor ikke.

4. Vejledning til downstream-brugeren, som dermed kan evaluere, om han arbejder inden for de grænser, der er fastsat i eksponeringsscenariet

Eksponering af arbejdstagere

Downstream-brugeren arbejder inden for de grænser, der er fastsat i eksponeringsscenariet, hvis enten de foreslåede risikohåndteringsforanstaltninger beskrevet ovenfor opfyldes, eller downstream-brugeren selv kan påvise, at hans anvendelsesforhold og implementerede risikohåndteringsforanstaltninger er passende. Dette skal gøres ved at vise at de begrænser eksponeringen ved indånding og ved kontakt med huden til et niveau under det respektive DNEL (forudsat at de pågældende processer og aktiviteter er dækket af de ovenfor anførte PROC'er) som anført nedenfor. Hvis målte data ikke er tilgængelige, kan downstream-brugeren anvende et passende beregningsværktøj såsom MEASE (www.ebrc.de/mease.html) til at estimere den forbundne eksponering. Det anvendte stofs støvethed kan bestemmes ud fra ordforklaringen i MEASE. Eksempelvis defineres stoffer med en støvethed under 2,5 % i henhold til roterende tromle-metoden (RDM) som "svagt støvende", stoffer med en støvethed under 10 % (RDM) som "middel støvende", og stoffer med en støvethed ≥ 10 % som "kraftigt støvende".

DNEL_{indånding}: 1 mg/m³ (som respirabelt støv)

Vigtigt: Downstream-brugeren skal være klar over, at der, foruden det ovennævnte langsigtede DNEL, findes et DNEL for akutte virkninger ved et niveau på 4 mg/m³. Når der påvises en sikker anvendelse ved sammenligning af eksponeringsestimater med det langsigtede DNEL, er det akutte DNEL derfor også dækket (i henhold til vejledning R.14 kan man aflede akutte eksponeringsniveauer ved at gange langsigtede eksponeringsestimater med en faktor 2). Når MEASE anvendes til afledning af eksponeringsestimater, bemærkes det, at eksponeringens varighed kun bør reduceres til halvsifter som en risikohåndteringsforanstaltning (hvilket medfører en reduktion af eksponeringen med 40 %).

Eksponering af miljøet

Hvis et produktionssted ikke overholder de betingelser, der er fastlagt i eksponeringsscenariet for sikker anvendelse, anbefales det at anvende en trinvis tilgang for at udføre en mere lokationsspecifik vurdering. Ved denne vurdering anbefales den følgende trinvis tilgang.

Niveau 1: Indhent oplysninger om afløbsvandets pH-værdi og om bidraget fra Ca(OH)₂ til den resulterende pH-værdi. Såfremt pH-værdien er over 9 og dette navnlig skyldes kalk, kræves yderligere foranstaltninger for at påvise sikker anvendelse.

Niveau 2a: Indhent oplysninger om det modtagende vands pH-værdi efter udledningsstedet. Det modtagende vands pH-værdi må ikke overstige 9. Hvis der ikke er målinger til rådighed, kan pH-værdien i vandløbet beregnes på følgende måde:

$$pH_{\text{vandløb}} = \text{Log} \left[\frac{Q_{\text{afløbsvand}} * 10^{pH_{\text{afløbsvand}}} + Q_{\text{opstrømsvandløb}} * 10^{pH_{\text{opstrømsvandløb}}}}{Q_{\text{opstrømsvandløb}} + Q_{\text{afløbsvand}}} \right]$$

(Ligning 1)

hvor

Q afløbsvand er afløbsvandets strømningshastighed (i m³/dag)

Q opstrømsvandløb er vandløbets strømningshastighed opstrøms (i m³/dag)

pH afløbsvand er afløbsvandets pH-værdi

pH opstrømsvandløb er vandløbets pH-værdi opstrøms for udledningsstedet

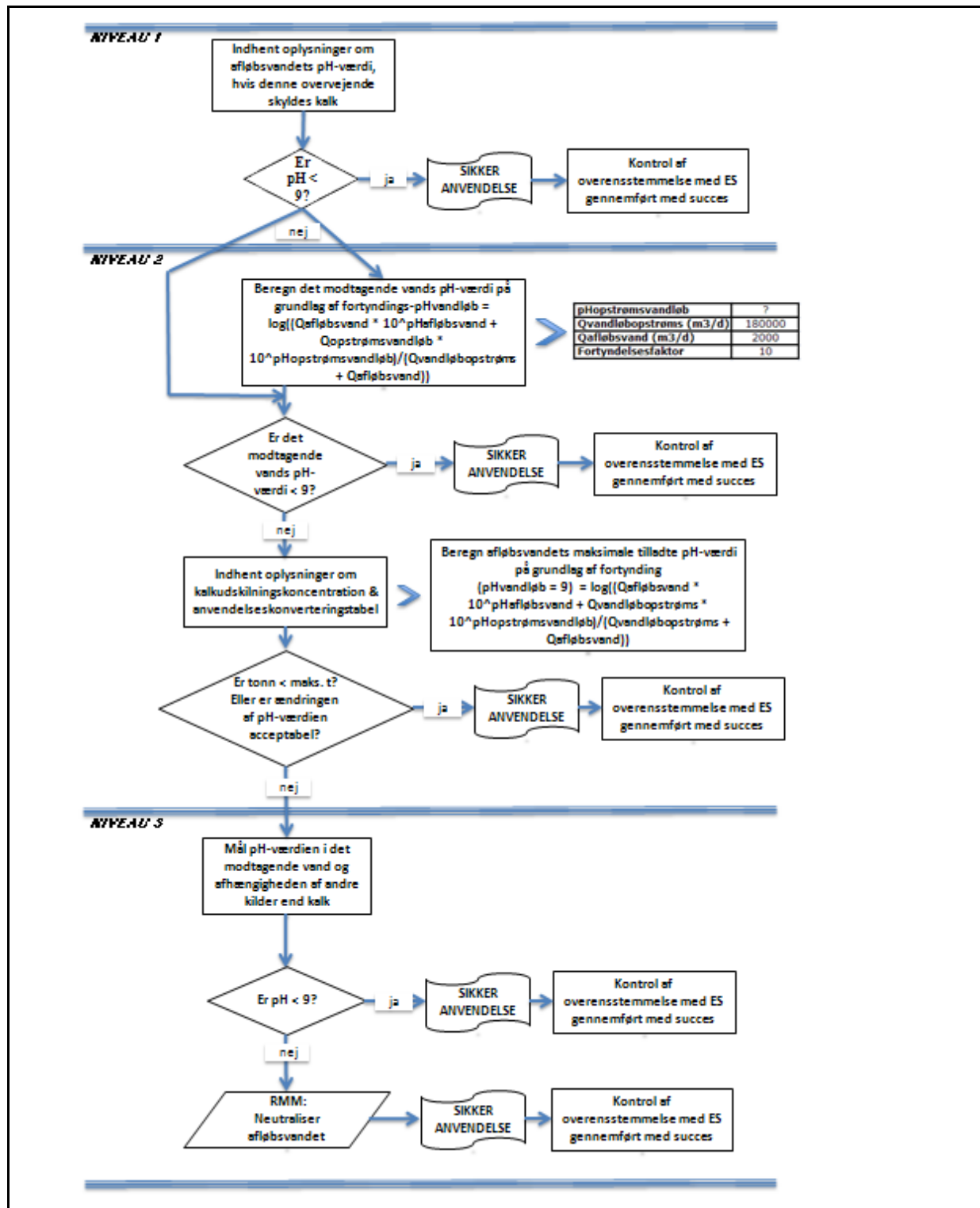
Bemærk, at der indledningsvis kan anvendes standardværdier:

- Q river upstream strømningshastigheder: Brug en tiendedel af fordelingen af eksisterende målinger eller brug standardværdien på 18.000 m³/dag
- Q effluent: Brug standardværdien på 2.000 m³/dag
- For den opstrøms pH-værdi foretrækkes en målt værdi. Hvis en sådan ikke er til rådighed, kan man antage en neutral pH-værdi på 7, såfremt dette kan begrundes.

En sådan ligning skal ses som et worst case-scenarie, hvor vandforholdene er standard og ikke situationsspecifikke.

Niveau 2b: Ligning 1 kan anvendes til at identificere, hvilken pH-værdi i afløbsvandet der forårsager en acceptabel pH-værdi på det modtagende sted. Hertil antages vandløbets pH-værdi at være 9, og afløbsvandets pH-værdi beregnes tilsvarende (idet der om nødvendigt anvendes standardværdier som beskrevet ovenfor). Da temperaturen påvirker kalks opløselighed, kan det være nødvendigt at justere afløbsvandets pH-værdi i hvert enkelt tilfælde. Når den maksimale tilladte pH-værdi i afløbsvandet er nået, formodes det, at koncentrationen af OH⁻ er afhængig af udledningen af kalk, og at der ikke er nogen forhold med bufferkapacitet at tage i betragtning (dette er et urealistisk worst case-scenarie, som kan modificeres, hvor oplysninger er til rådighed). Den maksimale belastning med kalk, der kan udskilles årligt uden negativ indvirkning på det modtagende vands pH-værdi, beregnes, idet der antages at være kemisk ligevægt. OH⁻ udtrykt i mol/l ganges med afløbsvandets gennemsnitlige strømningshastighed og divideres derefter med molarmassen for Ca(OH)₂.

Niveau 3: Mål det modtagende vands pH-værdi efter udledningsstedet. Hvis pH-værdien er under 9, er en sikker anvendelse påvist med rimelighed, og eksponeringsscenariet slutter her. Hvis pH-værdien findes at være over 9, skal risikohåndteringsforanstaltninger implementeres: Afløbsvandet skal gennemgå en neutralisering, hvorved en sikker anvendelse af kalk i produktionen eller anvendelsesfasen sikres.

ES-nummer 9.3: Fremstilling og industrielle anvendelser af faste stoffer eller pulvere af kalkstoffer med middel støvdannelse

Format (1) på eksponeringsscenario vedrørende anvendelser udført af arbejdstagere

1. Titel

Kort friteksttitel	Fremstilling og industrielle anvendelser af faste stoffer eller pulvere af kalkstoffer med middel støvdannelse
Systematisk titel baseret på Use Descriptor	SU3, SU1, SU2a, SU2b, SU4, SU5, SU6a, SU6b, SU7, SU8, SU9, SU10, SU11, SU12, SU13, SU14, SU15, SU16, SU17, SU18, SU19, SU20, SU23, SU24 PC1, PC2, PC3, PC7, PC8, PC9a, PC9b, PC11, PC12, PC13, PC14, PC15, PC16, PC17, PC18, PC19, PC20, PC21, PC23, PC24, PC25, PC26, PC27, PC28, PC29, PC30, PC31, PC32, PC33, PC34, PC35, PC36, PC37, PC38, PC39, PC40 AC1, AC2, AC3, AC4, AC5, AC6, AC7, AC8, AC10, AC11, AC13 (passende PROC'er og ERC'er angives i afsnit 2 nedenfor)
Omfattede processer, opgaver og/eller aktiviteter	Omfattede processer, opgaver og/eller aktiviteter beskrives i afsnit 2 nedenfor.
Vurderingsmetode	Vurderingen af eksponering ved indånding er baseret på MEASE, værktøjet til eksponeringsberegning

2. Anvendelsesforhold og risikohåndteringsforanstaltninger

PROC/ERC	REACH-definition	Involverede opgaver
PROC 1	Anvendelse i lukket proces, ingen sandsynlighed for eksponering	Yderligere information gives i ECHA's Vejledning om informationskrav og kemikaliesikkerhedsvurdering, kapitel R. 12: Use Descriptor-systemet (ECHA-2010-G-05-DA).
PROC 2	Anvendelse i lukket, kontinuerlig proces med kontrolleret lejlighedsvis eksponering	
PROC 3	Anvendelse i lukket batchproces (syntese eller formulering)	
PROC 4	Anvendelse i batch- eller anden proces (syntese) med mulighed for eksponering.	
PROC 5	Blanding eller iblanding i batchprocesser til formulering af kemiske produkter og artikler (flere stadier og/eller betydelig kontakt)	
PROC 7	Industriel sprøjtning	
PROC 8a	Overførsel af stof eller kemisk produkt (påfyldning/udtømning) fra/til kar/store beholdere på ikkededikerede anlæg	
PROC 8b	Overførsel af stof eller kemisk præparat (påfyldning/tømning) fra/til kar/store beholdere på dedikerede anlæg	
PROC 9	Overførsel af stof eller kemisk produkt til små beholdere (dedikeret linje til påfyldning, herunder vejning)	
PROC 10	Påføring med rulle eller pensel	
PROC 13	Behandling af artikler ved dypning og hældning	
PROC 14	Fremstilling af kemiske præparater og artikler ved tabletering, komprimering, ekstrudering og pelletering.	
PROC 15	Anvendelse som laboratoriereagens	
PROC 16	Anvendelse af materialer som brændstofkilder. Begrænset eksponering for forbrændt produkt må forventes	
PROC 17	Smøring under højenergibetingelser og i delvist åben proces	
PROC 18	Fedtsmøring under højenergibetingelser	
PROC 19	Manuel blanding med tæt kontakt, hvor der kun er personlige værnemidler til rådighed	
PROC 22	Eventuelt lukket forarbejdning med mineraler/metaller ved høj temperatur i industrielt miljø	
PROC 23	Åbne forarbejdnings- og overførselsprocesser med mineraler/metaller ved høj temperatur	

PROC 24	(Mekanisk) højenergibearbejdning af stoffer bundet i materialer og/eller artikler
PROC 25	Væsker til metalbearbejdning
PROC 26	Håndtering af uorganiske faste stoffer ved omgivelsestemperatur
PROC 27a	Production of metal powders (hot processes)
PROC 27b	Produktion af metalpulvere (våde processer)
ERC 1-7, 12	Fremstilling, formulering og alle typer industriel anvendelse
ERC 10, 11	Udbredt udendørs og indendørs anvendelse af holdbare artikler og materialer

2.1 Kontrol af eksponering af arbejdstagere

Produktkarakteristika

I henhold til MEASE-tilgangen er stoffets iboende emissionspotentiale en af de primære eksponeringsdeterminanter. Dette afspejles af en tildeling af en såkaldt fugacitetsklasse i MEASE-værktøjet. For operationer, som udføres med faste stoffer ved omgivelsestemperatur, er fugaciteten baseret på det pågældende stofs støvethed. Ved operationer med varmt metal er fugaciteten derimod temperaturbaseret, idet der tages højde for procestemperaturen og stoffets smeltepunkt. Som en tredje gruppe er slibende opgaver baseret på abrasionsniveauet i stedet for stoffets iboende emissionspotentiale.

PROC	Anvendelse i præparat	Indhold i præparat	Fysisk form	Emissionspotentiale
PROC 22, 23, 25, 27a		ikke begrænset	fast stof/pulver, smeltet	høj
PROC 24		ikke begrænset	fast/pulver	høj
Alle andre relevante PROC'er		ikke begrænset	fast/pulver	middel

Anvendte mængder

Den faktiske tonnage, der håndteres pr. skift, menes ikke at påvirke eksponeringen som sådan for dette scenarie. I stedet er kombinationen af anvendelsesskalaen (industriel vs. faglig) og graden af indeslutning/automatisering (som afspejlet i PROC) den primære determinant for processens iboende emissionspotentiale.

Anvendelsens/eksponeringens hyppighed og varighed

PROC	Eksponeringens varighed
PROC 7, 17, 18, 19, 22	≤ 240 minutter
Alle andre relevante PROC'er	480 minutter (ikke begrænset)

Menneskelige faktorer, som risikohåndtering ikke har indflydelse på

Åndedrætsvolumenen for et skift under alle trin af processen, som afspejles i PROC'erne, antages at være 10 m³/skift (8 timer).

Andre givne anvendelsesforhold, som har indflydelse på eksponeringen af arbejdstagere

Anvendelsesforhold som procestemperatur og procestryk betragtes ikke som relevante for vurdering af eksponering af arbejdstagere ved de dermed forbundne processer. Ved procestrin med væsentligt høje temperaturer (dvs. PROC 22, 23, 25) er eksponeringsvurderingen i MEASE imidlertid baseret på forholdet mellem procestemperatur og smeltepunkt. Da de dermed forbundne temperaturer forventes at variere inden for industrien, blev det højeste forhold valgt som worst case-antagelsen for eksponeringsberegningen. På denne måde er alle procestemperaturer automatisk dækket i dette eksponeringsscenario for PROC 22, 23 og 25.

Tekniske betingelser og foranstaltninger på procesniveau (kilde) til forebyggelse af frigivelse

Risikohåndteringsforanstaltninger på procesniveau (f.eks. indeslutning eller segregation af emissionskilden) kræves generelt ikke i processerne.

Tekniske betingelser og foranstaltninger til forebyggelse af spredning fra kilden til arbejdstagerne

PROC	Adskillelsesniveau	Lokaliseret kontrol (LC)	LC's effektivitet (i henhold til MEASE)	Yderligere information
PROC 1, 2, 15, 27b	Eventuelle krav om adskillelse af arbejdstagere fra emissionskilden angives nedenfor under "Eksponeringens hyppighed og varighed". En reduktion af eksponeringens	kræves ikke	N/A	-
PROC 3, 13, 14		generel ventilation	17 %	-
PROC 19		ikke relevant	N/A	-
Alle andre relevante PROC'er		punktudsugning	78 %	-

	varighed kan f.eks. opnås ved installering af ventilerede kontrolrum (med overtryk) eller ved at fjerne arbejdstagere fra arbejdspladser, hvor den pågældende eksponering forekommer.			
--	---	--	--	--

Organisatoriske foranstaltninger til forebyggelse/begrænsning af frigivelse, spredning og eksponering

Undgå indånding eller indtagelse. Der kræves generelle hygiejneforanstaltninger på arbejdspladsen for at sikre en sikker håndtering af stoffet. Disse foranstaltninger omfatter god personlig og lokalerelateret praksis (dvs. regelmæssig rengøring med passende rengøringsudstyr), ingen spising eller rygning på arbejdspladsen, brug af normalt arbejdstøj og sko, medmindre andet er angivet nedenfor. Tag et bad og skift tøj efter hvert arbejdsskift. Bær ikke tilsmudset tøj hjemme. Blæs ikke støv væk med trykluft.

Betingelser og foranstaltninger vedrørende personlige værnemidler, hygiejne og sundhedsvurdering

PROC	Specifikation af åndedrætsværn	Åndedrætsværnets effektivitet (klassificeret beskyttelsesfaktor)	Specifikation af handsker	Yderligere personlige værnemidler
PROC 4, 5, 7, 8a, 8b, 9, 10, 16, 17, 18, 19, 22, 24, 27a	FFP1 maske	APF=4		Udstyr til beskyttelse af øjnene (f.eks. briller eller visir) skal anvendes, medmindre mulig kontakt med øjet kan udelukkes ifølge anvendelsens natur og type (dvs. lukket proces). Desuden skal ansigtsbeskyttelse, beskyttelsesdragt og sikkerhedssko anvendes i nødvendigt omfang.
Alle andre relevante PROC'er	kræves ikke	N/A	Eftersom Ca(OH) ₂ er klassificeret som hudirriterende, er anvendelse af beskyttelseshandsker obligatorisk i alle trin af processen.	

Eventuelt åndedrætsværn, som defineret ovenfor, skal kun anvendes, hvis de følgende principper implementeres parallelt: Arbejdets varighed (sammenlign med "eksponeringens varighed" ovenfor) bør afspejle den yderligere fysiske belastning af arbejdstageren som følge af åndedrætsmodstanden og selve åndedrætsværnets masse, som følge af den forøgede termiske belastning ved indslutning af hovedet. Desuden skal det tages i betragtning, at arbejdstagerens evne til at anvende værktøj og til at kommunikere reduceres, mens han anvender åndedrætsværn. Af de ovenstående grunde bør arbejdstageren derfor (i) være rask (specielt med henblik på medicinske problemer, som kan indvirke på brugen af åndedrætsværn) og (ii) ikke have ansigtskarakteristika, som kan forårsage utæthed mellem ansigtet og masken (f.eks. ar eller skæg). De ovennævnte anbefalede anordninger, som forudsætter tæt slutning med ansigtet, yder ikke den nødvendige beskyttelse, medmindre de passer korrekt og sikkert til ansigtets kontur. Arbejdsgiveren og selvstændige personer har et juridisk ansvar for vedligeholdelse og udlevering af åndedrætsværn og for administration af dets korrekte anvendelse på arbejdsstedet. Derfor bør de definere og dokumentere en passende politik for et program for åndedrætsværn, inklusive uddannelse af arbejdstagere. En oversigt over forskellige åndedrætsværns beskyttelsesfaktor (i henhold til EN 529:2005) findes i ordforklaringen i MEASE.

2.2 Kontrol af eksponering af miljøet

Anvendte mængder

Den daglige og årlige mængde pr. produktionssted (for punktkilder) betragtes ikke som den primære determinant for eksponering af miljøet.

Anvendelsens hyppighed og varighed

Afbrudt (< 12 gange årligt) eller kontinuerlig anvendelse/frigivelse

Miljøfaktorer, som risikohåndtering ikke har indflydelse på

Strømningshastighed for modtagende overfladevand: 18.000 m³/dag

Andre givne anvendelsesforhold, som har indflydelse på eksponeringen af miljøet

Afløbsvandets udledningshastighed: 2.000 m³/dag

Tekniske betingelser og foranstaltninger på produktionsstedet til reduktion eller begrænsning af udledninger til afløb, emissioner til luften og udledninger til jorden

Risikohåndteringsforanstaltninger i relation til miljømålsætningen om at undgå udledning af kalkopløsninger til kommunalt spildevand eller til overfladevand, såfremt sådanne udledninger forventes at forårsage signifikante ændringer af pH-værdien. Der kræves regelmæssig kontrol af pH-værdien under udledningen til åbent vand. Generelt bør udledninger ske på en sådan måde, at ændringer af det modtagende overfladevands pH-værdi minimeres (f.eks. ved neutralisering). Generelt kan de fleste

<p>vandlevende organismer tåle pH-værdier i intervallet 6-9. Dette afspejles også i beskrivelsen af standard-OECD-test med vandlevende organismer. Begrundelsen for denne risikohåndteringsforanstaltning findes i indledningen.</p>				
<p>Betingelser og foranstaltninger vedrørende affald</p>				
<p>Fast industrielt affald af kalk bør genanvendes eller udledes til det industrielle spildevand og om nødvendigt yderligere neutraliseres.</p>				
<p>3. Eksponeringsberegning og henvisning til kilden dertil</p>				
<p>Eksponeringsberegning af arbejdstagere</p>				
<p>MEASE, værktøjet til eksponeringsberegning, blev anvendt ved vurderingen af eksponering ved indånding. Risikokarakteriseringskvotienten (RCR) er kvotienten af den avancerede eksponeringsberegning og det respektive DNEL (afledte nuleffektniveau) og skal være under 1 for at påvise en sikker anvendelse. For eksponering ved indånding er RCR baseret på DNEL for Ca(OH)₂ på 1 mg/m³ (som respirabelt støv), og den respektive beregning af eksponering ved indånding er afledt ved anvendelse af MEASE (som inhalerbart støv). Således indeholder RCR en yderligere sikkerhedsmargin, eftersom den respirable fraktion er en subfraktion af den inhalerbare fraktion i henhold til EN 481.</p>				
PROC	Metode anvendt ved vurdering af eksponering ved indånding	Beregning af eksponering ved indånding (RCR)	Metode anvendt ved vurdering af eksponering ved kontakt med huden	Beregning af eksponering ved kontakt med huden (RCR)
<p>PROC 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8a, 8b, 9, 10, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 22, 23, 24, 25, 26, 27a, 27b</p>	<p>MEASE</p>	<p>< 1 mg/m³ (0,01-0,88)</p>	<p>Da Ca(OH)₂ er klassificeret som hudirriterende, skal eksponering ved kontakt med huden minimeres, så vidt det er teknisk muligt. Et DNEL for virkninger på huden er ikke blevet afledt. Således er eksponering ved kontakt med huden ikke vurderet i dette eksponeringsscenarie.</p>	
<p>Emissioner til miljøet</p>				
<p>Vurderingen af eksponering af miljøet er kun relevant for vandmiljøet, inklusive kommunale rensningsanlæg eller anlæg til behandling af industrielt spildevand, hvor dette gælder, eftersom emissioner af Ca(OH)₂ i de forskellige trin i livscyklussen (produktion og anvendelse) hovedsageligt vedrører (spildevand). Vurderingen af virkning på og risiko for vandmiljøet omfatter kun virkningen på organismer/økosystemer som følge af mulige ændringer af pH-værdien, som er relaterede til udledninger af OH⁻, idet toksiciteten af Ca²⁺ forventes at være ubetydelig i sammenligning med virkningen (eller den mulige virkning) på pH-værdien. Kun det lokale plan behandles her, inklusive kommunale rensningsanlæg eller anlæg til behandling af industrielt spildevand, hvor dette er relevant, både for produktion og industriel anvendelse, eftersom eventuelle virkninger, som måtte forekomme, forventes kun at ske på lokalt plan. Den høje vandopløselighed og det meget lave damptryk indikerer, at Ca(OH)₂ overvejende vil findes i vand. Da Ca(OH)₂ har et lavt damptryk, forventes ingen signifikante emissioner til eller eksponering af luft. Signifikante emissioner til eller eksponering af jordmiljøet forventes heller ikke for dette eksponeringsscenarie. Eksposteringsvurderingen for vandmiljøet vil derfor kun omhandle de mulige ændringer af pH-værdien i afløbsvand fra kommunale rensningsanlæg og i overfladevand relateret til udledninger af OH⁻ på lokalt plan. Tilgangen til eksponeringsvurderingen er en vurdering af resulterende indvirkning på pH-værdien: Overfladevandets pH-værdi bør ikke stige til over 9.</p>				
Emissioner til miljøet	<p>Produktion af Ca(OH)₂ kan potentielt medføre en udledning til vand og lokalt forøge koncentrationen af Ca(OH)₂ og påvirke pH-værdien i vandmiljøet. Når pH-værdien ikke neutraliseres, kan udledningen af afløbsvand fra produktion af Ca(OH)₂ påvirke pH-værdien i det modtagende vand. Afløbsvandets pH-værdi måles normalt meget hyppigt og kan nemt neutraliseres, hvilket ofte kræves ifølge national lovgivning.</p>			
Eksponeringskoncentration i anlæg til behandling af industrielt spildevand	<p>Spildevand fra produktion af Ca(OH)₂ er uorganisk spildevand, og der er derfor ikke nogen biologisk behandling. Spildevand fra produktion af Ca(OH)₂ bliver derfor normalt ikke behandlet på anlæg til biologisk behandling af spildevand, men det kan anvendes til pH-regulering af surt spildevand, som behandles på anlæg til biologisk behandling af spildevand.</p>			
Eksponeringskoncentration i vandmiljøet i havet	<p>Når Ca(OH)₂ udledes til overfladevand, vil optagelsen i partikler og sediment være ubetydelig. Når kalk udskilles til overfladevand, kan pH-værdien stige, afhængigt af vandets bufferkapacitet. Jo større vandets bufferkapacitet er, desto mindre er indvirkningen på pH-værdien. Generelt reguleres den bufferkapacitet, der forhindrer ændringer af naturligt vands aciditet eller alkalitet, af ligevægten mellem kuldioxid (CO₂), hydrogencarbonationen (HCO₃⁻) og trioxocarbonat(2-) (CO₃²⁻).</p>			
Eksponeringskoncentration i sedimenter	<p>Sedimentlaget er ikke omfattet af dette eksponeringsscenarie, eftersom dette ikke betragtes som relevant for Ca(OH)₂: Når Ca(OH)₂ udledes til vandmiljøet, vil optagelsen i sedimentpartikler være ubetydelig.</p>			
Eksponeringskoncentration i jord og grundvand	<p>Jordmiljøet er ikke omfattet af dette eksponeringsscenarie, eftersom dette ikke betragtes som relevant.</p>			
Eksponeringskoncentration i atmosfæren	<p>Atmosfæren er ikke omfattet af dette eksponeringsscenarie, eftersom dette ikke betragtes som relevant for Ca(OH)₂: Ved udledning til luften som aerosol bliver Ca(OH)₂ som følge af reaktionen med CO₂ (eller andre syrer) neutraliseret til HCO₃⁻ og Ca²⁺. Derefter udvaskes saltene (f.eks. calcium(hydrogen)carbonat) fra luften, og dermed ender de atmosfæriske emissioner af neutraliseret Ca(OH)₂ hovedsageligt i jord og vand.</p>			

Eksponeringskoncentration, som er relevant for fødekæden (sekundær forgiftning)	Bioakkumulering i organismer er ikke relevant for Ca(OH) ₂ : En risikovurdering for sekundær forgiftning kræves derfor ikke.
--	---

4. Vejledning til downstream-brugeren, som dermed kan evaluere, om han arbejder inden for de grænser, der er fastsat i eksponeringsscenarioet

Eksponering af arbejdstagere

Downstream-brugeren arbejder inden for de grænser, der er fastsat i eksponeringsscenarioet, hvis enten de foreslåede risikohåndteringsforanstaltninger beskrevet ovenfor opfyldes, eller downstream-brugeren selv kan påvise, at hans anvendelsesforhold og implementerede risikohåndteringsforanstaltninger er passende. Dette skal gøres ved at vise at de begrænser eksponeringen ved indånding og ved kontakt med huden til et niveau under det respektive DNEL (forudsat at de pågældende processer og aktiviteter er dækket af de ovenfor anførte PROC'er) som anført nedenfor. Hvis målte data ikke er tilgængelige, kan downstream-brugeren anvende et passende beregningsværktøj såsom MEASE (www.ebrc.de/mease.html) til at estimere den forbundne eksponering. Det anvendte stofs støvethed kan bestemmes ud fra ordforklaringen i MEASE. Eksempelvis defineres stoffer med en støvethed under 2,5 % i henhold til roterende tromle-metoden (RDM) som "svagt støvende", stoffer med en støvethed under 10 % (RDM) som "middel støvende", og stoffer med en støvethed ≥ 10 % som "kraftigt støvende".

DNEL_{indånding}: 1 mg/m³ (som respirabelt støv)

Vigtigt: Downstream-brugeren skal være klar over, at der, foruden det ovennævnte langsigtede DNEL, findes et DNEL for akutte virkninger ved et niveau på 4 mg/m³. Når der påvises en sikker anvendelse ved sammenligning af eksponeringsestimater med det langsigtede DNEL, er det akutte DNEL derfor også dækket (i henhold til vejledning R.14 kan man aflede akutte eksponeringsniveauer ved at gange langsigtede eksponeringsestimater med en faktor 2). Når MEASE anvendes til afledning af eksponeringsestimater, bemærkes det, at eksponeringens varighed kun bør reduceres til halvsifter som en risikohåndteringsforanstaltning (hvilket medfører en reduktion af eksponeringen med 40 %).

Eksponering af miljøet

Hvis et produktionssted ikke overholder de betingelser, der er fastlagt i eksponeringsscenarioet for sikker anvendelse, anbefales det at anvende en trinvis tilgang for at udføre en mere lokationsspecifik vurdering. Ved denne vurdering anbefales den følgende trinvis tilgang.

Niveau 1: Indhent oplysninger om afløbsvandets pH-værdi og om bidraget fra Ca(OH)₂ til den resulterende pH-værdi. Såfremt pH-værdien er over 9 og dette navnlig skyldes kalk, kræves yderligere foranstaltninger for at påvise sikker anvendelse.

Niveau 2a: Indhent oplysninger om det modtagende vands pH-værdi efter udledningsstedet. Det modtagende vands pH-værdi må ikke overstige 9. Hvis der ikke er målinger til rådighed, kan pH-værdien i vandløbet beregnes på følgende måde:

$$pH_{\text{vandløb}} = \text{Log} \left[\frac{Q_{\text{afløbsvand}} * 10^{pH_{\text{afløbsvand}}} + Q_{\text{opstrømsvandløb}} * 10^{pH_{\text{opstrømsvandløb}}}}{Q_{\text{opstrømsvandløb}} + Q_{\text{afløbsvand}}} \right]$$

Ligning 1)

hvor

Q afløbsvand er afløbsvandets strømningshastighed (i m³/dag)

Q opstrømsvandløb er vandløbets strømningshastighed opstrøms (i m³/dag)

pH afløbsvand er afløbsvandets pH-værdi

pH opstrømsvandløb er vandløbets pH-værdi opstrøms for udledningsstedet

Bemærk, at der indledningsvis kan anvendes standardværdier:

- Q river upstream strømningshastigheder: Brug en tiendedel af fordelingen af eksisterende målinger eller brug standardværdien på 18.000 m³/dag
- Q effluent: Brug standardværdien på 2.000 m³/dag
- For den opstrøms pH-værdi foretrækkes en målt værdi. Hvis en sådan ikke er til rådighed, kan man antage en neutral pH-værdi på 7, såfremt dette kan begrundes.

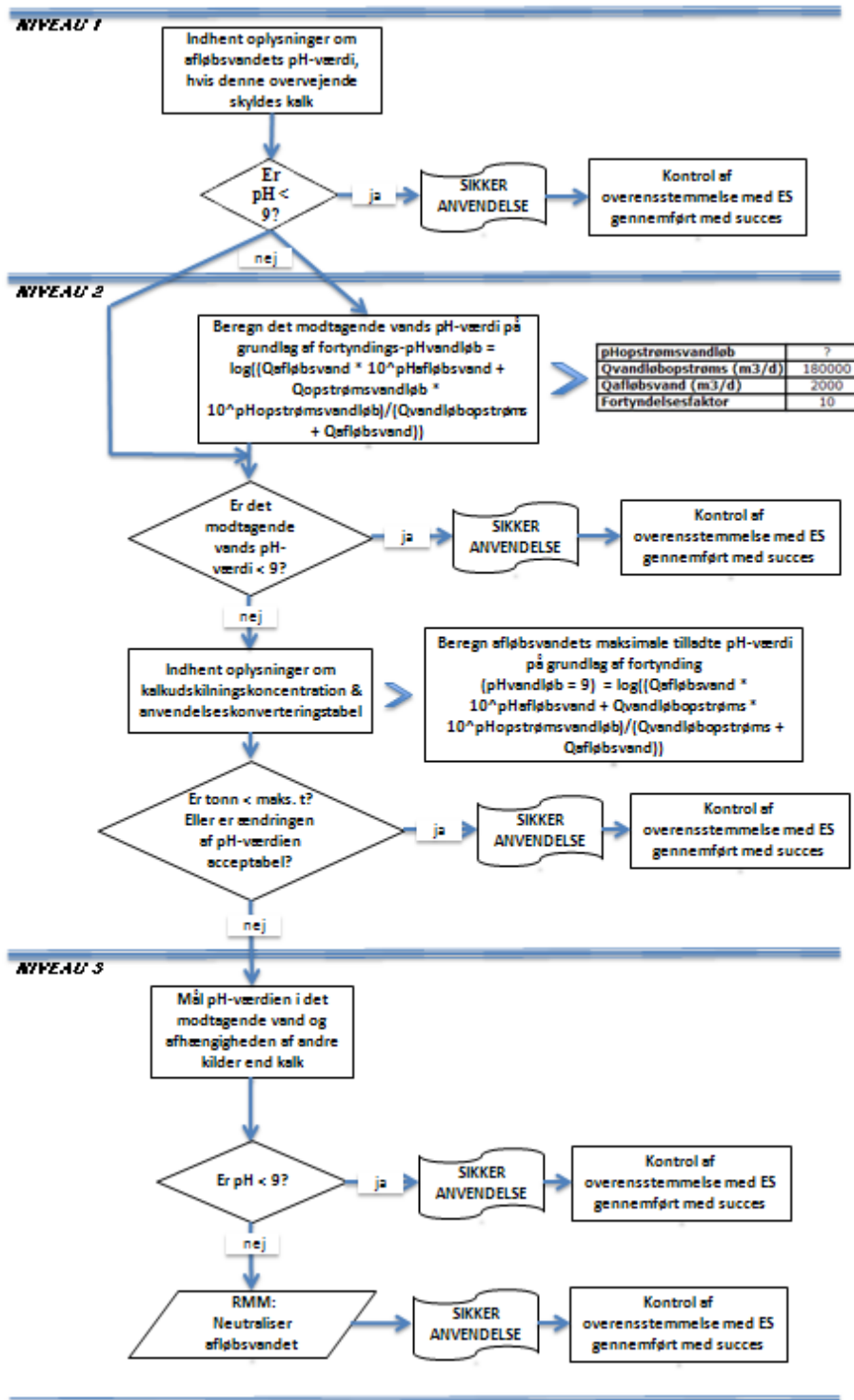
En sådan ligning skal ses som et worst case-scenarie, hvor vandforholdene er standard og ikke situationsspecifikke.

Niveau 2b: Ligning 1 kan anvendes til at identificere, hvilken pH-værdi i afløbsvandet der forårsager en acceptabel pH-værdi på det modtagende sted. Hertil antages vandløbets pH-værdi at være 9, og afløbsvandets pH-værdi beregnes tilsvarende (idet der om nødvendigt anvendes standardværdier som beskrevet ovenfor). Da temperaturen påvirker kalks opløselighed, kan det være nødvendigt at justere afløbsvandets pH-værdi i hvert enkelt tilfælde. Når den maksimale tilladte pH-værdi i afløbsvandet er nået,

formodes det, at koncentrationen af OH⁻ er afhængig af udledningen af kalk, og at der ikke er nogen forhold med bufferkapacitet at tage i betragtning (dette er et urealistisk worst case-scenarie, som kan modificeres, hvor oplysninger er til rådighed). Den maksimale belastning med kalk, der kan udskilles årligt uden negativ indvirkning på det modtagende vands pH-værdi, beregnes, idet der antages at være kemisk ligevægt. OH⁻ udtrykt i mol/l ganges med afløbsvandets gennemsnitlige strømningshastighed og divideres derefter med molarmassen for Ca(OH)₂.

Niveau 3: Mål det modtagende vands pH-værdi efter udledningsstedet. Hvis pH-værdien er under 9, er en sikker anvendelse påvist med rimelighed, og eksponeringsscenarioet slutter her. Hvis pH-værdien findes at være over 9, skal risikohåndteringsforanstaltninger implementeres: Afløbsvandet skal gennemgå en neutralisering, hvorved en sikker anvendelse af kalk i produktionen eller anvendelsesfasen sikres.

ES-nummer 9.4: Fremstilling og industrielle anvendelser af faste stoffer eller pulvere af kalkstoffer med kraftig støvdannelse

Format (1) på eksponeringsscenario vedrørende anvendelser udført af arbejdstagere

1. Titel

Kort friteksttitel	Fremstilling og industrielle anvendelser af faste stoffer eller pulvere af kalkstoffer med kraftig støvdannelse
Systematisk titel baseret på Use Descriptor	SU3, SU1, SU2a, SU2b, SU4, SU5, SU6a, SU6b, SU7, SU8, SU9, SU10, SU11, SU12, SU13, SU14, SU15, SU16, SU17, SU18, SU19, SU20, SU23, SU24 PC1, PC2, PC3, PC7, PC8, PC9a, PC9b, PC11, PC12, PC13, PC14, PC15, PC16, PC17, PC18, PC19, PC20, PC21, PC23, PC24, PC25, PC26, PC27, PC28, PC29, PC30, PC31, PC32, PC33, PC34, PC35, PC36, PC37, PC38, PC39, PC40 AC1, AC2, AC3, AC4, AC5, AC6, AC7, AC8, AC10, AC11, AC13 (passende PROC'er og ERC'er angives i afsnit 2 nedenfor)
Omfattede processer, opgaver og/eller aktiviteter	Omfattede processer, opgaver og/eller aktiviteter beskrives i afsnit 2 nedenfor.
Vurderingsmetode	Vurderingen af eksponering ved indånding er baseret på MEASE, værktøjet til eksponeringsberegning

2. Anvendelsesforhold og risikohåndteringsforanstaltninger

PROC/ERC	REACH-definition	Involverede opgaver
PROC 1	Anvendelse i lukket proces, ingen sandsynlighed for eksponering	Yderligere information gives i ECHA's Vejledning om informationskrav og kemikaliesikkerhedsvurdering, kapitel R. 12: Use Descriptor-systemet (ECHA-2010-G-05-DA).
PROC 2	Anvendelse i lukket, kontinuerlig proces med kontrolleret lejlighedsvis eksponering	
PROC 3	Anvendelse i lukket batchproces (syntese eller formulering)	
PROC 4	Anvendelse i batch- eller anden proces (syntese) med mulighed for eksponering.	
PROC 5	Blanding eller iblanding i batchprocesser til formulering af kemiske produkter og artikler (flere stadier og/eller betydelig kontakt)	
PROC 7	Industriel sprøjtning	
PROC 8a	Overførsel af stof eller kemisk produkt (påfyldning/udtømning) fra/til kar/store beholdere på ikkededikerede anlæg	
PROC 8b	Overførsel af stof eller kemisk præparat (påfyldning/tømning) fra/til kar/store beholdere på dedikerede anlæg	
PROC 9	Overførsel af stof eller kemisk produkt til små beholdere (dedikeret linje til påfyldning, herunder vejning)	
PROC 10	Påføring med rulle eller pensel	
PROC 13	Behandling af artikler ved dypning og hældning	
PROC 14	Fremstilling af kemiske præparater og artikler ved tabletering, komprimering, ekstrudering og pelletering.	
PROC 15	Anvendelse som laboratoriereagens	
PROC 16	Anvendelse af materialer som brændstofkilder. Begrænset eksponering for forbrændt produkt må forventes	
PROC 17	Smøring under højenergibetingelser og i delvist åben proces	
PROC 18	Fedtsmøring under højenergibetingelser	
PROC 19	Manuel blanding med tæt kontakt, hvor der kun er personlige værnemidler til rådighed	
PROC 22	Eventuelt lukket forarbejdning med mineraler/metaller ved høj temperatur i industrielt miljø	
PROC 23	Åbne forarbejdnings- og overførselsprocesser med mineraler/metaller ved høj temperatur	

PROC 24	(Mekanisk) højenergibearbejdning af stoffer bundet i materialer og/eller artikler
PROC 25	Væsker til metalbearbejdning
PROC 26	Håndtering af uorganiske faste stoffer ved omgivelsestemperatur
PROC 27a	Production of metal powders (hot processes)
PROC 27b	Produktion af metalpulvere (våde processer)
ERC 1-7, 12	Fremstilling, formulering og alle typer industriel anvendelse
ERC 10, 11	Udbredt udendørs og indendørs anvendelse af holdbare artikler og materialer

2.1 Kontrol af eksponering af arbejdstagere

Produktkarakteristika

I henhold til MEASE-tilgangen er stoffets iboende emissionspotentiale en af de primære eksponeringsdeterminanter. Dette afspejles af en tildeling af en såkaldt fugacitetsklasse i MEASE-værktøjet. For operationer, som udføres med faste stoffer ved omgivelsestemperatur, er fugaciteten baseret på det pågældende stofs støvethed. Ved operationer med varmt metal er fugaciteten derimod temperaturbaseret, idet der tages højde for procestemperaturen og stoffets smeltepunkt. Som en tredje gruppe er slibende opgaver baseret på abrasionsniveauet i stedet for stoffets iboende emissionspotentiale.

PROC	Anvendelse i præparat	Indhold i præparat	Fysisk form	Emissionspotentiale
PROC 22, 23, 25, 27a		ikke begrænset	fast stof/pulver, smeltet	høj
Alle andre relevante PROC'er		ikke begrænset	fast/pulver	høj

Anvendte mængder

Den faktiske tonnage, der håndteres pr. skift, menes ikke at påvirke eksponeringen som sådan for dette scenarie. I stedet er kombinationen af anvendelsesskalaen (industriel vs. faglig) og graden af indeslutning/automatisering (som afspejlet i PROC) den primære determinant for processens iboende emissionspotentiale.

Anvendelsens/eksponeringens hyppighed og varighed

PROC	Eksponeringens varighed
PROC 7, 8a, 17, 18, 19, 22	≤ 240 minutter
Alle andre relevante PROC'er	480 minutter (ikke begrænset)

Menneskelige faktorer, som risikohåndtering ikke har indflydelse på

Åndedrætsvolumenen for et skift under alle trin af processen, som afspejles i PROC'erne, antages at være 10 m³/skift (8 timer).

Andre givne anvendelsesforhold, som har indflydelse på eksponeringen af arbejdstagere

Anvendelsesforhold som procestemperatur og procestryk betragtes ikke som relevante for vurdering af eksponering af arbejdstagere ved de dermed forbundne processer. Ved procestrin med væsentligt høje temperaturer (dvs. PROC 22, 23, 25) er eksponeringsvurderingen i MEASE imidlertid baseret på forholdet mellem procestemperatur og smeltepunkt. Da de dermed forbundne temperaturer forventes at variere inden for industrien, blev det højeste forhold valgt som worst case-antagelsen for eksponeringsberegningen. På denne måde er alle procestemperaturer automatisk dækket i dette eksponeringsscenario for PROC 22, 23 og 25.

Tekniske betingelser og foranstaltninger på procesniveau (kilde) til forebyggelse af frigivelse

Risikohåndteringsforanstaltninger på procesniveau (f.eks. indeslutning eller segregation af emissionskilden) kræves generelt ikke i processerne.

Tekniske betingelser og foranstaltninger til forebyggelse af spredning fra kilden til arbejdstagerne				
PROC	Adskillelsesniveau	Lokaliseret kontrol (LC)	LC's effektivitet (i henhold til MEASE)	Yderligere information
PROC 1	Eventuelle krav om adskillelse af arbejdstagere fra emissionskilden angives nedenfor under "Eksponeringens hyppighed og varighed". En reduktion af eksponeringens varighed kan f.eks. opnås ved installering af ventilerede kontrolrum (med overtryk) eller ved at fjerne arbejdstagere fra arbejdspladser, hvor den pågældende eksponering forekommer.	kræves ikke	N/A	-
PROC 2, 3		generel ventilation	17 %	-
PROC 7		integreret punktudsugning	84 %	-
PROC 19		ikke relevant	N/A	-
Alle andre relevante PROC'er		punktudsugning	78 %	-
Organisatoriske foranstaltninger til forebyggelse/begrænsning af frigivelse, spredning og eksponering				
<p>Undgå indånding eller indtagelse. Der kræves generelle hygiejneforanstaltninger på arbejdspladsen for at sikre en sikker håndtering af stoffet. Disse foranstaltninger omfatter god personlig og lokalerelateret praksis (dvs. regelmæssig rengøring med passende rengøringsudstyr), ingen spising eller rygning på arbejdspladsen, brug af normalt arbejdstøj og sko, medmindre andet er angivet nedenfor. Tag et bad og skift tøj efter hvert arbejds-skift. Bær ikke tilsmudset tøj hjemme. Blæs ikke støv væk med trykluft.</p>				
Betingelser og foranstaltninger vedrørende personlige værnemidler, hygiejne og sundhedsvurdering				
PROC	Specifikation af åndedrætsværn	Åndedrætsværnets effektivitet (klassificeret beskyttelsesfaktor)	Specifikation af handsker	Yderligere personlige værnemidler
PROC 1, 2, 3, 23, 25, 27b	kræves ikke	N/A	Eftersom Ca(OH) ₂ er klassificeret som hudirriterende, er anvendelse af beskyttelseshandsker obligatorisk i alle trin af processen.	Udstyr til beskyttelse af øjnene (f.eks. briller eller visir) skal anvendes, medmindre mulig kontakt med øjet kan udelukkes ifølge anvendelsens natur og type (dvs. lukket proces). Desuden skal ansigtsbeskyttelse, beskyttelsesdragt og sikkerhedssko anvendes i nødvendigt omfang.
PROC 4, 5, 7, 8a, 8b, 9, 17, 18,	FFP2 maske	APF = 10		
PROC 10, 13, 14, 15, 16, 22, 24, 26, 27a	FFP1 maske	APF=4		
PROC 19	FFP3 maske	APF = 20		
<p>Eventuelt åndedrætsværn, som defineret ovenfor, skal kun anvendes, hvis de følgende principper implementeres parallelt: Arbejdets varighed (sammenlign med "eksponeringens varighed" ovenfor) bør afspejle den yderligere fysiske belastning af arbejdstageren som følge af åndedrætsmodstanden og selve åndedrætsværnets masse, som følge af den forøgede termiske belastning ved indslutning af hovedet. Desuden skal det tages i betragtning, at arbejdstagerens evne til at anvende værktøj og til at kommunikere reduceres, mens han anvender åndedrætsværn.</p> <p>Af de ovenstående grunde bør arbejdstageren derfor (i) være rask (specielt med henblik på medicinske problemer, som kan indvirke på brugen af åndedrætsværn) og (ii) ikke have ansigtskarakteristika, som kan forårsage utæthed mellem ansigtet og masken (f.eks. ar eller skæg). De ovennævnte anbefalede anordninger, som forudsætter tæt slutning med ansigtet, yder ikke den nødvendige beskyttelse, medmindre de passer korrekt og sikkert til ansigtets kontur.</p> <p>Arbejdsgiveren og selvstændige personer har et juridisk ansvar for vedligeholdelse og udlevering af åndedrætsværn og for administration af dets korrekte anvendelse på arbejdsstedet. Derfor bør de definere og dokumentere en passende politik for et program for åndedrætsværn, inklusive uddannelse af arbejdstagere.</p> <p>En oversigt over forskellige åndedrætsværns beskyttelsesfaktor (i henhold til EN 529:2005) findes i ordforklaringen i MEASE.</p>				
2.2 Kontrol af eksponering af miljøet				
Anvendte mængder				
Den daglige og årlige mængde pr. produktionssted (for punktkilder) betragtes ikke som den primære determinant for eksponering af miljøet.				

Anvendelsens hyppighed og varighed				
Afbudt (< 12 gange årligt) eller kontinuerlig anvendelse/frigivelse				
Miljøfaktorer, som risikohåndtering ikke har indflydelse på				
Strømningshastighed for modtagende overfladevand: 18.000 m ³ /dag				
Andre givne anvendelsesforhold, som har indflydelse på eksponeringen af miljøet				
Afløbsvandets udledningshastighed: 2.000 m ³ /dag				
Tekniske betingelser og foranstaltninger på produktionsstedet til reduktion eller begrænsning af udledninger til afløb, emissioner til luften og udledninger til jorden				
Risikohåndteringsforanstaltninger i relation til miljømålsætningen om at undgå udledning af kalkopløsninger til kommunalt spildevand eller til overfladevand, såfremt sådanne udledninger forventes at forårsage signifikante ændringer af pH-værdien. Der kræves regelmæssig kontrol af pH-værdien under udledningen til åbent vand. Generelt bør udledninger ske på en sådan måde, at ændringer af det modtagende overfladevands pH-værdi minimeres (f.eks. ved neutralisering). Generelt kan de fleste vandlevende organismer tåle pH-værdier i intervallet 6-9. Dette afspejles også i beskrivelsen af standard-OECD-test med vandlevende organismer. Begrundelsen for denne risikohåndteringsforanstaltning findes i indledningen.				
Betingelser og foranstaltninger vedrørende affald				
Fast industrielt affald af kalk bør genanvendes eller udledes til det industrielle spildevand og om nødvendigt yderligere neutraliseres.				
3. Eksponeringsberegning og henvisning til kilden dertil				
Eksponering af arbejdstagere				
MEASE, værktøjet til eksponeringsberegning, blev anvendt ved vurderingen af eksponering ved indånding. Risikokarakteriseringskvotienten (RCR) er kvotienten af den avancerede eksponeringsberegning og det respektive DNEL (afledte nuleffektniveau) og skal være under 1 for at påvise en sikker anvendelse. For eksponering ved indånding er RCR baseret på DNEL for Ca(OH) ₂ på 1 mg/m ³ (som respirabelt støv), og den respektive beregning af eksponering ved indånding er afledt ved anvendelse af MEASE (som inhalerbart støv). Således indeholder RCR en yderligere sikkerhedsmargin, eftersom den respirable fraktion er en subfraktion af den inhalerbare fraktion i henhold til EN 481.				
PROC	Metode anvendt ved vurdering af eksponering ved indånding	Beregning af eksponering ved indånding (RCR)	Metode anvendt ved vurdering af eksponering ved kontakt med huden	Beregning af eksponering ved kontakt med huden (RCR)
PROC 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8a, 8b, 9, 10, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 22, 23, 24, 25, 26, 27a, 27b	MEASE	< 1 mg/m ³ (0,01-0,96)	Da Ca(OH) ₂ er klassificeret som hudirriterende, skal eksponering ved kontakt med huden minimeres, så vidt det er teknisk muligt. Et DNEL for virkninger på huden er ikke blevet afledt. Således er eksponering ved kontakt med huden ikke vurderet i dette eksponeringsscenario.	
Emissioner til miljøet				
Vurderingen af eksponering af miljøet er kun relevant for vandmiljøet, inklusive kommunale rensningsanlæg eller anlæg til behandling af industrielt spildevand, hvor dette gælder, eftersom emissioner af Ca(OH) ₂ i de forskellige trin i livscyklussen (produktion og anvendelse) hovedsageligt vedrører (spildevand). Vurderingen af virkning på og risiko for vandmiljøet omfatter kun virkningen på organismer/økosystemer som følge af mulige ændringer af pH-værdien, som er relaterede til udledninger af OH ⁻ , idet toksiciteten af Ca ²⁺ forventes at være ubetydelig i sammenligning med virkningen (eller den mulige virkning) på pH-værdien. Kun det lokale plan behandles her, inklusive kommunale rensningsanlæg eller anlæg til behandling af industrielt spildevand, hvor dette er relevant, både for produktion og industriel anvendelse, eftersom eventuelle virkninger, som måtte forekomme, forventes kun at ske på lokalt plan. Den høje vandopløselighed og det meget lave damptryk indikerer, at Ca(OH) ₂ overvejende vil findes i vand. Da Ca(OH) ₂ har et lavt damptryk, forventes ingen signifikante emissioner til eller eksponering af luft. Signifikante emissioner til eller eksponering af jordmiljøet forventes heller ikke for dette eksponeringsscenario. Eksponeringsvurderingen for vandmiljøet vil derfor kun omhandle de mulige ændringer af pH-værdien i afløbsvand fra kommunale rensningsanlæg og i overfladevand relateret til udledninger af OH ⁻ på lokalt plan. Tilgangen til eksponeringsvurderingen er en vurdering af resulterende indvirkning på pH-værdien: Overfladevandets pH-værdi bør ikke stige til over 9.				
Emissioner til miljøet	Produktion af Ca(OH) ₂ kan potentielt medføre en udledning til vand og lokalt forøge koncentrationen af Ca(OH) ₂ og påvirke pH-værdien i vandmiljøet. Når pH-værdien ikke neutraliseres, kan udledningen af afløbsvand fra produktion af Ca(OH) ₂ påvirke pH-værdien i det modtagende vand. Afløbsvandets pH-værdi måles normalt meget hyppigt og kan nemt neutraliseres, hvilket ofte kræves ifølge national lovgivning.			
Eksponeringskoncentration i anlæg til behandling af industrielt spildevand	Spildevand fra produktion af Ca(OH) ₂ er uorganisk spildevand, og der er derfor ikke nogen biologisk behandling. Spildevand fra produktion af Ca(OH) ₂ bliver derfor normalt ikke behandlet på anlæg til biologisk behandling af spildevand, men det kan anvendes til pH-regulering af surt spildevand, som behandles på anlæg til biologisk behandling af spildevand.			

Eksponeringskoncentration i vandmiljøet i havet	Når Ca(OH) ₂ udledes til overfladevand, vil optagelsen i partikler og sediment være ubetydelig. Når kalk udskilles til overfladevand, kan pH-værdien stige, afhængigt af vandets bufferkapacitet. Jo større vandets bufferkapacitet er, desto mindre er indvirkningen på pH-værdien. Generelt reguleres den bufferkapacitet, der forhindrer ændringer af naturligt vands aciditet eller alkalitet, af ligevægten mellem kuldioxid (CO ₂), hydrogencarbonationen (HCO ₃ ⁻) og trioxocarbonat(2-) (CO ₃ ²⁻).
Eksponeringskoncentration i sedimenter	Sedimentlaget er ikke omfattet af dette eksponeringsscenarie, eftersom dette ikke betragtes som relevant for Ca(OH) ₂ : Når Ca(OH) ₂ udledes til vandmiljøet, vil optagelsen i sedimentpartikler være ubetydelig.
Eksponeringskoncentration i jord og grundvand	Jordmiljøet er ikke omfattet af dette eksponeringsscenarie, eftersom dette ikke betragtes som relevant.
Eksponeringskoncentration i atmosfæren	Atmosfæren er ikke omfattet af dette eksponeringsscenarie, eftersom dette ikke betragtes som relevant for Ca(OH) ₂ : Ved udledning til luften som aerosol bliver Ca(OH) ₂ som følge af reaktionen med CO ₂ (eller andre syrer) neutraliseret til HCO ₃ ⁻ og Ca ²⁺ . Derefter udvaskes saltene (f.eks. calcium(hydrogen)carbonat) fra luften, og dermed ender de atmosfæriske emissioner af neutraliseret Ca(OH) ₂ hovedsageligt i jord og vand.
Eksponeringskoncentration, som er relevant for fødekæden (sekundær forgiftning)	Bioakkumulering i organismer er ikke relevant for Ca(OH) ₂ : En risikovurdering for sekundær forgiftning kræves derfor ikke.

4. Vejledning til downstream-brugeren, som dermed kan evaluere, om han arbejder inden for de grænser, der er fastsat i eksponeringsscenariet

Eksponering af arbejdstagere

Downstream-brugeren arbejder inden for de grænser, der er fastsat i eksponeringsscenariet, hvis enten de foreslåede risikohåndteringsforanstaltninger beskrevet ovenfor opfyldes, eller downstream-brugeren selv kan påvise, at hans anvendelsesforhold og implementerede risikohåndteringsforanstaltninger er passende. Dette skal gøres ved at vise at de begrænser eksponeringen ved indånding og ved kontakt med huden til et niveau under det respektive DNEL (forudsat at de pågældende processer og aktiviteter er dækket af de ovenfor anførte PROC'er) som anført nedenfor. Hvis målte data ikke er tilgængelige, kan downstream-brugeren anvende et passende beregningsværktøj såsom MEASE (www.ebrc.de/mease.html) til at estimere den forbundne eksponering. Det anvendte stofs støvethed kan bestemmes ud fra ordforklaringen i MEASE. Eksempelvis defineres stoffer med en støvethed under 2,5 % i henhold til roterende tromle-metoden (RDM) som "svagt støvende", stoffer med en støvethed under 10 % (RDM) som "middel støvende", og stoffer med en støvethed ≥ 10 % som "kraftigt støvende".

DNEL_{indånding}: 1 mg/m³ (som respirabelt støv)

Vigtigt: Downstream-brugeren skal være klar over, at der, foruden det ovennævnte langsigtede DNEL, findes et DNEL for akutte virkninger ved et niveau på 4 mg/m³. Når der påvises en sikker anvendelse ved sammenligning af eksponeringsestimater med det langsigtede DNEL, er det akutte DNEL derfor også dækket (i henhold til vejledning R.14 kan man aflede akutte eksponeringsniveauer ved at gange langsigtede eksponeringsestimater med en faktor 2). Når MEASE anvendes til afledning af eksponeringsestimater, bemærkes det, at eksponeringens varighed kun bør reduceres til halvsifter som en risikohåndteringsforanstaltning (hvilket medfører en reduktion af eksponeringen med 40 %).

Eksponering af miljøet

Hvis et produktionssted ikke overholder de betingelser, der er fastlagt i eksponeringsscenariet for sikker anvendelse, anbefales det at anvende en trinvis tilgang for at udføre en mere lokationsspecifik vurdering. Ved denne vurdering anbefales den følgende trinvis tilgang.

Niveau 1: Indhent oplysninger om afløbsvandets pH-værdi og om bidraget fra Ca(OH)₂ til den resulterende pH-værdi. Såfremt pH-værdien er over 9 og dette navnlig skyldes kalk, kræves yderligere foranstaltninger for at påvise sikker anvendelse.

Niveau 2a: Indhent oplysninger om det modtagende vands pH-værdi efter udledningsstedet. Det modtagende vands pH-værdi må ikke overstige 9. Hvis der ikke er målinger til rådighed, kan pH-værdien i vandløbet beregnes på følgende måde:

$$pH_{\text{vandløb}} = \text{Log} \left[\frac{Q_{\text{afløbsvand}} * 10^{pH_{\text{afløbsvand}}} + Q_{\text{opstrømsvandløb}} * 10^{pH_{\text{opstrømsvandløb}}}}{Q_{\text{opstrømsvandløb}} + Q_{\text{afløbsvand}}} \right]$$

(Ligning 1)

hvor

Q afløbsvand er afløbsvandets strømningshastighed (i m³/dag)

Q opstrømsvandløb er vandløbets strømningshastighed opstrøms (i m³/dag)

pH afløbsvand er afløbsvandets pH-værdi

pH opstrømsvandløb er vandløbets pH-værdi opstrøms for udledningsstedet

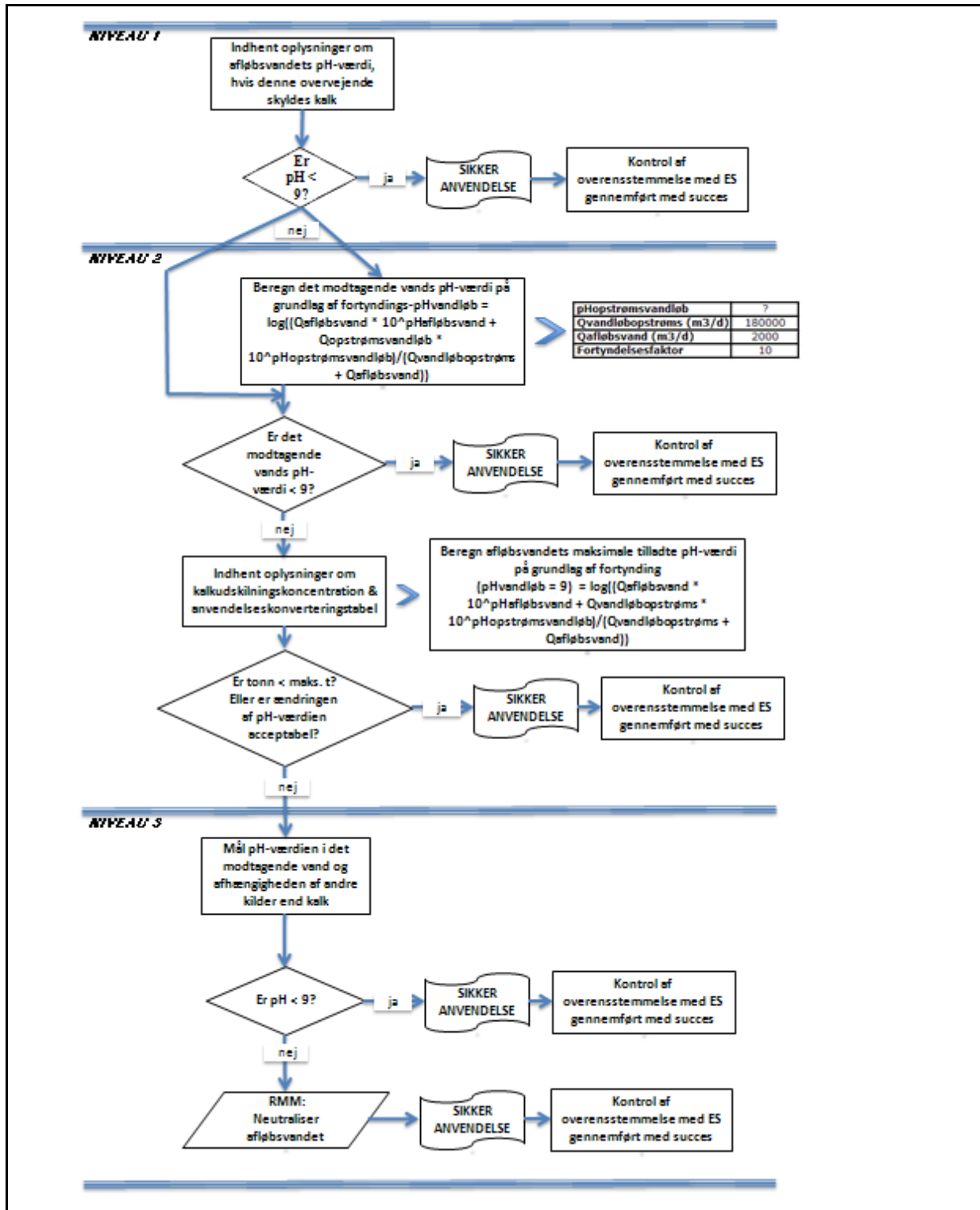
Bemærk, at der indledningsvis kan anvendes standardværdier:

- Q river upstream strømningshastigheder: Brug en tiendedel af fordelingen af eksisterende målinger eller brug standardværdien på 18.000 m³/dag
- Q effluent: Brug standardværdien på 2.000 m³/dag
- For den opstrøms pH-værdi foretrækkes en målt værdi. Hvis en sådan ikke er til rådighed, kan man antage en neutral pH-værdi på 7, såfremt dette kan begrundes.

En sådan ligning skal ses som et worst case-scenarie, hvor vandforholdene er standard og ikke situationsspecifikke.

Niveau 2b: Ligning 1 kan anvendes til at identificere, hvilken pH-værdi i afløbsvandet der forårsager en acceptabel pH-værdi på det modtagende sted. Hertil antages vandløbets pH-værdi at være 9, og afløbsvandets pH-værdi beregnes tilsvarende (idet der om nødvendigt anvendes standardværdier som beskrevet ovenfor). Da temperaturen påvirker kalks opløselighed, kan det være nødvendigt at justere afløbsvandets pH-værdi i hvert enkelt tilfælde. Når den maksimale tilladte pH-værdi i afløbsvandet er nået, formodes det, at koncentrationen af OH⁻ er afhængig af udledningen af kalk, og at der ikke er nogen forhold med bufferkapacitet at tage i betragtning (dette er et urealistisk worst case-scenarie, som kan modificeres, hvor oplysninger er til rådighed). Den maksimale belastning med kalk, der kan udskilles årligt uden negativ indvirkning på det modtagende vands pH-værdi, beregnes, idet der antages at være kemisk ligevægt. OH⁻ udtrykt i mol/l ganges med afløbsvandets gennemsnitlige strømningshastighed og divideres derefter med molarmassen for Ca(OH)₂.

Niveau 3: Mål det modtagende vands pH-værdi efter udledningsstedet. Hvis pH-værdien er under 9, er en sikker anvendelse påvist med rimelighed, og eksponeringsscenariet slutter her. Hvis pH-værdien findes at være over 9, skal risikohåndteringsforanstaltninger implementeres: Afløbsvandet skal gennemgå en neutralisering, hvorved en sikker anvendelse af kalk i produktionen eller anvendelsesfasen sikres.

ES-nummer 9.5: Fremstilling og industrielle anvendelser af massive emner, som indeholder kalkstoffer

Format (1) på eksponeringsscenario vedrørende anvendelser udført af arbejdstagere

1. Titel

Kort friteksttitel	Fremstilling og industrielle anvendelser af massive emner, som indeholder kalkstoffer
Systematisk titel baseret på Use Descriptor	SU3, SU1, SU2a, SU2b, SU4, SU5, SU6a, SU6b, SU7, SU8, SU9, SU10, SU11, SU12, SU13, SU14, SU15, SU16, SU17, SU18, SU19, SU20, SU23, SU24 PC1, PC2, PC3, PC7, PC8, PC9a, PC9b, PC11, PC12, PC13, PC14, PC15, PC16, PC17, PC18, PC19, PC20, PC21, PC23, PC24, PC25, PC26, PC27, PC28, PC29, PC30, PC31, PC32, PC33, PC34, PC35, PC36, PC37, PC38, PC39, PC40 AC1, AC2, AC3, AC4, AC5, AC6, AC7, AC8, AC10, AC11, AC13 (passende PROC'er og ERC'er angives i afsnit 2 nedenfor)
Omfattede processer, opgaver og/eller aktiviteter	Omfattede processer, opgaver og/eller aktiviteter beskrives i afsnit 2 nedenfor.
Vurderingsmetode	Vurderingen af eksponering ved indånding er baseret på MEASE, værktøjet til eksponeringsberegning

2. Anvendelsesforhold og risikohåndteringsforanstaltninger

PROC/ERC	REACH-definition	Involverede opgaver
PROC 6	Kalandring	Yderligere information gives i ECHA's Vejledning om informationskrav og kemikaliesikkerhedsvurdering, kapitel R. 12: Use Descriptor-systemet (ECHA-2010-G-05-DA).
PROC 14	Fremstilling af kemiske præparater og artikler ved tabletering, komprimering, ekstrudering og pelletering.	
PROC 21	Lavenergihåndtering af stoffer, som er bundet i materialer og/eller artikler	
PROC 22	Eventuelt lukket forarbejdning med mineraler/metaller ved høj temperatur i industrielt miljø	
PROC 23	Åbne forarbejdnings- og overførselsprocesser med mineraler/metaller ved høj temperatur	
PROC 24	(Mekanisk) højenergibearbejdning af stoffer bundet i materialer og/eller artikler	
PROC 25	Væsker til metalbearbejdning	
ERC 1-7, 12	Fremstilling, formulering og alle typer industriel anvendelse	
ERC 10, 11	Udbredt udendørs og indendørs anvendelse af holdbare artikler og materialer	

2.1 Kontrol af eksponering af arbejdstagere

Produktkarakteristika

I henhold til MEASE-tilgangen er stoffets iboende emissionspotentiale en af de primære eksponeringsdeterminanter. Dette afspejles af en tildeling af en såkaldt fugacitetsklasse i MEASE-værktøjet. For operationer, som udføres med faste stoffer ved omgivelsestemperatur, er fugaciteten baseret på det pågældende stofs støvethed. Ved operationer med varmt metal er fugaciteten derimod temperaturbaseret, idet der tages højde for procestemperaturen og stoffets smeltepunkt. Som en tredje gruppe er slibende opgaver baseret på abrasionsniveauet i stedet for stoffets iboende emissionspotentiale.

PROC	Anvendelse i præparat	Indhold i præparat	Fysisk form	Emissionspotentiale
PROC 22, 23, 25	ikke begrænset		massive emner, smeltet	høj
PROC 24	ikke begrænset		massive emner	høj
Alle andre relevante PROC'er	ikke begrænset		massive emner	meget lav

Anvendte mængder

Den faktiske tonnage, der håndteres pr. skift, menes ikke at påvirke eksponeringen som sådan for dette scenarie. I stedet er kombinationen af anvendesskalaen (industriel vs. faglig) og graden af indeslutning/automatisering (som afspejlet i PROC) den primære determinant for processens iboende emissionspotentiale.

Anvendelses/eksponeringens hyppighed og varighed				
PROC	Eksponeringens varighed			
PROC 22	≤ 240 minutter			
Alle andre relevante PROC'er	480 minutter (ikke begrænset)			
Menneskelige faktorer, som risikohåndtering ikke har indflydelse på				
Åndedrætsvolumenen for et skift under alle trin af processen, som afspejles i PROC'erne, antages at være 10 m ³ /skift (8 timer).				
Andre givne anvendelsesforhold, som har indflydelse på eksponeringen af arbejdstagere				
Anvendelsesforhold som procestemperatur og procestryk betragtes ikke som relevante for vurdering af eksponering af arbejdstagere ved de dermed forbundne processer. Ved procestrin med væsentligt høje temperaturer (dvs. PROC 22, 23, 25) er eksponeringsvurderingen i MEASE imidlertid baseret på forholdet mellem procestemperatur og smeltepunkt. Da de dermed forbundne temperaturer forventes at variere inden for industrien, blev det højeste forhold valgt som worst case-antagelsen for eksponeringsberegningen. På denne måde er alle procestemperaturer automatisk dækket i dette eksponeringsscenario for PROC 22, 23 og 25.				
Tekniske betingelser og foranstaltninger på procesniveau (kilde) til forebyggelse af frigivelse				
Risikohåndteringsforanstaltninger på procesniveau (f.eks. indeslutning eller segregation af emissionskilden) kræves generelt ikke i processerne.				
Tekniske betingelser og foranstaltninger til forebyggelse af spredning fra kilden til arbejdstagerne				
PROC	Adskillelsesniveau	Lokaliseret kontrol (LC)	LC's effektivitet (i henhold til MEASE)	Yderligere information
PROC 6, 14, 21	Eventuelle krav om adskillelse af arbejdstagere fra emissionskilden angives nedenfor under "Eksponeringens hyppighed og varighed". En reduktion af eksponeringens varighed kan f.eks. opnås ved installering af ventilerede kontrolrum (med overtryk) eller ved at fjerne arbejdstagere fra arbejdspladser, hvor den pågældende eksponering forekommer.	kræves ikke	N/A	-
PROC 22, 23, 24, 25		punktudsugning	78 %	-
Organisatoriske foranstaltninger til forebyggelse/begrænsning af frigivelse, spredning og eksponering				
Undgå indånding eller indtagelse. Der kræves generelle hygiejneforanstaltninger på arbejdspladsen for at sikre en sikker håndtering af stoffet. Disse foranstaltninger omfatter god personlig og lokalerelateret praksis (dvs. regelmæssig rengøring med passende rengøringsudstyr), ingen spising eller rygning på arbejdspladsen, brug af normalt arbejdstøj og sko, medmindre andet er angivet nedenfor. Tag et bad og skift tøj efter hvert arbejds-skift. Bær ikke tilsmudset tøj hjemmefra. Blæs ikke støv væk med trykluft.				

Betingelser og foranstaltninger vedrørende personlige værnemidler, hygiejne og sundhedsvurdering				
PROC	Specifikation af åndedrætsværn	Åndedrætsværnets effektivitet (klassificeret beskyttelsesfaktor)	Specifikation af handsker	Yderligere personlige værnemidler
PROC 22	FFP1 maske	APF=4	Eftersom Ca(OH) ₂ er klassificeret som hudirriterende, er anvendelse af beskyttelseshandsker obligatorisk i alle trin af processen.	Udstyr til beskyttelse af øjnene (f.eks. briller eller visir) skal anvendes, medmindre mulig kontakt med øjet kan udelukkes ifølge anvendelsens natur og type (dvs. lukket proces). Desuden skal ansigtsbeskyttelse, beskyttelsesdragt og sikkerhedssko anvendes i nødvendigt omfang.
Alle andre relevante PROC'er	kræves ikke	N/A		
<p>Eventuelt åndedrætsværn, som defineret ovenfor, skal kun anvendes, hvis de følgende principper implementeres parallelt: Arbejdets varighed (sammenlign med "eksponeringens varighed" ovenfor) bør afspejle den yderligere fysiske belastning af arbejdstageren som følge af åndedrætsmodstanden og selve åndedrætsværnets masse, som følge af den forøgede termiske belastning ved indslutning af hovedet. Desuden skal det tages i betragtning, at arbejdstagerens evne til at anvende værktøj og til at kommunikere reduceres, mens han anvender åndedrætsværn.</p> <p>Af de ovenstående grunde bør arbejdstageren derfor (i) være rask (specielt med henblik på medicinske problemer, som kan indvirke på brugen af åndedrætsværn) og (ii) ikke have ansigtskarakteristika, som kan forårsage utæthed mellem ansigtet og masken (f.eks. ar eller skæg). De ovennævnte anbefalede anordninger, som forudsætter tæt slutning med ansigtet, yder ikke den nødvendige beskyttelse, medmindre de passer korrekt og sikkert til ansigtets kontur.</p> <p>Arbejdsgiveren og selvstændige personer har et juridisk ansvar for vedligeholdelse og udlevering af åndedrætsværn og for administration af dets korrekte anvendelse på arbejdsstedet. Derfor bør de definere og dokumentere en passende politik for et program for åndedrætsværn, inklusive uddannelse af arbejdstagere.</p> <p>En oversigt over forskellige åndedrætsværns beskyttelsesfaktor (i henhold til EN 529:2005) findes i ordforklaringen i MEASE.</p>				
2.2 Kontrol af eksponering af miljøet				
Anvendte mængder				
Den daglige og årlige mængde pr. produktionssted (for punktkilder) betragtes ikke som den primære determinant for eksponering af miljøet.				
Anvendelsens hyppighed og varighed				
Afbudt (< 12 gange årligt) eller kontinuerlig anvendelse/frigivelse				
Miljøfaktorer, som risikohåndtering ikke har indflydelse på				
Strømningshastighed for modtagende overfladevand: 18.000 m ³ /dag				
Andre givne anvendelsesforhold, som har indflydelse på eksponeringen af miljøet				
Afløbsvandets udledningshastighed: 2.000 m ³ /dag				
Tekniske betingelser og foranstaltninger på produktionsstedet til reduktion eller begrænsning af udledninger til afløb, emissioner til luften og udledninger til jorden				
Risikohåndteringsforanstaltninger i relation til miljømålsætningen om at undgå udledning af kalkopløsninger til kommunalt spildevand eller til overfladevand, såfremt sådanne udledninger forventes at forårsage signifikante ændringer af pH-værdien. Der kræves regelmæssig kontrol af pH-værdien under udledningen til åbent vand. Generelt bør udledninger ske på en sådan måde, at ændringer af det modtagende overfladevands pH-værdi minimeres (f.eks. ved neutralisering). Generelt kan de fleste vandlevende organismer tåle pH-værdier i intervallet 6-9. Dette afspejles også i beskrivelsen af standard-OECD-test med vandlevende organismer. Begrundelsen for denne risikohåndteringsforanstaltning findes i indledningen.				
Betingelser og foranstaltninger vedrørende affald				
Fast industrielt affald af kalk bør genanvendes eller udledes til det industrielle spildevand og om nødvendigt yderligere neutraliseres.				

3. Eksponeringsberegning og henvisning til kilden dertil

Eksponering af arbejdstagere

MEASE, værktøjet til eksponeringsberegning, blev anvendt ved vurderingen af eksponering ved indånding. Risikokarakteriseringskvotienten (RCR) er kvotienten af den avancerede eksponeringsberegning og det respektive DNEL (afledte nuleffektniveau) og skal være under 1 for at påvise en sikker anvendelse. For eksponering ved indånding er RCR baseret på DNEL for Ca(OH)₂ på 1 mg/m³ (som respirabelt støv), og den respektive beregning af eksponering ved indånding er afledt ved anvendelse af MEASE (som inhalerbart støv). Således indeholder RCR en yderligere sikkerhedsmargin, eftersom den respirable fraktion er en subfraktion af den inhalerbare fraktion i henhold til EN 481.

PROC	Metode anvendt ved vurdering af eksponering ved indånding	Beregning af eksponering ved indånding (RCR)	Metode anvendt ved vurdering af eksponering ved kontakt med huden	Beregning af eksponering ved kontakt med huden (RCR)
PROC 6, 14, 21, 22, 23, 24, 25	MEASE	< 1 mg/m ³ (0,01-0,44)	Da Ca(OH) ₂ er klassificeret som hudirriterende, skal eksponering ved kontakt med huden minimeres, så vidt det er teknisk muligt. Et DNEL for virkninger på huden er ikke blevet afledt. Således er eksponering ved kontakt med huden ikke vurderet i dette eksponeringsscenario.	

Emissioner til miljøet

Vurderingen af eksponering af miljøet er kun relevant for vandmiljøet, inklusive kommunale rensningsanlæg eller anlæg til behandling af industrielt spildevand, hvor dette gælder, eftersom emissioner af Ca(OH)₂ i de forskellige trin i livscyklussen (produktion og anvendelse) hovedsageligt vedrører (spildevand). Vurderingen af virkning på og risiko for vandmiljøet omfatter kun virkningen på organismer/økosystemer som følge af mulige ændringer af pH-værdien, som er relaterede til udledninger af OH⁻, idet toksiciteten af Ca²⁺ forventes at være ubetydelig i sammenligning med virkningen (eller den mulige virkning) på pH-værdien. Kun det lokale plan behandles her, inklusive kommunale rensningsanlæg eller anlæg til behandling af industrielt spildevand, hvor dette er relevant, både for produktion og industriel anvendelse, eftersom eventuelle virkninger, som måtte forekomme, forventes kun at ske på lokalt plan. Den høje vandopløselighed og det meget lave damptryk indikerer, at Ca(OH)₂ overvejende vil findes i vand. Da Ca(OH)₂ har et lavt damptryk, forventes ingen signifikante emissioner til eller eksponering af luft. Signifikante emissioner til eller eksponering af jordmiljøet forventes heller ikke for dette eksponeringsscenario. Eksponeringsvurderingen for vandmiljøet vil derfor kun omhandle de mulige ændringer af pH-værdien i afløbsvand fra kommunale rensningsanlæg og i overfladevand relateret til udledninger af OH⁻ på lokalt plan. Tilgangen til eksponeringsvurderingen er en vurdering af resulterende indvirkning på pH-værdien: Overfladevandets pH-værdi bør ikke stige til over 9.

Emissioner til miljøet	Produktion af Ca(OH) ₂ kan potentielt medføre en udledning til vand og lokalt forøge koncentrationen af Ca(OH) ₂ og påvirke pH-værdien i vandmiljøet. Når pH-værdien ikke neutraliseres, kan udledningen af afløbsvand fra produktion af Ca(OH) ₂ påvirke pH-værdien i det modtagende vand. Afløbsvandets pH-værdi måles normalt meget hyppigt og kan nemt neutraliseres, hvilket ofte kræves ifølge national lovgivning.
Eksponeringskoncentration i anlæg til behandling af industrielt spildevand	Spildevand fra produktion af Ca(OH) ₂ er uorganisk spildevand, og der er derfor ikke nogen biologisk behandling. Spildevand fra produktion af Ca(OH) ₂ bliver derfor normalt ikke behandlet på anlæg til biologisk behandling af spildevand, men det kan anvendes til pH-regulering af surt spildevand, som behandles på anlæg til biologisk behandling af spildevand.
Eksponeringskoncentration i vandmiljøet i havet	Når Ca(OH) ₂ udledes til overfladevand, vil optagelsen i partikler og sediment være ubetydelig. Når kalk udskilles til overfladevand, kan pH-værdien stige, afhængigt af vandets bufferkapacitet. Jo større vandets bufferkapacitet er, desto mindre er indvirkningen på pH-værdien. Generelt reguleres den bufferkapacitet, der forhindrer ændringer af naturligt vands aciditet eller alkalitet, af ligevægten mellem kuldioxid (CO ₂), hydrogencarbonationen (HCO ₃ ⁻) og trioxocarbonat(2-) (CO ₃ ²⁻).
Eksponeringskoncentration i sedimenter	Sedimentlaget er ikke omfattet af dette eksponeringsscenario, eftersom dette ikke betragtes som relevant for Ca(OH) ₂ : Når Ca(OH) ₂ udledes til vandmiljøet, vil optagelsen i sedimentpartikler være ubetydelig.
Eksponeringskoncentration i jord og grundvand	Jordmiljøet er ikke omfattet af dette eksponeringsscenario, eftersom dette ikke betragtes som relevant.
Eksponeringskoncentration i atmosfæren	Atmosfæren er ikke omfattet af dette eksponeringsscenario, eftersom dette ikke betragtes som relevant for Ca(OH) ₂ : Ved udledning til luften som aerosol bliver Ca(OH) ₂ som følge af reaktionen med CO ₂ (eller andre syrer) neutraliseret til HCO ₃ ⁻ og Ca ²⁺ . Derefter udvaskes saltene (f.eks. calcium(hydrogen)carbonat) fra luften, og dermed ender de atmosfæriske emissioner af neutraliseret Ca(OH) ₂ hovedsageligt i jord og vand.
Eksponeringskoncentration, som er relevant for fødekæden (sekundær forgiftning)	Bioakkumulering i organismer er ikke relevant for Ca(OH) ₂ : En risikovurdering for sekundær forgiftning kræves derfor ikke.

4. Vejledning til downstream-brugeren, som dermed kan evaluere, om han arbejder inden for de grænser, der er fastsat i eksponeringsscenarioet

Eksponering af arbejdstagere

Downstream-brugeren arbejder inden for de grænser, der er fastsat i eksponeringsscenarioet, hvis enten de foreslåede risikohåndteringsforanstaltninger beskrevet ovenfor opfyldes, eller downstream-brugeren selv kan påvise, at hans anvendelsesforhold og implementerede risikohåndteringsforanstaltninger er passende. Dette skal gøres ved at vise at de begrænser eksponeringen ved indånding og ved kontakt med huden til et niveau under det respektive DNEL (forudsat at de pågældende processer og aktiviteter er dækket af de ovenfor anførte PROC'er) som anført nedenfor. Hvis målte data ikke er tilgængelige, kan downstream-brugeren anvende et passende beregningsværktøj såsom MEASE (www.ebrc.de/mease.html) til at estimere den forbundne eksponering. Det anvendte stofs støvethed kan bestemmes ud fra ordforklaringen i MEASE. Eksempelvis defineres stoffer med en støvethed under 2,5 % i henhold til roterende tromle-metoden (RDM) som "svagt støvende", stoffer med en støvethed under 10 % (RDM) som "middel støvende", og stoffer med en støvethed ≥ 10 % som "kraftigt støvende".

DNEL_{indånding}: 1 mg/m³ (som respirabelt støv)

Vigtigt: Downstream-brugeren skal være klar over, at der, foruden det ovennævnte langsigtede DNEL, findes et DNEL for akutte virkninger ved et niveau på 4 mg/m³. Når der påvises en sikker anvendelse ved sammenligning af eksponeringsestimater med det langsigtede DNEL, er det akutte DNEL derfor også dækket (i henhold til vejledning R.14 kan man aflede akutte eksponeringsniveauer ved at gange langsigtede eksponeringsestimater med en faktor 2). Når MEASE anvendes til afledning af eksponeringsestimater, bemærkes det, at eksponeringens varighed kun bør reduceres til halvskitter som en risikohåndteringsforanstaltning (hvilket medfører en reduktion af eksponeringen med 40 %).

Eksponering af miljøet

Hvis et produktionssted ikke overholder de betingelser, der er fastlagt i eksponeringsscenarioet for sikker anvendelse, anbefales det at anvende en trinvis tilgang for at udføre en mere lokationsspecifik vurdering. Ved denne vurdering anbefales den følgende trinvis tilgang.

Niveau 1: Indhent oplysninger om afløbsvandets pH-værdi og om bidraget fra Ca(OH)₂ til den resulterende pH-værdi. Såfremt pH-værdien er over 9 og dette navnlig skyldes kalk, kræves yderligere foranstaltninger for at påvise sikker anvendelse.

Niveau 2a: Indhent oplysninger om det modtagende vands pH-værdi efter udledningsstedet. Det modtagende vands pH-værdi må ikke overstige 9. Hvis der ikke er målinger til rådighed, kan pH-værdien i vandløbet beregnes på følgende måde:

$$pH_{\text{vandløb}} = \text{Log} \left[\frac{Q_{\text{afløbsvand}} * 10^{pH_{\text{afløbsvand}}} + Q_{\text{opstrømsvandløb}} * 10^{pH_{\text{opstrømsvandløb}}}}{Q_{\text{opstrømsvandløb}} + Q_{\text{afløbsvand}}} \right]$$

(Ligning 1)

hvor

Q afløbsvand er afløbsvandets strømningshastighed (i m³/dag)

Q opstrømsvandløb er vandløbets strømningshastighed opstrøms (i m³/dag)

pH afløbsvand er afløbsvandets pH-værdi

pH opstrømsvandløb er vandløbets pH-værdi opstrøms for udledningsstedet

Bemærk, at der indledningsvis kan anvendes standardværdier:

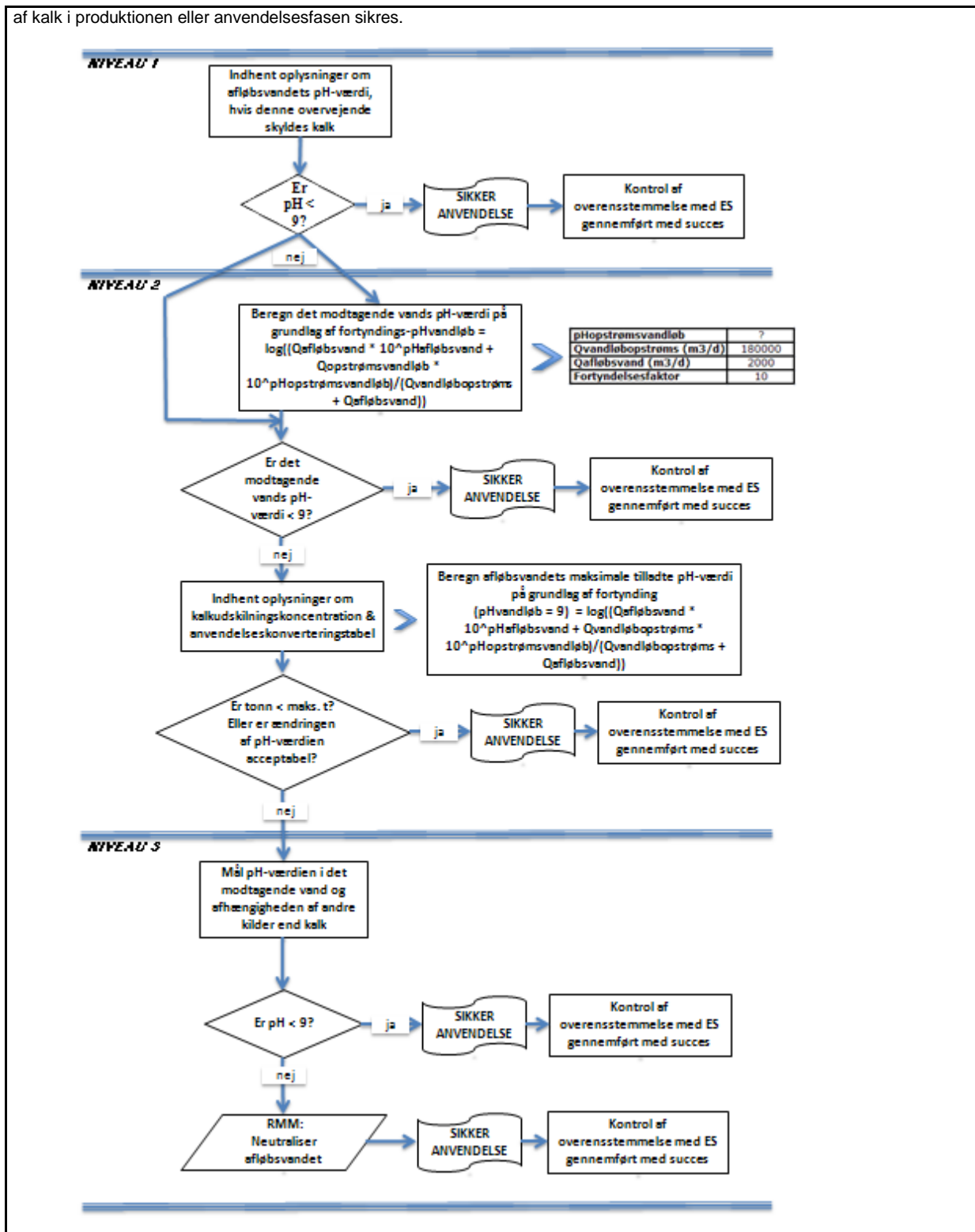
- Q river upstream strømningshastigheder: Brug en tiendedel af fordelingen af eksisterende målinger eller brug standardværdien på 18.000 m³/dag
- Q effluent: Brug standardværdien på 2.000 m³/dag
- For den opstrøms pH-værdi foretrækkes en målt værdi. Hvis en sådan ikke er til rådighed, kan man antage en neutral pH-værdi på 7, såfremt dette kan begrundes.

En sådan ligning skal ses som et worst case-scenarie, hvor vandforholdene er standard og ikke situationsspecifikke.

Niveau 2b: Ligning 1 kan anvendes til at identificere, hvilken pH-værdi i afløbsvandet der forårsager en acceptabel pH-værdi på det modtagende sted. Hertil antages vandløbets pH-værdi at være 9, og afløbsvandets pH-værdi beregnes tilsvarende (idet der om nødvendigt anvendes standardværdier som beskrevet ovenfor). Da temperaturen påvirker kalks opløselighed, kan det være nødvendigt at justere afløbsvandets pH-værdi i hvert enkelt tilfælde. Når den maksimale tilladte pH-værdi i afløbsvandet er nået, formodes det, at koncentrationen af OH⁻ er afhængig af udledningen af kalk, og at der ikke er nogen forhold med bufferkapacitet at tage i betragtning (dette er et urealistisk worst case-scenarie, som kan modificeres, hvor oplysninger er til rådighed). Den maksimale belastning med kalk, der kan udskilles årligt uden negativ indvirkning på det modtagende vands pH-værdi, beregnes, idet der antages at være kemisk ligevægt. OH⁻ udtrykt i mol/l ganges med afløbsvandets gennemsnitlige strømningshastighed og divideres derefter med molarmassen for Ca(OH)₂.

Niveau 3: Mål det modtagende vands pH-værdi efter udledningsstedet. Hvis pH-værdien er under 9, er en sikker anvendelse påvist med rimelighed, og eksponeringsscenarioet slutter her. Hvis pH-værdien findes at være over 9, skal risikohåndteringsforanstaltninger implementeres: Afløbsvandet skal gennemgå en neutralisering, hvorved en sikker anvendelse

af kalk i produktionen eller anvendelsesfasen sikres.

ES-nummer 9.6: Faglige anvendelser af vandige opløsninger af kalkstoffer

Format (1) på eksponeringsscenario vedrørende anvendelser udført af arbejdstagere			
1. Titel			
Kort friteksttitel	Faglige anvendelser af vandige opløsninger af kalkstoffer		
Systematisk titel baseret på Use Descriptor	SU22, SU1, SU5, SU6a, SU6b, SU7, SU10, SU11, SU12, SU13, SU16, SU17, SU18, SU19, SU20, SU23, SU24 PC1, PC2, PC3, PC7, PC8, PC9a, PC9b, PC11, PC12, PC13, PC14, PC15, PC16, PC17, PC18, PC19, PC20, PC21, PC23, PC24, PC25, PC26, PC27, PC28, PC29, PC30, PC31, PC32, PC33, PC34, PC35, PC36, PC37, PC39, PC40 AC1, AC2, AC3, AC4, AC5, AC6, AC7, AC8, AC10, AC11, AC13 (passende PROC'er og ERC'er angives i afsnit 2 nedenfor)		
Omfattede processer, opgaver og/eller aktiviteter	Omfattede processer, opgaver og/eller aktiviteter beskrives i afsnit 2 nedenfor.		
Vurderingsmetode	Vurderingen af eksponering ved indånding er baseret på MEASE, værktøjet til eksponeringsberegning. Miljøvurderingen er baseret på FOCUS-Exposit.		
2. Anvendelsesforhold og risikohåndteringsforanstaltninger			
PROC/ERC	REACH-definition	Involverede opgaver	
PROC 2	Anvendelse i lukket, kontinuerlig proces med kontrolleret lejlighedsvis eksponering	Yderligere information gives i ECHA's Vejledning om informationskrav og kemikaliesikkerhedsvurdering, kapitel R. 12: Use Descriptor-systemet (ECHA-2010-G-05-DA).	
PROC 3	Anvendelse i lukket batchproces (syntese eller formulering)		
PROC 4	Anvendelse i batch- eller anden proces (syntese) med mulighed for eksponering.		
PROC 5	Blanding eller iblanding i batchprocesser til formulering af kemiske produkter og artikler (flere stadier og/eller betydelig kontakt)		
PROC 8a	Overførsel af stof eller kemisk produkt (påfyldning/udtømning) fra/til kar/store beholdere på ikkededikerede anlæg		
PROC 8b	Overførsel af stof eller kemisk præparat (påfyldning/tømning) fra/til kar/store beholdere på dedikerede anlæg		
PROC 9	Overførsel af stof eller kemisk produkt til små beholdere (dedikeret linje til påfyldning, herunder vejning)		
PROC 10	Påføring med rulle eller pensel		
PROC 11	Ikke-industriell sprøjtning		
PROC 12	Anvendelse af blæsemidler ved fremstilling af skum		
PROC 13	Behandling af artikler ved dypning og hældning		
PROC 15	Anvendelse som laboratoriereagens		
PROC 16	Anvendelse af materialer som brændstofkilder. Begrænset eksponering for uforbrændt produkt må forventes		
PROC 17	Smøring under højenergibetingelser og i delvist åben proces		
PROC 18	Fedtsmøring under højenergibetingelser		
PROC 19	Manuel blanding med tæt kontakt, hvor der kun er personlige værnemidler til rådighed		
ERC2, ERC8a, ERC8b, ERC8c, ERC8d, ERC8e, ERC8f	Udbredt udendørs og indendørs anvendelse af reaktive stoffer eller proceshjælpemidler i åbne systemer		Ca(OH) ₂ bruges i talrige tilfælde med udbredte anvendelser: landbrug, skovbrug, fiske- og rejeopdræt, jordbehandling og miljøbeskyttelse.

2.1 Kontrol af eksponering af arbejdstagere

Produktkarakteristika

I henhold til MEASE-tilgangen er stoffets iboende emissionspotentiale en af de primære eksponeringsdeterminanter. Dette afspejles af en tildeling af en såkaldt fugacitetsklasse i MEASE-værktøjet. For operationer, som udføres med faste stoffer ved omgivelsestemperatur, er fugaciteten baseret på det pågældende stofs støvethed. Ved operationer med varmt metal er fugaciteten derimod temperaturbaseret, idet der tages højde for procestemperaturen og stoffets smeltepunkt. Som en tredje gruppe er slibende opgaver baseret på abrasionsniveauet i stedet for stoffets iboende emissionspotentiale. Sprøjtning af vandige opløsninger (PROC7 og PROC11) antages at involvere middel emission.

PROC	Anvendelse i præparat	Indhold i præparat	Fysisk form	Emissionspotentiale
Alle relevante PROC'er	ikke begrænset		vandig opløsning	meget lav

Anvendte mængder

Den faktiske tonnage, der håndteres pr. skift, menes ikke at påvirke eksponeringen som sådan for dette scenarie. I stedet er kombinationen af anvendelseskalaen (industriel vs. faglig) og graden af indeslutning/automatisering (som afspejlet i PROC) den primære determinant for processens iboende emissionspotentiale.

Anvendelsens/eksponeringens hyppighed og varighed

PROC	Eksponeringens varighed
PROC 11	≤ 240 minutter
Alle andre relevante PROC'er	480 minutter (ikke begrænset)

Menneskelige faktorer, som risikohåndtering ikke har indflydelse på

Åndedrætsvolumenen for et skift under alle trin af processen, som afspejles i PROC'erne, antages at være 10 m³/skift (8 timer).

Andre givne anvendelsesforhold, som har indflydelse på eksponeringen af arbejdstagere

Da vandige opløsninger ikke anvendes ved varme metallurgiske processer, betragtes anvendelsesforhold (f.eks. procestemperatur og procestryk) ikke som relevante for vurdering af eksponering af arbejdstagere ved de dermed forbundne processer.

Tekniske betingelser og foranstaltninger på procesniveau (kilde) til forebyggelse af frigivelse

Risikohåndteringsforanstaltninger på procesniveau (f.eks. indeslutning eller segregation af emissionskilden) kræves generelt ikke i processerne.

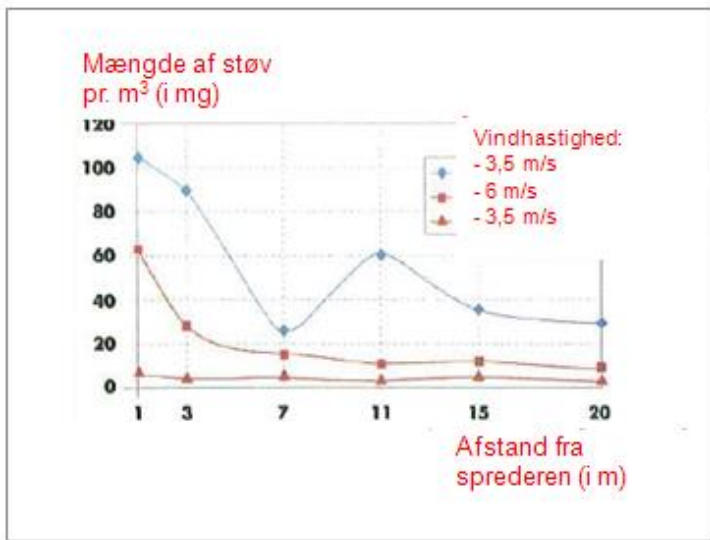
Tekniske betingelser og foranstaltninger til forebyggelse af spredning fra kilden til arbejdstagerne

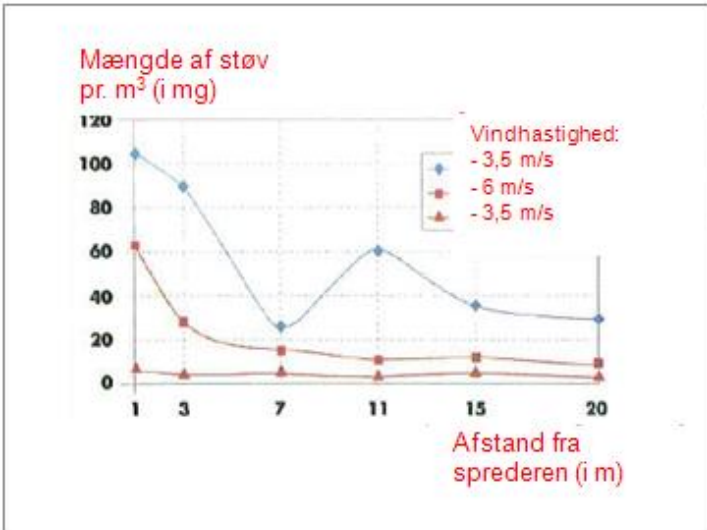
PROC	Adskillelsesniveau	Lokaliseret kontrol (LC)	LC's effektivitet (i henhold til MEASE)	Yderligere information
PROC 19	Adskillelse af arbejdstagere fra emissionskilden kræves generelt ikke i de dermed forbundne processer.	ikke relevant	N/A	-
Alle andre relevante PROC'er		kræves ikke	N/A	-

Organisatoriske foranstaltninger til forebyggelse/begrænsning af frigivelse, spredning og eksponering

Undgå indånding eller indtagelse. Der kræves generelle hygiejneforanstaltninger på arbejdspladsen for at sikre en sikker håndtering af stoffet. Disse foranstaltninger omfatter god personlig og lokalerelateret praksis (dvs. regelmæssig rengøring med passende rengøringsudstyr), ingen spisning eller rygning på arbejdspladsen, brug af normalt arbejdstøj og sko, medmindre andet er angivet nedenfor. Tag et bad og skift tøj efter hvert arbejds-skift. Bær ikke tilsmudset tøj hjemme. Blæs ikke støv væk med trykluft.

Betingelser og foranstaltninger vedrørende personlige værnemidler, hygiejne og sundhedsvurdering				
PROC	Specifikation af åndedrætsværn	Åndedrætsværnets effektivitet (klassificeret beskyttelsesfaktor)	Specifikation af handsker	Yderligere personlige værnemidler
PROC 11	FFP3 maske	APF = 20	Eftersom Ca(OH) ₂ er klassificeret som hudirriterende, er anvendelse af beskyttelseshandsker obligatorisk i alle trin af processen.	Udstyr til beskyttelse af øjnene (f.eks. briller eller visir) skal anvendes, medmindre mulig kontakt med øjet kan udelukkes ifølge anvendelsens natur og type (dvs. lukket proces). Desuden skal ansigtsbeskyttelse, beskyttelsesdragt og sikkerhedssko anvendes i nødvendigt omfang.
PROC 17	FFP1 maske	APF=4		
Alle andre relevante PROC'er	kræves ikke	N/A		
Eventuelt åndedrætsværn, som defineret ovenfor, skal kun anvendes, hvis de følgende principper implementeres parallelt: Arbejdets varighed (sammenlign med "eksponeringens varighed" ovenfor) bør afspejle den yderligere fysiske belastning af arbejdstageren som følge af åndedrætsmodstanden og selve åndedrætsværnets masse, som følge af den forøgede termiske belastning ved indslutning af hovedet. Desuden skal det tages i betragtning, at arbejdstagerens evne til at anvende værktøj og til at kommunikere reduceres, mens han anvender åndedrætsværn. Af de ovenstående grunde bør arbejdstageren derfor (i) være rask (specielt med henblik på medicinske problemer, som kan indvirke på brugen af åndedrætsværn) og (ii) ikke have ansigtskarakteristika, som kan forårsage utæthed mellem ansigtet og masken (f.eks. ar eller skæg). De ovennævnte anbefalede anordninger, som forudsætter tæt slutning med ansigtet, yder ikke den nødvendige beskyttelse, medmindre de passer korrekt og sikkert til ansigtets kontur. Arbejdsgiveren og selvstændige personer har et juridisk ansvar for vedligeholdelse og udlevering af åndedrætsværn og for administration af dettes korrekte anvendelse på arbejdsstedet. Derfor bør de definere og dokumentere en passende politik for et program for åndedrætsværn, inklusive uddannelse af arbejdstagere. En oversigt over forskellige åndedrætsværns beskyttelsesfaktor (i henhold til EN 529:2005) findes i ordforklaringen i MEASE.				
2.2 Kontrol af eksponering af miljøet – kun relevant for beskyttelse af landbrugsjord				
Produktkarakteristika				
Drift: 1 % (absolut worst case-estimat baseret på data fra støvmålinger i luft som funktion af afstanden fra anvendelsen)				
 <p>Mængde af støv pr. m³ (i mg)</p> <p>Vindhastighed: - 3,5 m/s - 6 m/s - 3,5 m/s</p> <p>Afstand fra sprederen (i m)</p>				
(Figur taget fra: Laudet, A. et al., 1999)				
Anvendte mængder				
Ca(OH) ₂	2.244 kg/ha			
Anvendelsens hyppighed og varighed				
1 dag/år (én anvendelse pr. år). Flere anvendelser i årets løb er tilladt, forudsat at den samlede mængde på 2.244 kg/ha ikke overskrides (Ca(OH) ₂)				

Miljøfaktorer, som risikohåndtering ikke har indflydelse på	
Volumen overfladevand: 300 l/m ² Markens overfladeareal: 1 ha	
Andre givne anvendelsesforhold, som har indflydelse på eksponeringen af miljøet	
Udendørs anvendelse af produkter Blandingsdybde i jorden: 20 cm	
Tekniske betingelser og foranstaltninger på procesniveau (kilde) til forebyggelse af frigivelse	
Der sker ikke nogen direkte frigivelse til nærliggende overfladevand.	
Tekniske betingelser og foranstaltninger til reduktion eller begrænsning af udledninger til afløb, emissioner til luften og udledninger til jorden	
Drift bør minimeres.	
Organisatoriske foranstaltninger til forebyggelse/begrænsning af frigivelse fra produktionssted	
I overensstemmelse med kravene til god landbrugspraksis bør landbrugsjord analyseres før tilførslen af kalk, og den tilførte mængde bør justeres i henhold til analysens resultater.	
2.2 Kontrol af eksponering af miljøet – kun relevant for jordbehandling ved bygge- og anlægsarbejde	
Produktkarakteristika	
Drift: 1 % (absolut worst case-estimat baseret på data fra støvmålinger i luft som funktion af afstanden fra anvendelsen)	
 <p style="text-align: center;">(Figur taget fra: Laudet, A. et al., 1999)</p>	
Anvendte mængder	
Ca(OH) ₂	238.208 kg/ha
Anvendelsens hyppighed og varighed	
1 dag/år, og kun én gang i løbet af levetiden. Flere anvendelser i årets løb er tilladt, forudsat at den samlede mængde på 238.208 kg/ha ikke overskrides (CaOH ₂)	
Miljøfaktorer, som risikohåndtering ikke har indflydelse på	
Markens overfladeareal: 1 ha	
Andre givne anvendelsesforhold, som har indflydelse på eksponeringen af miljøet	
Udendørs anvendelse af produkter Blandingsdybde i jorden: 20 cm	
Tekniske betingelser og foranstaltninger på procesniveau (kilde) til forebyggelse af frigivelse	
Kalk tilføres kun jorden inden for den zone, der bearbejdes, før vejbygning. Der sker ikke nogen direkte frigivelse til nærliggende overfladevand.	

Tekniske betingelser og foranstaltninger på produktionsstedet til reduktion eller begrænsning af udledninger til afløb, emissioner til luften og udledninger til jorden

Drift bør minimeres.

3. Eksponeringsberegning og henvisning til kilden dertil
Eksponering af arbejdstagere

MEASE, værktøjet til eksponeringsberegning, blev anvendt ved vurderingen af eksponering ved indånding. Risikokarakteriseringskvotienten (RCR) er kvotienten af den avancerede eksponeringsberegning og det respektive DNEL (afledte nuleffektniveau) og skal være under 1 for at påvise en sikker anvendelse. For eksponering ved indånding er RCR baseret på DNEL for Ca(OH)₂ på 1 mg/m³ (som respirabelt støv), og den respektive beregning af eksponering ved indånding er afledt ved anvendelse af MEASE (som inhalerbart støv). Således indeholder RCR en yderligere sikkerhedsmargin, eftersom den respirable fraktion er en subfraktion af den inhalerbare fraktion i henhold til EN 481.

PROC	Metode anvendt ved vurdering af eksponering ved indånding	Beregning af eksponering ved indånding (RCR)	Metode anvendt ved vurdering af eksponering ved kontakt med huden	Beregning af eksponering ved kontakt med huden (RCR)
PROC 2, 3, 4, 5, 8a, 8b, 9, 10, 11, 12, 13, 15, 16, 17, 18, 19	MEASE	< 1 mg/m ³ (< 0,001-0,6)	Da Ca(OH) ₂ er klassificeret som hudirriterende, skal eksponering ved kontakt med huden minimeres, så vidt det er teknisk muligt. Et DNEL for virkninger på huden er ikke blevet afledt. Således er eksponering ved kontakt med huden ikke vurderet i dette eksponeringsscenario.	

Eksponering af miljøet for beskyttelse af landbrugsjord

Beregningen af den forventede miljøkoncentration for jord og overfladevand var baseret på FOCUS-jordgruppen (FOCUS, 1996) og på "Draft Guidance on the Calculation of Predicted Environmental Concentration Values (PEC) of Plant Protection Products for Soil, Ground Water, Surface Water and Sediment" (Kloskowksi et al., 1999). Modelværktøjet FOCUS/EXPOSIT foretrækkes frem for EUSES, da passer bedre til landbrugslignende anvendelse som i dette tilfælde, hvor det er nødvendigt at inkludere parametre som driften i modelberegningen. FOCUS er en model, som typisk er udviklet til anvendelse i forbindelse med biocider, og blev yderligere udviklet på grundlag af den tyske EXPOSIT 1.0-model, hvor parametre som drift kan forbedres i henhold til indsamlede data: Efter at være tilført jorden kan Ca(OH)₂ faktisk migrere til overfladevand via drift.

Emissioner til miljøet	Se anvendte mængder			
Eksponeringskoncentration i anlæg til behandling af industrielt spildevand	Ikke relevant for beskyttelse af landbrugsjord			
Eksponeringskoncentration i vandmiljøet i havet	Stof	PEC (µg/l)	PNEC (mg/l)	RCR
	Ca(OH) ₂	7,48	0,49	0,015
Eksponeringskoncentration i sedimenter	Som beskrevet ovenfor forventes der ingen eksponering af overfladevand eller sediment for kalk. Desuden vil hydroxidioner i naturligt vand reagere med HCO ₃ ⁻ og danne vand og CO ₃ ²⁻ . CO ₃ ²⁻ danner CaCO ₃ ved reaktion med Ca ²⁺ . Calciumcarbonatet udskilles og deponeres på sedimentet. Calciumcarbonat har en lav opløselighed og er en bestanddel af naturlig jord.			
Eksponeringskoncentration i jord og grundvand	Stof	PEC (mg/l)	PNEC (mg/l)	RCR
	Ca(OH) ₂	660	1080	0,61
Eksponeringskoncentration i atmosfæren	Dette punkt er ikke relevant. Ca(OH) ₂ er ikke flygtig. Damptrykket er under 10 ⁻⁵ Pa.			
Eksponeringskoncentration, som er relevant for fødekæden (sekundær forgiftning)	Dette punkt er ikke relevant, fordi Ca(OH) ₂ kan betragtes som allestedsnærværende og vigtige i miljøet. De omfattede anvendelser har ingen signifikant indvirkning på bestanddelene (Ca ²⁺ og OH ⁻) i miljøet.			

Eksponering af miljøet ved jordbehandling ved bygge- og anlægsarbejde

Scenariet for jordbehandling ved bygge- og anlægsarbejde er baseret på et scenarie for vejkant. På det særlige tekniske møde vedrørende vejkanter (Ispra, 5. september 2003) enedes EU-medlemslandene og industrien om en definition af en "vejteknosfære". Vejteknosfæren kan defineres som "det bearbejdede miljø, som bærer vejens geotekniske funktioner i forbindelse med dens struktur, drift og vedligeholdelse, inklusive installationerne til sikring af trafikikkerheden og varetagelse af afløb. Denne teknosfære, som omfatter den hårde og den bløde rabat ved kanten af vejbanen, dikteres vertikalt af grundvandsspejlet. Vejmyndigheden er ansvarlig for denne vejteknosfære, inklusive trafikikkerheden, vedligeholdelse af vejen, forebyggelse af forurening og håndtering af vandafløb". Vejteknosfæren blev derfor udelukket som effektparameter for vurdering i forbindelse med risikovurderingen. Målzonen er den zone uden for teknosfæren, som den miljømæssige risikovurdering gælder for.

Beregningen af den forventede miljøkoncentration for jord var baseret på FOCUS-jordgruppen (FOCUS, 1996) og på "Draft Guidance on the Calculation of Predicted Environmental Concentration Values (PEC) of Plant Protection Products for Soil, Ground Water, Surface Water and Sediment" (Kloskowksi et al., 1999). Modelværktøjet FOCUS/EXPOSIT foretrækkes frem for EUSES, da passer bedre til landbrugslignende anvendelse som i dette tilfælde, hvor det er nødvendigt at inkludere parametre som driften i modelberegningen. FOCUS er en model, som typisk er udviklet til anvendelse i forbindelse med biocider, og blev yderligere udviklet på grundlag af den tyske EXPOSIT 1.0-model, hvor parametre som drift kan forbedres i henhold til indsamlede data.

Emissioner til miljøet	Se anvendte mængder			
Eksponeringskoncentration i anlæg til behandling af industrielt spildevand	Ikke relevant for scenarie for vejkant			
Eksponeringskoncentration i vandmiljøet i havet	Ikke relevant for scenarie for vejkant			
Eksponeringskoncentration i sediment	Ikke relevant for scenarie for vejkant			
Eksponeringskoncentration i jord og grundvand	Stof	PEC (mg/l)	PNEC (mg/l)	RCR
	Ca(OH) ₂	701	1080	0,65
Eksponeringskoncentration i atmosfæren	Dette punkt er ikke relevant. Ca(OH) ₂ er ikke flygtig. Damptrykket er under 10 ⁻⁵ Pa.			
Eksponeringskoncentration, som er relevant for fødekæden (sekundær forgiftning)	Dette punkt er ikke relevant, fordi calcium kan betragtes som allestedsnærværende og vigtigt i miljøet. De omfattede anvendelser har ingen signifikant indvirkning på bestanddelene (Ca ²⁺ og OH ⁻) i miljøet.			
Eksponering af miljøet ved andre anvendelser				
<p>For alle andre anvendelser er der ikke udført nogen vurdering af den kvantitative eksponering af miljøet, fordi</p> <ul style="list-style-type: none"> Anvendelsesforholdene og risikohåndteringsforanstaltningerne er mindre strenge end dem, der er skitseret for beskyttelse af landbrugsjord eller jordbehandling ved bygge- og anlægsarbejde Kalk er en ingrediens og kemisk bundet i en matrix Frigivelser er ubetydelige og utilstrækkelige til at forårsage en ændring af pH-værdien i jord, spildevand eller overfladevand Kalk anvendes specifikt til at frigive CO₂-fri åndbar luft efter reaktion med CO₂. Sådanne anvendelser er kun relaterede til atmosfæren, hvor kalkens egenskaber udnyttes Neutralisering eller ændring af pH-værdien er den tilsigtede anvendelse, og er ingen yderligere indvirkninger ud over de ønskede. 				
4. Vejledning til downstream-brugeren, som dermed kan evaluere, om han arbejder inden for de grænser, der er fastsat i eksponeringsscenarioet				
<p>Downstream-brugeren arbejder inden for de grænser, der er fastsat i eksponeringsscenarioet, hvis enten de foreslåede risikohåndteringsforanstaltninger beskrevet ovenfor opfyldes, eller downstream-brugeren selv kan påvise, at hans anvendelsesforhold og implementerede risikohåndteringsforanstaltninger er passende. Dette skal gøres ved at vise at de begrænser eksponeringen ved indånding og ved kontakt med huden til et niveau under det respektive DNEL (forudsat at de pågældende processer og aktiviteter er dækket af de ovenfor anførte PROC'er) som anført nedenfor. Hvis målte data ikke er tilgængelige, kan downstream-brugeren anvende et passende beregningstværktøj såsom MEASE (www.ebrc.de/mease.html) til at estimere den forbundne eksponering. Det anvendte stofs støvethed kan bestemmes ud fra ordforklaringen i MEASE. Eksempelvis defineres stoffer med en støvethed under 2,5 % i henhold til roterende tromle-metoden (RDM) som "svagt støvende", stoffer med en støvethed under 10 % (RDM) som "middel støvende", og stoffer med en støvethed ≥10 % som "kraftigt støvende".</p> <p>DNEL_{indånding}: 1 mg/m³ (som respirabelt støv)</p> <p><u>Vigtigt:</u> Downstream-brugeren skal være klar over, at der, foruden det ovennævnte langsigtede DNEL, findes et DNEL for akutte virkninger ved et niveau på 4 mg/m³. Når der påvises en sikker anvendelse ved sammenligning af eksponeringsestimater med det langsigtede DNEL, er det akutte DNEL derfor også dækket (i henhold til vejledning R.14 kan man aflede akutte eksponeringsniveauer ved at gange langsigtede eksponeringsestimater med en faktor 2). Når MEASE anvendes til afledning af eksponeringsestimater, bemærkes det, at eksponeringens varighed kun bør reduceres til halvsifter som en risikohåndteringsforanstaltning (hvilket medfører en reduktion af eksponeringen med 40 %).</p>				

ES-nummer 9.7: Faglige anvendelser af faste stoffer eller pulvere af kalkstoffer med lav støvdannelse

Format (1) på eksponeringsscenario vedrørende anvendelser udført af arbejdstagere		
1. Titel		
Kort friteksttitel	Faglige anvendelser af faste stoffer eller pulvere af kalkstoffer med lav støvdannelse	
Systematisk titel baseret på Use Descriptor	SU22, SU1, SU5, SU6a, SU6b, SU7, SU10, SU11, SU12, SU13, SU16, SU17, SU18, SU19, SU20, SU23, SU24 PC1, PC2, PC3, PC7, PC8, PC9a, PC9b, PC11, PC12, PC13, PC14, PC15, PC16, PC17, PC18, PC19, PC20, PC21, PC23, PC24, PC25, PC26, PC27, PC28, PC29, PC30, PC31, PC32, PC33, PC34, PC35, PC36, PC37, PC39, PC40 AC1, AC2, AC3, AC4, AC5, AC6, AC7, AC8, AC10, AC11, AC13 (passende PROC'er og ERC'er angives i afsnit 2 nedenfor)	
Omfattede processer, opgaver og/eller aktiviteter	Omfattede processer, opgaver og/eller aktiviteter beskrives i afsnit 2 nedenfor.	
Vurderingsmetode	Vurderingen af eksponering ved indånding er baseret på MEASE, værktøjet til eksponeringsberegning. Miljøvurderingen er baseret på FOCUS-Exposit.	
2. Anvendelsesforhold og risikohåndteringsforanstaltninger		
PROC/ERC	REACH-definition	Involverede opgaver
PROC 2	Anvendelse i lukket, kontinuerlig proces med kontrolleret lejlighedsvis eksponering	Yderligere information gives i ECHA's Vejledning om informationskrav og kemikaliesikkerhedsvurdering, kapitel R. 12: Use Descriptor-systemet (ECHA-2010-G-05-DA).
PROC 3	Anvendelse i lukket batchproces (syntese eller formulering)	
PROC 4	Anvendelse i batch- eller anden proces (syntese) med mulighed for eksponering.	
PROC 5	Blanding eller iblanding i batchprocesser til formulering af kemiske produkter og artikler (flere stadier og/eller betydelig kontakt)	
PROC 8a	Overførsel af stof eller kemisk produkt (påfyldning/udtømning) fra/til kar/store beholdere på ikkededikerede anlæg	
PROC 8b	Overførsel af stof eller kemisk præparat (påfyldning/tømning) fra/til kar/store beholdere på dedikerede anlæg	
PROC 9	Overførsel af stof eller kemisk produkt til små beholdere (dedikeret linje til påfyldning, herunder vejning)	
PROC 10	Påføring med rulle eller pensel	
PROC 11	Ikke-industriell sprøjtning	
PROC 13	Behandling af artikler ved dypning og hældning	
PROC 15	Anvendelse som laboratoriereagens	
PROC 16	Anvendelse af materialer som brændstoftkilder. Begrænset eksponering for uforbrændt produkt må forventes	
PROC 17	Smøring under højenergibetingelser og i delvist åben proces	
PROC 18	Fedtsmøring under højenergibetingelser	
PROC 19	Manuel blanding med tæt kontakt, hvor der kun er personlige værnemidler til rådighed	
PROC 21	Lavenergihåndtering af stoffer, som er bundet i materialer og/eller artikler	
PROC 25	Væsker til metalbearbejdning	
PROC 26	Håndtering af uorganiske faste stoffer ved omgivelsestemperatur	
ERC2, ERC8a, ERC8b, ERC8c, ERC8d, ERC8e, ERC8f	Udbredt udendørs og indendørs anvendelse af reaktive stoffer eller proceshjælpemidler i åbne systemer	

2.1 Kontrol af eksponering af arbejdstagere

Produktkarakteristika

I henhold til MEASE-tilgangen er stoffets iboende emissionspotentiale en af de primære eksponeringsdeterminanter. Dette afspejles af en tildeling af en såkaldt fugacitetsklasse i MEASE-værktøjet. For operationer, som udføres med faste stoffer ved omgivelsestemperatur, er fugaciteten baseret på det pågældende stofs støvethed. Ved operationer med varmt metal er fugaciteten derimod temperaturbaseret, idet der tages højde for procestemperaturen og stoffets smeltepunkt. Som en tredje gruppe er slibende opgaver baseret på abrasionsniveauet i stedet for stoffets iboende emissionspotentiale.

PROC	Anvendelse i præparat	Indhold i præparat	Fysisk form	Emissionspotentiale
PROC 25	ikke begrænset		fast stof/pulver, smeltet	høj
Alle andre relevante PROC'er	ikke begrænset		fast/pulver	lav

Anvendte mængder

Den faktiske tonnage, der håndteres pr. skift, menes ikke at påvirke eksponeringen som sådan for dette scenarie. I stedet er kombinationen af anvendelseskalaen (industriel vs. faglig) og graden af indeslutning/automatisering (som afspejlet i PROC) den primære determinant for processens iboende emissionspotentiale.

Anvendelsens/eksponeringens hyppighed og varighed

PROC	Eksponeringens varighed
PROC 17	≤ 240 minutter
Alle andre relevante PROC'er	480 minutter (ikke begrænset)

Menneskelige faktorer, som risikohåndtering ikke har indflydelse på

Åndedrætsvolumenen for et skift under alle trin af processen, som afspejles i PROC'erne, antages at være 10 m³/skift (8 timer).

Andre givne anvendelsesforhold, som har indflydelse på eksponeringen af arbejdstagere

Anvendelsesforhold som procestemperatur og procestryk betragtes ikke som relevante for vurdering af eksponering af arbejdstagere ved de dermed forbundne processer. Ved procestrin med væsentligt høje temperaturer (dvs. PROC 22, 23, 25) er eksponeringsvurderingen i MEASE imidlertid baseret på forholdet mellem procestemperatur og smeltepunkt. Da de dermed forbundne temperaturer forventes at variere inden for industrien, blev det højeste forhold valgt som worst case-antagelsen for eksponeringsberegningen. På denne måde er alle procestemperaturer automatisk dækket i dette eksponeringsscenario for PROC 22, 23 og 25.

Tekniske betingelser og foranstaltninger på procesniveau (kilde) til forebyggelse af frigivelse

Risikohåndteringsforanstaltninger på procesniveau (f.eks. indeslutning eller segregation af emissionskilden) kræves generelt ikke i processerne.

Tekniske betingelser og foranstaltninger til forebyggelse af spredning fra kilden til arbejdstagerne

PROC	Adskillelsesniveau	Lokaliseret kontrol (LC)	LC's effektivitet (i henhold til MEASE)	Yderligere information
PROC 19	Eventuelle krav om adskillelse af arbejdstagere fra emissionskilden angives nedenfor under "Eksponeringens hyppighed og varighed". En reduktion af eksponeringens varighed kan f.eks. opnås ved installering af ventilerede kontrolrum (med overtryk) eller ved at fjerne arbejdstagere fra arbejdspladser, hvor den pågældende eksponering forekommer.	ikke relevant	N/A	-
Alle andre relevante PROC'er		kræves ikke	N/A	-

Organisatoriske foranstaltninger til forebyggelse/begrænsning af frigivelse, spredning og eksponering

Undgå indånding eller indtagelse. Der kræves generelle hygiejneforanstaltninger på arbejdspladsen for at sikre en sikker håndtering af stoffet. Disse foranstaltninger omfatter god personlig og lokalerelateret praksis (dvs. regelmæssig rengøring med passende rengøringsudstyr), ingen spisning eller rygning på arbejdspladsen, brug af normalt arbejdstøj og sko, medmindre andet er angivet nedenfor. Tag et bad og skift tøj efter hvert arbejds-skift. Bær ikke tilsmudset tøj hjemme. Blæs ikke støv væk med trykluft.

Betingelser og foranstaltninger vedrørende personlige værnemidler, hygiejne og sundhedsvurdering

PROC	Specifikation af åndedrætsværn	Åndedrætsværnets effektivitet (klassificeret beskyttelsesfaktor)	Specifikation af handsker	Yderligere personlige værnemidler
PROC 4, 5, 11, 26	FFP1 maske	APF=4	Eftersom Ca(OH) ₂ er klassificeret som hudirriterende, er anvendelse af beskyttelseshandsker obligatorisk i alle trin af processen.	Udstyr til beskyttelse af øjnene (f.eks. briller eller visir) skal anvendes, medmindre mulig kontakt med øjet kan udelukkes ifølge anvendelsens natur og type (dvs. lukket proces). Desuden skal ansigtsbeskyttelse, beskyttelsesdragt og sikkerhedssko anvendes i nødvendigt omfang.
PROC 16, 17, 18, 25	FFP2 maske	APF = 10		
Alle andre relevante PROC'er	kræves ikke	N/A		

Eventuelt åndedrætsværn, som defineret ovenfor, skal kun anvendes, hvis de følgende principper implementeres parallelt: Arbejdets varighed (sammenlign med "eksponeringens varighed" ovenfor) bør afspejle den yderligere fysiske belastning af arbejdstageren som følge af åndedrætsmodstanden og selve åndedrætsværnets masse, som følge af den forøgede termiske belastning ved indslutning af hovedet. Desuden skal det tages i betragtning, at arbejdstagerens evne til at anvende værktøj og til at kommunikere reduceres, mens han anvender åndedrætsværn.

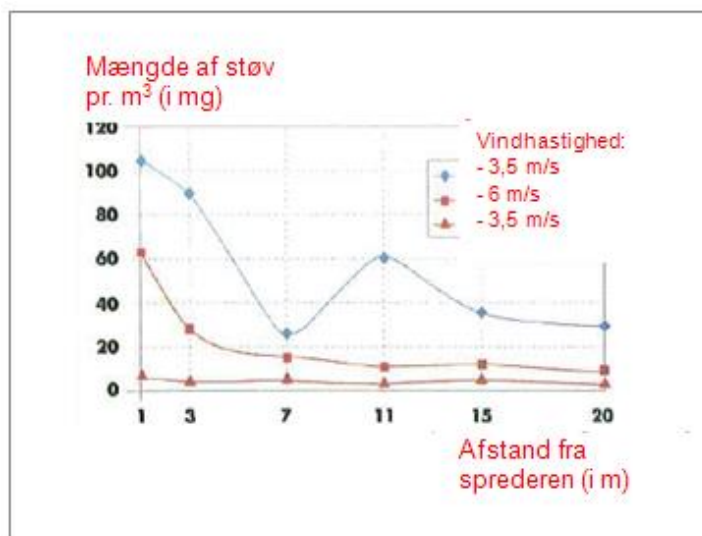
Af de ovenstående grunde bør arbejdstageren derfor (i) være rask (specielt med henblik på medicinske problemer, som kan indvirke på brugen af åndedrætsværn) og (ii) ikke have ansigtskarakteristika, som kan forårsage utæthed mellem ansigtet og masken (f.eks. ar eller skæg). De ovennævnte anbefalede anordninger, som forudsætter tæt slutning med ansigtet, yder ikke den nødvendige beskyttelse, medmindre de passer korrekt og sikkert til ansigtets kontur.

Arbejdsgiveren og selvstændige personer har et juridisk ansvar for vedligeholdelse og udlevering af åndedrætsværn og for administration af dets korrekte anvendelse på arbejdsstedet. Derfor bør de definere og dokumentere en passende politik for et program for åndedrætsværn, inklusive uddannelse af arbejdstagere.

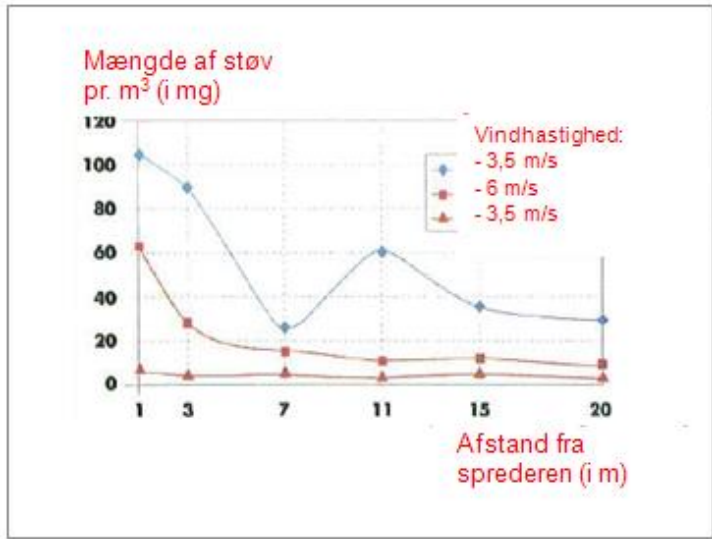
En oversigt over forskellige åndedrætsværns beskyttelsesfaktor (i henhold til EN 529:2005) findes i ordforklaringen i MEASE.

2.2 Kontrol af eksponering af miljøet – kun relevant for beskyttelse af landbrugsjord
Produktkarakteristika

Drift: 1 % (absolut worst case-estimat baseret på data fra støvmålinger i luft som funktion af afstanden fra anvendelsen)

(Figur taget fra: Laudet, A. et al., 1999)

Anvendte mængder	
Ca(OH) ₂	2.244 kg/ha
Anvendelsens hyppighed og varighed	
1 dag/år (én anvendelse pr. år). Flere anvendelser i årets løb er tilladt, forudsat at den samlede mængde på 2.244 kg/ha ikke overskrides (Ca(OH) ₂)	
Miljøfaktorer, som risikohåndtering ikke har indflydelse på	
Volumen overfladevand: 300 l/m ² Markens overfladeareal: 1 ha	
Andre givne anvendelsesforhold, som har indflydelse på eksponeringen af miljøet	
Udendørs anvendelse af produkter Blandingsdybde i jorden: 20 cm	
Tekniske betingelser og foranstaltninger på procesniveau (kilde) til forebyggelse af frigivelse	
Der sker ikke nogen direkte frigivelse til nærliggende overfladevand.	
Tekniske betingelser og foranstaltninger til reduktion eller begrænsning af udledninger til afløb, emissioner til luften og udledninger til jorden	
Drift bør minimeres.	
Organisatoriske foranstaltninger til forebyggelse/begrænsning af frigivelse fra produktionssted	
I overensstemmelse med kravene til god landbrugspraksis bør landbrugsjord analyseres før tilførslen af kalk, og den tilførte mængde bør justeres i henhold til analysens resultater.	
2.2 Kontrol af eksponering af miljøet – kun relevant for jordbehandling ved bygge- og anlægsarbejde	
Produktkarakteristika	
Drift: 1 % (absolut worst case-estimat baseret på data fra støvmålinger i luft som funktion af afstanden fra anvendelsen)	
 <p>(Figur taget fra: Laudet, A. et al., 1999)</p>	
Anvendte mængder	
Ca(OH) ₂	238.208 kg/ha
Anvendelsens hyppighed og varighed	
1 dag/år, og kun én gang i løbet af levetiden. Flere anvendelser i årets løb er tilladt, forudsat at den samlede mængde på 238.208 kg/ha ikke overskrides (Ca(OH) ₂)	
Miljøfaktorer, som risikohåndtering ikke har indflydelse på	
Markens overfladeareal: 1 ha	
Andre givne anvendelsesforhold, som har indflydelse på eksponeringen af miljøet	
Udendørs anvendelse af produkter Blandingsdybde i jorden: 20 cm	

Tekniske betingelser og foranstaltninger på procesniveau (kilde) til forebyggelse af frigivelse				
Kalk tilføres kun jorden inden for den zone, der bearbejdes, før vejbygning. Der sker ikke nogen direkte frigivelse til nærliggende overfladevand.				
Tekniske betingelser og foranstaltninger på produktionsstedet til reduktion eller begrænsning af udledninger til afløb, emissioner til luften og udledninger til jorden				
Drift bør minimeres.				
3. Eksponeringsberegning og henvisning til kilden dertil				
Eksponering af arbejdstagere				
MEASE, værktøjet til eksponeringsberegning, blev anvendt ved vurderingen af eksponering ved indånding. Risikokarakteriseringskvotienten (RCR) er kvotienten af den avancerede eksponeringsberegning og det respektive DNEL (afledte nuleffektniveau) og skal være under 1 for at påvise en sikker anvendelse. For eksponering ved indånding er RCR baseret på DNEL for Ca(OH) ₂ på 1 mg/m ³ (som respirabelt støv), og den respektive beregning af eksponering ved indånding er afledt ved anvendelse af MEASE (som inhalerbart støv). Således indeholder RCR en yderligere sikkerhedsmargin, eftersom den respirable fraktion er en subfraktion af den inhalerbare fraktion i henhold til EN 481.				
PROC	Metode anvendt ved vurdering af eksponering ved indånding	Beregning af eksponering ved indånding (RCR)	Metode anvendt ved vurdering af eksponering ved kontakt med huden	Beregning af eksponering ved kontakt med huden (RCR)
PROC 2, 3, 4, 5, 8a, 8b, 9, 10, 11, 13, 15, 16, 17, 18, 19, 21, 25, 26	MEASE	< 1 mg/m ³ (0,01-0,75)	Da Ca(OH) ₂ er klassificeret som hudirriterende, skal eksponering ved kontakt med huden minimeres, så vidt det er teknisk muligt. Et DNEL for virkninger på huden er ikke blevet afledt. Således er eksponering ved kontakt med huden ikke vurderet i dette eksponeringsscenario.	
Eksponering af miljøet for beskyttelse af landbrugsjord				
Beregningsmetoden af den forventede miljøkoncentration for jord og overfladevand var baseret på FOCUS-jordgruppen (FOCUS, 1996) og på "Draft Guidance on the Calculation of Predicted Environmental Concentration Values (PEC) of Plant Protection Products for Soil, Ground Water, Surface Water and Sediment" (Kloskowski et al., 1999). Modelværktøjet FOCUS/EXPOSIT foretrækkes frem for EUSES, da passer bedre til landbrugslignende anvendelse som i dette tilfælde, hvor det er nødvendigt at inkludere parametre som driften i modelberegningen. FOCUS er en model, som typisk er udviklet til anvendelse i forbindelse med biocider, og blev yderligere udviklet på grundlag af den tyske EXPOSIT 1.0-model, hvor parametre som drift kan forbedres i henhold til indsamlede data: Efter at være tilført jorden kan Ca(OH) ₂ faktisk migrere til overfladevand via drift.				
Emissioner til miljøet	Se anvendte mængder			
Eksponeringskoncentration i anlæg til behandling af industrielt spildevand	Ikke relevant for beskyttelse af landbrugsjord			
Eksponeringskoncentration i vandmiljøet i havet	Stof	PEC (µg/l)	PNEC (mg/l)	RCR
	Ca(OH) ₂	7,48	0,49	0,015
Eksponeringskoncentration i sedimenter	Som beskrevet ovenfor forventes der ingen eksponering af overfladevand eller sediment for kalk. Desuden vil hydroxidioner i naturligt vand reagere med HCO ₃ ⁻ og danne vand og CO ₃ ²⁻ . CO ₃ ²⁻ danner CaCO ₃ ved reaktion med Ca ²⁺ . Calciumcarbonatet udskilles og deponeres på sedimentet. Calciumcarbonat har en lav opløselighed og er en bestanddel af naturlig jord.			
Eksponeringskoncentration i jord og grundvand	Stof	PEC (mg/l)	PNEC (mg/l)	RCR
	Ca(OH) ₂	660	1080	0,61
Eksponeringskoncentration i atmosfæren	Dette punkt er ikke relevant. Ca(OH) ₂ er ikke flygtig. Damptrykket er under 10 ⁻⁵ Pa.			
Eksponeringskoncentration, som er relevant for fødekæden (sekundær forgiftning)	Dette punkt er ikke relevant, fordi calcium kan betragtes som allestedsnærværende og vigtigt i miljøet. De omfattede anvendelser har ingen signifikant indvirkning på bestanddelene (Ca ²⁺ og OH ⁻) i miljøet.			

Eksposering af miljøet ved jordbehandling ved bygge- og anlægsarbejde

Scenariet for jordbehandling ved bygge- og anlægsarbejde er baseret på et scenarie for vejkant. På det særlige tekniske møde vedrørende vejkanter (Ispra, 5. september 2003) enedes EU-medlemslandene og industrien om en definition af en "vejteknosfære". Vejteknosfæren kan defineres som "det bearbejdede miljø, som bærer vejens geotekniske funktioner i forbindelse med dens struktur, drift og vedligeholdelse, inklusive installationerne til sikring af trafikikkerheden og varetagelse af afløb. Denne teknosfære, som omfatter den hårde og den bløde rabat ved kanten af vejbanen, dikteres vertikalt af grundvandsspejlet. Vejmyndigheden er ansvarlig for denne vejteknosfære, inklusive trafikikkerheden, vedligeholdelse af vejen, forebyggelse af forurening og håndtering af vandafløb". Vejteknosfæren blev derfor udelukket som effektparameter for vurdering i forbindelse med risikovurderingen. Målzonen er den zone uden for teknosfæren, som den miljømæssige risikovurdering gælder for.

Beregningen af den forventede miljøkoncentration for jord var baseret på FOCUS-jordgruppen (FOCUS, 1996) og på "Draft Guidance on the Calculation of Predicted Environmental Concentration Values (PEC) of Plant Protection Products for Soil, Ground Water, Surface Water and Sediment" (Kloskowsi et al., 1999). Modelværktøjet FOCUS/EXPOSIT foretrækkes frem for EUSES, da passer bedre til landbrugslignende anvendelse som i dette tilfælde, hvor det er nødvendigt at inkludere parametre som driften i modelberegningen. FOCUS er en model, som typisk er udviklet til anvendelse i forbindelse med biocider, og blev yderligere udviklet på grundlag af den tyske EXPOSIT 1.0-model, hvor parametre som drift kan forbedres i henhold til indsamlede data.

Emissioner til miljøet	Se anvendte mængder			
Eksposeringskoncentration i anlæg til behandling af industrielt spildevand	Ikke relevant for scenarie for vejkant			
Eksposeringskoncentration i vandmiljøet i havet	Ikke relevant for scenarie for vejkant			
Eksposeringskoncentration i sedimenter	Ikke relevant for scenarie for vejkant			
Eksposeringskoncentration i jord og grundvand	Stof	PEC (mg/l)	PNEC (mg/l)	RCR
	Ca(OH) ₂	701	1080	0,65
Eksposeringskoncentration i atmosfæren	Dette punkt er ikke relevant. Ca(OH) ₂ er ikke flygtig. Damptrykket er under 10 ⁻⁵ Pa.			
Eksposeringskoncentration, som er relevant for fødekæden (sekundær forgiftning)	Dette punkt er ikke relevant, fordi calcium kan betragtes som allestedsnærværende og vigtigt i miljøet. De omfattede anvendelser har ingen signifikant indvirkning på bestanddelene (Ca ²⁺ og OH ⁻) i miljøet.			

Eksposering af miljøet ved andre anvendelser

For alle andre anvendelser er der ikke udført nogen vurdering af den kvantitative eksposering af miljøet, fordi

- Anvendelsesforholdene og risikohåndteringsforanstaltningerne er mindre strenge end dem, der er skitseret for beskyttelse af landbrugsjord eller jordbehandling ved bygge- og anlægsarbejde
- Kalk er en ingrediens og kemisk bundet i en matrix. Frigivelser er ubetydelige og utilstrækkelige til at forårsage en ændring af pH-værdien i jord, spildevand eller overfladevand
- Kalk anvendes specifikt til at frigive CO₂-fri åndbar luft efter reaktion med CO₂. Sådanne anvendelser er kun relaterede til atmosfæren, hvor kalkens egenskaber udnyttes
- Neutralisering eller ændring af pH-værdien er den tilsigtede anvendelse, og er ingen yderligere indvirkninger ud over de ønskede.

4. Vejledning til downstream-brugeren, som dermed kan evaluere, om han arbejder inden for de grænser, der er fastsat i eksposeringsscenarioet

Downstream-brugeren arbejder inden for de grænser, der er fastsat i eksposeringsscenarioet, hvis enten de foreslåede risikohåndteringsforanstaltninger beskrevet ovenfor opfyldes, eller downstream-brugeren selv kan påvise, at hans anvendelsesforhold og implementerede risikohåndteringsforanstaltninger er passende. Dette skal gøres ved at vise at de begrænser eksposeringen ved indånding og ved kontakt med huden til et niveau under det respektive DNEL (forudsat at de pågældende processer og aktiviteter er dækket af de ovenfor anførte PROC'er) som anført nedenfor. Hvis målte data ikke er tilgængelige, kan downstream-brugeren anvende et passende beregningsværktøj såsom MEASE (www.ebrc.de/mease.html) til at estimere den forbundne eksposering. Det anvendte stofs støvethed kan bestemmes ud fra ordforklaringen i MEASE. Eksempelvis defineres stoffer med en støvethed under 2,5 % i henhold til roterende tromle-metoden (RDM) som "svagt støvende", stoffer med en støvethed under 10 % (RDM) som "middel støvende", og stoffer med en støvethed ≥10 % som "kraftigt støvende".

DNEL_{indånding}: 1 mg/m³ (som respirabelt støv)

Vigtigt: Downstream-brugeren skal være klar over, at der, foruden det ovennævnte langsigtede DNEL, findes et DNEL for akutte virkninger ved et niveau på 4 mg/m³. Når der påvises en sikker anvendelse ved sammenligning af eksposeringsestimater med det langsigtede DNEL, er det akutte DNEL derfor også dækket (i henhold til vejledning R.14 kan man aflede akutte eksposeringsestimater ved at gange langsigtede eksposeringsestimater med en faktor 2). Når MEASE anvendes til afledning af eksposeringsestimater, bemærkes det, at eksposeringens varighed kun bør reduceres til halvsifter som en risikohåndteringsforanstaltning (hvilket medfører en reduktion af eksposeringen med 40 %).

ES-nummer 9.8: Faglige anvendelser af faste stoffer eller pulvere af kalkstoffer med middel støvdannelse

Format (1) på eksponeringsscenarie vedrørende anvendelser udført af arbejdstagere		
1. Titel		
Kort friteksttitel	Faglige anvendelser af faste stoffer eller pulvere af kalkstoffer med middel støvdannelse	
Systematisk titel baseret på Use Descriptor	SU22, SU1, SU5, SU6a, SU6b, SU7, SU10, SU11, SU12, SU13, SU16, SU17, SU18, SU19, SU20, SU23, SU24 PC1, PC2, PC3, PC7, PC8, PC9a, PC9b, PC11, PC12, PC13, PC14, PC15, PC16, PC17, PC18, PC19, PC20, PC21, PC23, PC24, PC25, PC26, PC27, PC28, PC29, PC30, PC31, PC32, PC33, PC34, PC35, PC36, PC37, PC39, PC40 AC1, AC2, AC3, AC4, AC5, AC6, AC7, AC8, AC10, AC11, AC13 (passende PROC'er og ERC'er angives i afsnit 2 nedenfor)	
Omfattede processer, opgaver og/eller aktiviteter	Omfattede processer, opgaver og/eller aktiviteter beskrives i afsnit 2 nedenfor.	
Vurderingsmetode	Vurderingen af eksponering ved indånding er baseret på MEASE, værktøjet til eksponeringsberegning. Miljøvurderingen er baseret på FOCUS-Exposit.	
2. Anvendelsesforhold og risikohåndteringsforanstaltninger		
PROC/ERC	REACH-definition	Involverede opgaver
PROC 2	Anvendelse i lukket, kontinuerlig proces med kontrolleret lejlighedsvis eksponering	Yderligere information gives i ECHA's Vejledning om informationskrav og kemikaliesikkerhedsvurdering, kapitel R. 12: Use Descriptor-systemet (ECHA-2010-G-05-DA).
PROC 3	Anvendelse i lukket batchproces (syntese eller formulering)	
PROC 4	Anvendelse i batch- eller anden proces (syntese) med mulighed for eksponering.	
PROC 5	Blanding eller iblanding i batchprocesser til formulering af kemiske produkter og artikler (flere stadier og/eller betydelig kontakt)	
PROC 8a	Overførsel af stof eller kemisk produkt (påfyldning/udtømning) fra/til kar/store beholdere på ikkededikerede anlæg	
PROC 8b	Overførsel af stof eller kemisk præparat (påfyldning/tømning) fra/til kar/store beholdere på dedikerede anlæg	
PROC 9	Overførsel af stof eller kemisk produkt til små beholdere (dedikeret linje til påfyldning, herunder vejning)	
PROC 10	Påføring med rulle eller pensel	
PROC 11	Ikke-industriell sprøjtning	
PROC 13	Behandling af artikler ved dypning og hældning	
PROC 15	Anvendelse som laboratoriereagens	
PROC 16	Anvendelse af materialer som brændstofkilder. Begrænset eksponering for uforbrændt produkt må forventes	
PROC 17	Smøring under højenergibetingelser og i delvist åben proces	
PROC 18	Fedtsmøring under højenergibetingelser	
PROC 19	Manuel blanding med tæt kontakt, hvor der kun er personlige værnemidler til rådighed	
PROC 25	Væsker til metalbearbejdning	
PROC 26	Håndtering af uorganiske faste stoffer ved omgivelsestemperatur	
ERC2, ERC8a, ERC8b, ERC8c, ERC8d, ERC8e, ERC8f	Udbredt udendørs og indendørs anvendelse af reaktive stoffer eller proceshjælpemidler i åbne systemer	

2.1 Kontrol af eksponering af arbejdstagere

Produktkarakteristika

I henhold til MEASE-tilgangen er stoffets iboende emissionspotentiale en af de primære eksponeringsdeterminanter. Dette afspejles af en tildeling af en såkaldt fugacitetsklasse i MEASE-værktøjet. For operationer, som udføres med faste stoffer ved omgivelsestemperatur, er fugaciteten baseret på det pågældende stofs støvethed. Ved operationer med varmt metal er fugaciteten derimod temperaturbaseret, idet der tages højde for procestemperaturen og stoffets smeltepunkt. Som en tredje gruppe er slibende opgaver baseret på abrasionsniveauet i stedet for stoffets iboende emissionspotentiale.

PROC	Anvendelse i præparat	Indhold i præparat	Fysisk form	Emissionspotentiale
PROC 25	ikke begrænset		fast stof/pulver, smeltet	høj
Alle andre relevante PROC'er	ikke begrænset		fast/pulver	middel

Anvendte mængder

Den faktiske tonnage, der håndteres pr. skift, menes ikke at påvirke eksponeringen som sådan for dette scenarie. I stedet er kombinationen af anvendelsesskalaen (industriel vs. faglig) og graden af indeslutning/automatisering (som afspejlet i PROC) den primære determinant for processens iboende emissionspotentiale.

Anvendelsens/eksponeringens hyppighed og varighed

PROC	Eksponeringens varighed
PROC 11, 16, 17, 18, 19	≤ 240 minutter
Alle andre relevante PROC'er	480 minutter (ikke begrænset)

Menneskelige faktorer, som risikohåndtering ikke har indflydelse på

Åndedrætsvolumenen for et skift under alle trin af processen, som afspejles i PROC'erne, antages at være 10 m³/skift (8 timer).

Andre givne anvendelsesforhold, som har indflydelse på eksponeringen af arbejdstagere

Anvendelsesforhold som procestemperatur og procestryk betragtes ikke som relevante for vurdering af eksponering af arbejdstagere ved de dermed forbundne processer. Ved procestrin med væsentligt høje temperaturer (dvs. PROC 22, 23, 25) er eksponeringsvurderingen i MEASE imidlertid baseret på forholdet mellem procestemperatur og smeltepunkt. Da de dermed forbundne temperaturer forventes at variere inden for industrien, blev det højeste forhold valgt som worst case-antagelsen for eksponeringsberegningen. På denne måde er alle procestemperaturer automatisk dækket i dette eksponeringsscenarie for PROC 22, 23 og 25.

Tekniske betingelser og foranstaltninger på procesniveau (kilde) til forebyggelse af frigivelse

Risikohåndteringsforanstaltninger på procesniveau (f.eks. indeslutning eller segregation af emissionskilden) kræves generelt ikke i processerne.

Tekniske betingelser og foranstaltninger til forebyggelse af spredning fra kilden til arbejdstagerne

PROC	Adskillelsesniveau	Lokaliseret kontrol (LC)	LC's effektivitet (i henhold til MEASE)	Yderligere information
PROC 11, 16	Eventuelle krav om adskillelse af arbejdstagere fra emissionskilden angives nedenfor under "Eksponeringens hyppighed og varighed". En reduktion af eksponeringens varighed kan f.eks. opnås ved installering af ventilerede kontrolrum (med overtryk) eller ved at fjerne arbejdstagere fra arbejdspladser, hvor den pågældende eksponering forekommer.	generisk punktudsugning	72 %	-
PROC 17, 18		integreret punktudsugning	87 %	-
PROC 19		ikke relevant	N/A	-
Alle andre relevante PROC'er		kræves ikke	N/A	-

Organisatoriske foranstaltninger til forebyggelse/begrænsning af frigivelse, spredning og eksponering

Undgå indånding eller indtagelse. Der kræves generelle hygiejneforanstaltninger på arbejdspladsen for at sikre en sikker håndtering af stoffet. Disse foranstaltninger omfatter god personlig og lokalerelateret praksis (dvs. regelmæssig rengøring med passende rengøringsudstyr), ingen spisning eller rygning på arbejdspladsen, brug af normalt arbejdstøj og sko, medmindre andet er angivet nedenfor. Tag et bad og skift tøj efter hvert arbejds-skift. Bær ikke tilsmudset tøj hjemmefra. Blæs ikke støv væk med trykluft.

Betingelser og foranstaltninger vedrørende personlige værnemidler, hygiejne og sundhedsvurdering

PROC	Specifikation af åndedrætsværn	Åndedrætsværnets effektivitet (klassificeret beskyttelsesfaktor)	Specifikation af handsker	Yderligere personlige værnemidler
PROC 2, 3, 16, 19	FFP1 maske	APF=4	Eftersom Ca(OH) ₂ er klassificeret som hudirriterende, er anvendelse af beskyttelseshandsker obligatorisk i alle trin af processen.	Udstyr til beskyttelse af øjnene (f.eks. briller eller visir) skal anvendes, medmindre mulig kontakt med øjet kan udelukkes ifølge anvendelsens natur og type (dvs. lukket proces). Desuden skal ansigtsbeskyttelse, beskyttelsesdragt og sikkerhedssko anvendes i nødvendigt omfang.
PROC 4, 5, 8a, 8b, 9, 10, 13, 17, 18, 25, 26	FFP2 maske	APF = 10		
PROC 11	FFP1 maske	APF = 10		
PROC 15	kræves ikke	N/A		

Eventuelt åndedrætsværn, som defineret ovenfor, skal kun anvendes, hvis de følgende principper implementeres parallelt: Arbejdets varighed (sammenlign med "eksponeringens varighed" ovenfor) bør afspejle den yderligere fysiske belastning af arbejdstageren som følge af åndedrætsmodstanden og selve åndedrætsværnets masse, som følge af den forøgede termiske belastning ved indslutning af hovedet. Desuden skal det tages i betragtning, at arbejdstagerens evne til at anvende værktøj og til at kommunikere reduceres, mens han anvender åndedrætsværn.

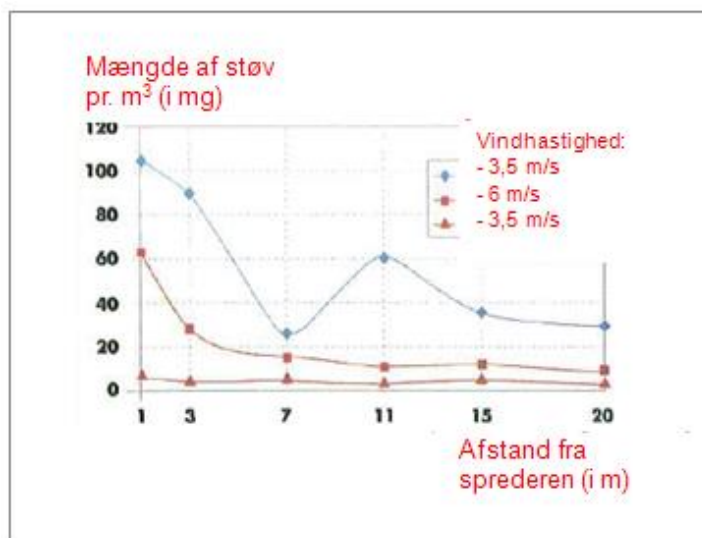
Af de ovenstående grunde bør arbejdstageren derfor (i) være rask (specielt med henblik på medicinske problemer, som kan indvirke på brugen af åndedrætsværn) og (ii) ikke have ansigtskarakteristika, som kan forårsage utæthed mellem ansigtet og masken (f.eks. ar eller skæg). De ovennævnte anbefalede anordninger, som forudsætter tæt slutning med ansigtet, yder ikke den nødvendige beskyttelse, medmindre de passer korrekt og sikkert til ansigtets kontur.

Arbejdsgiveren og selvstændige personer har et juridisk ansvar for vedligeholdelse og udlevering af åndedrætsværn og for administration af dets korrekte anvendelse på arbejdsstedet. Derfor bør de definere og dokumentere en passende politik for et program for åndedrætsværn, inklusive uddannelse af arbejdstagere.

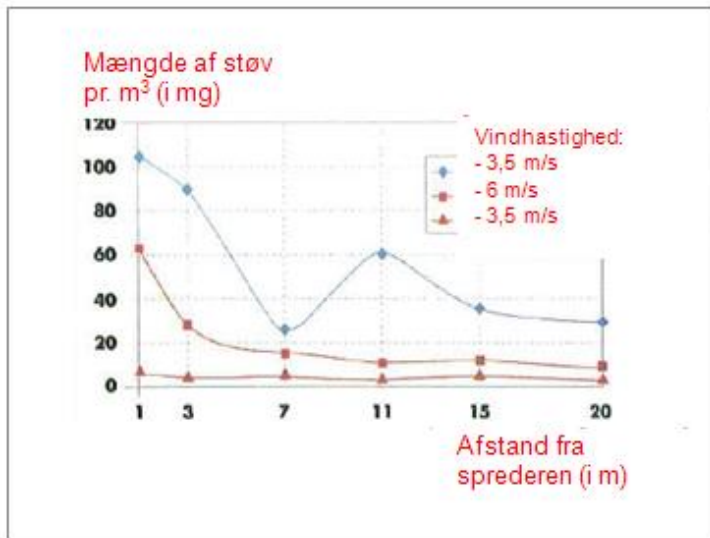
En oversigt over forskellige åndedrætsværns beskyttelsesfaktor (i henhold til EN 529:2005) findes i ordforklaringen i MEASE.

2.2 Kontrol af eksponering af miljøet – kun relevant for beskyttelse af landbrugsjord
Produktkarakteristika

Drift: 1 % (absolut worst case-estimat baseret på data fra støvmålinger i luft som funktion af afstanden fra anvendelsen)

(Figur taget fra: Laudet, A. et al., 1999)

Anvendte mængder	
Ca(OH) ₂	2.244 kg/ha
Anvendelsens hyppighed og varighed	
1 dag/år (én anvendelse pr. år). Flere anvendelser i årets løb er tilladt, forudsat at den samlede mængde på 2.244 kg/ha ikke overskrides (Ca(OH) ₂)	
Miljøfaktorer, som risikohåndtering ikke har indflydelse på	
Volumen overfladevand: 300 l/m ² Markens overfladeareal: 1 ha	
Andre givne anvendelsesforhold, som har indflydelse på eksponeringen af miljøet	
Udendørs anvendelse af produkter Blandingsdybde i jorden: 20 cm	
Tekniske betingelser og foranstaltninger på procesniveau (kilde) til forebyggelse af frigivelse	
Der sker ikke nogen direkte frigivelse til nærliggende overfladevand.	
Tekniske betingelser og foranstaltninger til reduktion eller begrænsning af udledninger til afløb, emissioner til luften og udledninger til jorden	
Drift bør minimeres.	
Organisatoriske foranstaltninger til forebyggelse/begrænsning af frigivelse fra produktionssted	
I overensstemmelse med kravene til god landbrugspraksis bør landbrugsjord analyseres før tilførslen af kalk, og den tilførte mængde bør justeres i henhold til analysens resultater.	
2.2 Kontrol af eksponering af miljøet – kun relevant for jordbehandling ved bygge- og anlægsarbejde	
Produktkarakteristika	
Drift: 1 % (absolut worst case-estimat baseret på data fra støvmålinger i luft som funktion af afstanden fra anvendelsen)	
 <p>(Figur taget fra: Laudet, A. et al., 1999)</p>	
Anvendte mængder	
Ca(OH) ₂	238.208 kg/ha
Anvendelsens hyppighed og varighed	
1 dag/år, og kun én gang i løbet af levetiden. Flere anvendelser i årets løb er tilladt, forudsat at den samlede mængde på 238.208 kg/ha ikke overskrides (Ca(OH) ₂)	
Miljøfaktorer, som risikohåndtering ikke har indflydelse på	
Markens overfladeareal: 1 ha	
Andre givne anvendelsesforhold, som har indflydelse på eksponeringen af miljøet	
Udendørs anvendelse af produkter Blandingsdybde i jorden: 20 cm	

Tekniske betingelser og foranstaltninger på procesniveau (kilde) til forebyggelse af frigivelse				
Kalk tilføres kun jorden inden for den zone, der bearbejdes, før vejbygning. Der sker ikke nogen direkte frigivelse til nærliggende overfladevand.				
Tekniske betingelser og foranstaltninger på produktionsstedet til reduktion eller begrænsning af udledninger til afløb, emissioner til luften og udledninger til jorden				
Drift bør minimeres.				
3. Eksponeringsberegning og henvisning til kilden dertil				
Eksponering af arbejdstagere				
MEASE, værktøjet til eksponeringsberegning, blev anvendt ved vurderingen af eksponering ved indånding. Risikokarakteriseringskvotienten (RCR) er kvotienten af den avancerede eksponeringsberegning og det respektive DNEL (afledte nuleffektniveau) og skal være under 1 for at påvise en sikker anvendelse. For eksponering ved indånding er RCR baseret på DNEL for Ca(OH) ₂ på 1 mg/m ³ (som respirabelt støv), og den respektive beregning af eksponering ved indånding er afledt ved anvendelse af MEASE (som inhalerbart støv). Således indeholder RCR en yderligere sikkerhedsmargin, eftersom den respirable fraktion er en subfraktion af den inhalerbare fraktion i henhold til EN 481.				
PROC	Metode anvendt ved vurdering af eksponering ved indånding	Beregning af eksponering ved indånding (RCR)	Metode anvendt ved vurdering af eksponering ved kontakt med huden	Beregning af eksponering ved kontakt med huden (RCR)
PROC 2, 3, 4, 5, 8a, 8b, 9, 10, 11, 13, 15, 16, 17, 18, 19, 25, 26	MEASE	< 1 mg/m ³ (0,25-0,825)	Da Ca(OH) ₂ er klassificeret som hudirriterende, skal eksponering ved kontakt med huden minimeres, så vidt det er teknisk muligt. Et DNEL for virkninger på huden er ikke blevet afledt. Således er eksponering ved kontakt med huden ikke vurderet i dette eksponeringsscenarie.	
Eksponering af miljøet for beskyttelse af landbrugsjord				
Beregningen af den forventede miljøkoncentration for jord og overfladevand var baseret på FOCUS-jordgruppen (FOCUS, 1996) og på "Draft Guidance on the Calculation of Predicted Environmental Concentration Values (PEC) of Plant Protection Products for Soil, Ground Water, Surface Water and Sediment" (Kloskowksi et al., 1999). Modelværktøjet FOCUS/EXPOSIT foretrækkes frem for EUSES, da passer bedre til landbrugslignende anvendelse som i dette tilfælde, hvor det er nødvendigt at inkludere parametre som driften i modelberegningen. FOCUS er en model, som typisk er udviklet til anvendelse i forbindelse med biocider, og blev yderligere udviklet på grundlag af den tyske EXPOSIT 1.0-model, hvor parametre som drift kan forbedres i henhold til indsamlede data: Efter at være tilført jorden kan Ca(OH) ₂ faktisk migrere til overfladevand via drift.				
Emissioner til miljøet	Se anvendte mængder			
Eksponeringskoncentration i anlæg til behandling af industrielt spildevand	Ikke relevant for beskyttelse af landbrugsjord			
Eksponeringskoncentration i vandmiljøet i havet	Stof	PEC (µg/l)	PNEC (mg/l)	RCR
	Ca(OH) ₂	7,48	0,49	0,015
Eksponeringskoncentration i sedimenter	Som beskrevet ovenfor forventes der ingen eksponering af overfladevand eller sediment for kalk. Desuden vil hydroxidioner i naturligt vand reagere med HCO ₃ ⁻ og danne vand og CO ₃ ²⁻ . CO ₃ ²⁻ danner CaCO ₃ ved reaktion med Ca ²⁺ . Calciumcarbonatet udskilles og deponeres på sedimentet. Calciumcarbonat har en lav opløselighed og er en bestanddel af naturlig jord.			
Eksponeringskoncentration i jord og grundvand	Stof	PEC (mg/l)	PNEC (mg/l)	RCR
	Ca(OH) ₂	660	1080	0,61
Eksponeringskoncentration i atmosfæren	Dette punkt er ikke relevant. Ca(OH) ₂ er ikke flygtig. Damptrykket er under 10 ⁻⁵ Pa.			
Eksponeringskoncentration, som er relevant for fødekæden (sekundær forgiftning)	Dette punkt er ikke relevant, fordi calcium kan betragtes som allestedsnærværende og vigtigt i miljøet. De omfattede anvendelser har ingen signifikant indvirkning på bestanddelene (Ca ²⁺ og OH ⁻) i miljøet.			

Eksposering af miljøet ved jordbehandling ved bygge- og anlægsarbejde

Scenariet for jordbehandling ved bygge- og anlægsarbejde er baseret på et scenarie for vejkant. På det særlige tekniske møde vedrørende vejkanter (Ispra, 5. september 2003) enedes EU-medlemslandene og industrien om en definition af en "vejteknosfære". Vejteknosfæren kan defineres som "det bearbejdede miljø, som bærer vejens geotekniske funktioner i forbindelse med dens struktur, drift og vedligeholdelse, inklusive installationerne til sikring af trafikikkerheden og varetagelse af afløb. Denne teknosfære, som omfatter den hårde og den bløde rabat ved kanten af vejbanen, dikteres vertikalt af grundvandsspejlet. Vejmyndigheden er ansvarlig for denne vejteknosfære, inklusive trafikikkerheden, vedligeholdelse af vejen, forebyggelse af forurening og håndtering af vandafløb". Vejteknosfæren blev derfor udelukket som effektparameter for vurdering i forbindelse med risikovurderingen. Målzonen er den zone uden for teknosfæren, som den miljømæssige risikovurdering gælder for.

Beregningen af den forventede miljøkoncentration for jord var baseret på FOCUS-jordgruppen (FOCUS, 1996) og på "Draft Guidance on the Calculation of Predicted Environmental Concentration Values (PEC) of Plant Protection Products for Soil, Ground Water, Surface Water and Sediment" (Kloskowksi et al., 1999). Modelværktøjet FOCUS/EXPOSIT foretrækkes frem for EUSES, da passer bedre til landbrugslignende anvendelse som i dette tilfælde, hvor det er nødvendigt at inkludere parametre som driften i modelberegningen. FOCUS er en model, som typisk er udviklet til anvendelse i forbindelse med biocider, og blev yderligere udviklet på grundlag af den tyske EXPOSIT 1.0-model, hvor parametre som drift kan forbedres i henhold til indsamlede data.

Emissioner til miljøet	Se anvendte mængder			
Eksponeringskoncentration i anlæg til behandling af industrielt spildevand	Ikke relevant for scenarie for vejkant			
Eksponeringskoncentration i vandmiljøet i havet	Ikke relevant for scenarie for vejkant			
Eksponeringskoncentration i sedimenter	Ikke relevant for scenarie for vejkant			
Eksponeringskoncentration i jord og grundvand	Stof	PEC (mg/l)	PNEC (mg/l)	RCR
	Ca(OH) ₂	701	1080	0,65
Eksponeringskoncentration i atmosfæren	Dette punkt er ikke relevant. Ca(OH) ₂ er ikke flygtig. Damptrykket er under 10 ⁻⁵ Pa.			
Eksponeringskoncentration, som er relevant for fødekæden (sekundær forgiftning)	Dette punkt er ikke relevant, fordi calcium kan betragtes som allestedsnærværende og vigtigt i miljøet. De omfattede anvendelser har ingen signifikant indvirkning på bestanddelene (Ca ²⁺ og OH ⁻) i miljøet.			
Eksponering af miljøet ved andre anvendelser				
<p>For alle andre anvendelser er der ikke udført nogen vurdering af den kvantitative eksponering af miljøet, fordi</p> <ul style="list-style-type: none"> Anvendelsesforholdene og risikohåndteringsforanstaltningerne er mindre strenge end dem, der er skitseret for beskyttelse af landbrugsjord eller jordbehandling ved bygge- og anlægsarbejde Kalk er en ingrediens og kemisk bundet i en matrix Frigivelser er ubetydelige og utilstrækkelige til at forårsage en ændring af pH-værdien i jord, spildevand eller overfladevand Kalk anvendes specifikt til at frigive CO₂-fri åndbar luft efter reaktion med CO₂. Sådanne anvendelser er kun relaterede til atmosfæren, hvor kalkens egenskaber udnyttes Neutralisering eller ændring af pH-værdien er den tilsligtede anvendelse, og er er ingen yderligere indvirkninger ud over de ønskede. 				
4. Vejledning til downstream-brugeren, som dermed kan evaluere, om han arbejder inden for de grænser, der er fastsat i eksponeringsscenarioet				
<p>Downstream-brugeren arbejder inden for de grænser, der er fastsat i eksponeringsscenarioet, hvis enten de foreslåede risikohåndteringsforanstaltninger beskrevet ovenfor opfyldes, eller downstream-brugeren selv kan påvise, at hans anvendelsesforhold og implementerede risikohåndteringsforanstaltninger er passende. Dette skal gøres ved at vise at de begrænser eksponeringen ved indånding og ved kontakt med huden til et niveau under det respektive DNEL (forudsat at de pågældende processer og aktiviteter er dækket af de ovenfor anførte PROC'er) som anført nedenfor. Hvis målte data ikke er tilgængelige, kan downstream-brugeren anvende et passende beregningstværktøj såsom MEASE (www.ebrc.de/mease.html) til at estimere den forbundne eksponering. Det anvendte stofs støvethed kan bestemmes ud fra ordforklaringen i MEASE. Eksempelvis defineres stoffer med en støvethed under 2,5 % i henhold til roterende tromle-metoden (RDM) som "svagt støvende", stoffer med en støvethed under 10 % (RDM) som "middel støvende", og stoffer med en støvethed ≥10 % som "kraftigt støvende".</p> <p>DNEL_{indånding}: 1 mg/m³ (som respirabelt støv)</p> <p>Vigtigt: Downstream-brugeren skal være klar over, at der, foruden det ovennævnte langsigtede DNEL, findes et DNEL for akutte virkninger ved et niveau på 4 mg/m³. Når der påvises en sikker anvendelse ved sammenligning af eksponeringsestimater med det langsigtede DNEL, er det akutte DNEL derfor også dækket (i henhold til vejledning R.14 kan man aflede akutte eksponeringsniveauer ved at gange langsigtede eksponeringsestimater med en faktor 2). Når MEASE anvendes til afledning af eksponeringsestimater, bemærkes det, at eksponeringens varighed kun bør reduceres til halvsifter som en risikohåndteringsforanstaltning (hvilket medfører en reduktion af eksponeringen med 40 %).</p>				

ES-nummer 9.9: Faglige anvendelser af faste stoffer eller pulvere af kalkstoffer med kraftig støvdannelse

Format (1) på eksponeringsscenario vedrørende anvendelser udført af arbejdstagere		
1. Titel		
Kort friteksttitel	Faglige anvendelser af faste stoffer eller pulvere af kalkstoffer med kraftig støvdannelse	
Systematisk titel baseret på Use Descriptor	SU22, SU1, SU5, SU6a, SU6b, SU7, SU10, SU11, SU12, SU13, SU16, SU17, SU18, SU19, SU20, SU23, SU24 PC1, PC2, PC3, PC7, PC8, PC9a, PC9b, PC11, PC12, PC13, PC14, PC15, PC16, PC17, PC18, PC19, PC20, PC21, PC23, PC24, PC25, PC26, PC27, PC28, PC29, PC30, PC31, PC32, PC33, PC34, PC35, PC36, PC37, PC39, PC40 AC1, AC2, AC3, AC4, AC5, AC6, AC7, AC8, AC10, AC11, AC13 (passende PROC'er og ERC'er angives i afsnit 2 nedenfor)	
Omfattede processer, opgaver og/eller aktiviteter	Omfattede processer, opgaver og/eller aktiviteter beskrives i afsnit 2 nedenfor.	
Vurderingsmetode	Vurderingen af eksponering ved indånding er baseret på MEASE, værktøjet til eksponeringsberegning. Miljøvurderingen er baseret på FOCUS-Exposit.	
2. Anvendelsesforhold og risikohåndteringsforanstaltninger		
PROC/ERC	REACH-definition	Involverede opgaver
PROC 2	Anvendelse i lukket, kontinuerlig proces med kontrolleret lejlighedsvis eksponering	Yderligere information gives i ECHA's Vejledning om informationskrav og kemikaliesikkerhedsvurdering, kapitel R. 12: Use Descriptor-systemet (ECHA-2010-G-05-DA).
PROC 3	Anvendelse i lukket batchproces (syntese eller formulering)	
PROC 4	Anvendelse i batch- eller anden proces (syntese) med mulighed for eksponering.	
PROC 5	Blanding eller iblanding i batchprocesser til formulering af kemiske produkter og artikler (flere stadier og/eller betydelig kontakt)	
PROC 8a	Overførsel af stof eller kemisk produkt (påfyldning/udtømning) fra/til kar/store beholdere på ikkededikerede anlæg	
PROC 8b	Overførsel af stof eller kemisk præparat (påfyldning/tømning) fra/til kar/store beholdere på dedikerede anlæg	
PROC 9	Overførsel af stof eller kemisk produkt til små beholdere (dedikeret linje til påfyldning, herunder vejning)	
PROC 10	Påføring med rulle eller pensel	
PROC 11	Ikke-industriell sprøjtning	
PROC 13	Behandling af artikler ved dypning og hældning	
PROC 15	Anvendelse som laboratoriereagens	
PROC 16	Anvendelse af materialer som brændstofkilder. Begrænset eksponering for uforbrændt produkt må forventes	
PROC 17	Smøring under højenergibetingelser og i delvist åben proces	
PROC 18	Fedtsmøring under højenergibetingelser	
PROC 19	Manuel blanding med tæt kontakt, hvor der kun er personlige værnemidler til rådighed	
PROC 25	Væsker til metalbearbejdning	
PROC 26	Håndtering af uorganiske faste stoffer ved omgivelsestemperatur	
ERC2, ERC8a, ERC8b, ERC8c, ERC8d, ERC8e, ERC8f	Udbredt udendørs og indendørs anvendelse af reaktive stoffer eller proceshjælpemidler i åbne systemer	

2.1 Kontrol af eksponering af arbejdstagere

Produktkarakteristika

I henhold til MEASE-tilgangen er stoffets iboende emissionspotentiale en af de primære eksponeringsdeterminanter. Dette afspejles af en tildeling af en såkaldt fugacitetsklasse i MEASE-værktøjet. For operationer, som udføres med faste stoffer ved omgivelsestemperatur, er fugaciteten baseret på det pågældende stofs støvethed. Ved operationer med varmt metal er fugaciteten derimod temperaturbaseret, idet der tages højde for procestemperaturen og stoffets smeltepunkt. Som en tredje gruppe er slibende opgaver baseret på abrasionsniveauet i stedet for stoffets iboende emissionspotentiale.

PROC	Anvendelse i præparat	Indhold i præparat	Fysisk form	Emissionspotentiale
Alle relevante PROC'er	ikke begrænset		fast/pulver	høj

Anvendte mængder

Den faktiske tonnage, der håndteres pr. skift, menes ikke at påvirke eksponeringen som sådan for dette scenarie. I stedet er kombinationen af anvendelsesskalaen (industriel vs. faglig) og graden af indeslutning/automatisering (som afspejlet i PROC) den primære determinant for processens iboende emissionspotentiale.

Anvendelsens/eksponeringens hyppighed og varighed

PROC	Eksponeringens varighed
PROC 4, 5, 8a, 8b, 9, 10, 16, 17, 18, 19, 26	≤ 240 minutter
PROC 11	≤ 60 minutter
Alle andre relevante PROC'er	480 minutter (ikke begrænset)

Menneskelige faktorer, som risikohåndtering ikke har indflydelse på

Åndedrætsvolumenen for et skift under alle trin af processen, som afspejles i PROC'erne, antages at være 10 m³/skift (8 timer).

Andre givne anvendelsesforhold, som har indflydelse på eksponeringen af arbejdstagere

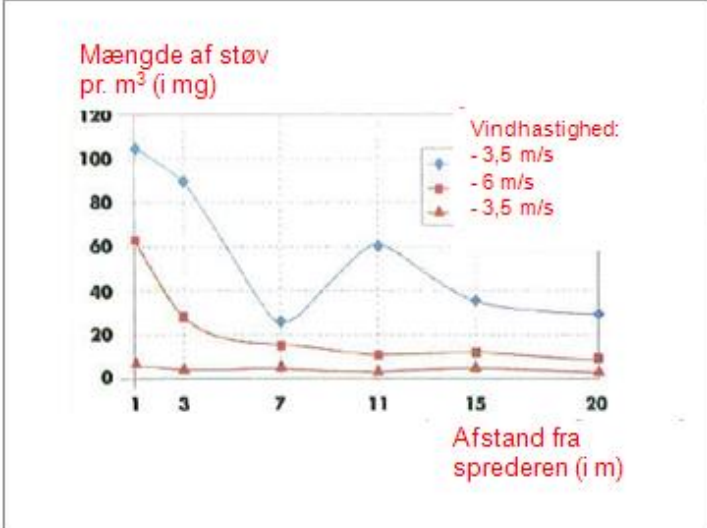
Anvendelsesforhold som procestemperatur og procestryk betragtes ikke som relevante for vurdering af eksponering af arbejdstagere ved de dermed forbundne processer. Ved procestrin med væsentligt høje temperaturer (dvs. PROC 22, 23, 25) er eksponeringsvurderingen i MEASE imidlertid baseret på forholdet mellem procestemperatur og smeltepunkt. Da de dermed forbundne temperaturer forventes at variere inden for industrien, blev det højeste forhold valgt som worst case-antagelsen for eksponeringsberegningen. På denne måde er alle procestemperaturer automatisk dækket i dette eksponeringsscenario for PROC 22, 23 og 25.

Tekniske betingelser og foranstaltninger på procesniveau (kilde) til forebyggelse af frigivelse

Risikohåndteringsforanstaltninger på procesniveau (f.eks. indeslutning eller segregation af emissionskilden) kræves generelt ikke i processerne.

Tekniske betingelser og foranstaltninger til forebyggelse af spredning fra kilden til arbejdstagerne

PROC	Adskillelsesniveau	Lokaliseret kontrol (LC)	LC's effektivitet (i henhold til MEASE)	Yderligere information
PROC 4, 5, 8a, 8b, 9, 11, 16, 26	Eventuelle krav om adskillelse af arbejdstagere fra emissionskilden angives nedenfor under "Eksponeringens hyppighed og varighed". En reduktion af eksponeringens varighed kan f.eks. opnås ved installering af ventilerede kontrolrum (med overtryk) eller ved at fjerne arbejdstagere fra arbejdspladser, hvor den pågældende eksponering forekommer.	generisk punktudsugning	72 %	-
PROC 17, 18		integreret punktudsugning	87 %	-
PROC 19		ikke relevant	N/A	kun i godt ventilerede lokaler eller udendørs (effektivitet 50 %)
Alle andre relevante PROC'er		kræves ikke	N/A	-

Organisatoriske foranstaltninger til forebyggelse/begrænsning af frigivelse, spredning og eksponering																																
Undgå indånding eller indtagelse. Der kræves generelle hygiejneforanstaltninger på arbejdspladsen for at sikre en sikker håndtering af stoffet. Disse foranstaltninger omfatter god personlig og lokalerelateret praksis (dvs. regelmæssig rengøring med passende rengøringsudstyr), ingen spisning eller rygning på arbejdspladsen, brug af normalt arbejdstøj og sko, medmindre andet er angivet nedenfor. Tag et bad og skift tøj efter hvert arbejds-skift. Bær ikke tilsmudset tøj hjemmefra. Blæs ikke støv væk med trykluft.																																
Betingelser og foranstaltninger vedrørende personlige værnemidler, hygiejne og sundhedsvurdering																																
PROC	Specifikation af åndedrætsværn	Åndedrætsværnets effektivitet (klassificeret beskyttelsesfaktor)	Specifikation af handsker	Yderligere personlige værnemidler																												
PROC 9, 26	FFP1 maske	APF=4	Eftersom Ca(OH) ₂ er klassificeret som hudirriterende, er anvendelse af beskyttelseshandsker obligatorisk i alle trin af processen.	Udstyr til beskyttelse af øjnene (f.eks. briller eller visir) skal anvendes, medmindre mulig kontakt med øjet kan udelukkes ifølge anvendelsens natur og type (dvs. lukket proces). Desuden skal ansigtsbeskyttelse, beskyttelsesdragt og sikkerhedssko anvendes i nødvendigt omfang.																												
PROC 11, 17, 18, 19	FFP3 maske	APF = 20																														
PROC 25	FFP2 maske	APF = 10																														
Alle andre relevante PROC'er	FFP2 maske	APF = 10																														
Eventuelt åndedrætsværn, som defineret ovenfor, skal kun anvendes, hvis de følgende principper implementeres parallelt: Arbejdets varighed (sammenlign med "eksponeringens varighed" ovenfor) bør afspejle den yderligere fysiske belastning af arbejdstageren som følge af åndedrætsmodstanden og selve åndedrætsværnets masse, som følge af den forøgede termiske belastning ved indslutning af hovedet. Desuden skal det tages i betragtning, at arbejdstagerens evne til at anvende værktøj og til at kommunikere reduceres, mens han anvender åndedrætsværn. Af de ovenstående grunde bør arbejdstageren derfor (i) være rask (specielt med henblik på medicinske problemer, som kan indvirke på brugen af åndedrætsværn) og (ii) ikke have ansigtskarakteristika, som kan forårsage utæthed mellem ansigtet og masken (f.eks. ar eller skæg). De ovennævnte anbefalede anordninger, som forudsætter tæt slutning med ansigtet, yder ikke den nødvendige beskyttelse, medmindre de passer korrekt og sikkert til ansigtets kontur. Arbejdsgiveren og selvstændige personer har et juridisk ansvar for vedligeholdelse og udlevering af åndedrætsværn og for administration af dets korrekte anvendelse på arbejdsstedet. Derfor bør de definere og dokumentere en passende politik for et program for åndedrætsværn, inklusive uddannelse af arbejdstagere. En oversigt over forskellige åndedrætsværns beskyttelsesfaktor (i henhold til EN 529:2005) findes i ordforklaringen i MEASE.																																
– kun relevant for beskyttelse af landbrugsjord																																
Produktkarakteristika																																
Drift: 1 % (absolut worst case-estimat baseret på data fra støvmålinger i luft som funktion af afstanden fra anvendelsen)																																
 <table border="1"> <caption>Data from dust concentration graph</caption> <thead> <tr> <th>Afstand fra sprederen (i m)</th> <th>Vindhastighed: - 3,5 m/s (mg/m³)</th> <th>Vindhastighed: - 6 m/s (mg/m³)</th> <th>Vindhastighed: - 3,5 m/s (mg/m³)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1</td> <td>~60</td> <td>~100</td> <td>~60</td> </tr> <tr> <td>3</td> <td>~25</td> <td>~90</td> <td>~25</td> </tr> <tr> <td>7</td> <td>~15</td> <td>~25</td> <td>~15</td> </tr> <tr> <td>11</td> <td>~10</td> <td>~60</td> <td>~10</td> </tr> <tr> <td>15</td> <td>~10</td> <td>~35</td> <td>~10</td> </tr> <tr> <td>20</td> <td>~10</td> <td>~30</td> <td>~10</td> </tr> </tbody> </table>					Afstand fra sprederen (i m)	Vindhastighed: - 3,5 m/s (mg/m³)	Vindhastighed: - 6 m/s (mg/m³)	Vindhastighed: - 3,5 m/s (mg/m³)	1	~60	~100	~60	3	~25	~90	~25	7	~15	~25	~15	11	~10	~60	~10	15	~10	~35	~10	20	~10	~30	~10
Afstand fra sprederen (i m)	Vindhastighed: - 3,5 m/s (mg/m³)	Vindhastighed: - 6 m/s (mg/m³)	Vindhastighed: - 3,5 m/s (mg/m³)																													
1	~60	~100	~60																													
3	~25	~90	~25																													
7	~15	~25	~15																													
11	~10	~60	~10																													
15	~10	~35	~10																													
20	~10	~30	~10																													
(Figur taget fra: Laudet, A. et al., 1999)																																
Anvendte mængder																																
Ca(OH) ₂	2.244 kg/ha																															

Anvendelsens hyppighed og varighed

1 dag/år (én anvendelse pr. år). Flere anvendelser i årets løb er tilladt, forudsat at den samlede mængde på 2.244 kg/ha ikke overskrides (CaOH₂)

Miljøfaktorer, som risikohåndtering ikke har indflydelse på

Volumen overfladevand: 300 l/m²
Markens overfladeareal: 1 ha

Andre givne anvendelsesforhold, som har indflydelse på eksponeringen af miljøet

Udendørs anvendelse af produkter
Blandingsdybde i jorden: 20 cm

Tekniske betingelser og foranstaltninger på procesniveau (kilde) til forebyggelse af frigivelse

Der sker ikke nogen direkte frigivelse til nærliggende overfladevand.

Tekniske betingelser og foranstaltninger til reduktion eller begrænsning af udledninger til afløb, emissioner til luften og udledninger til jorden

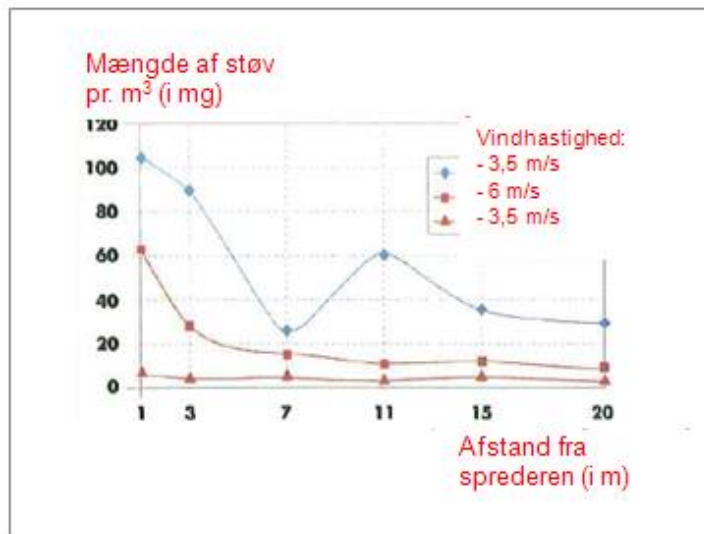
Drift bør minimeres.

Organisatoriske foranstaltninger til forebyggelse/begrænsning af frigivelse fra produktionssted

I overensstemmelse med kravene til god landbrugspraksis bør landbrugsjord analyseres før tilførslen af kalk, og den tilførte mængde bør justeres i henhold til analysens resultater.

2.2 Kontrol af eksponering af miljøet – kun relevant for jordbehandling ved bygge- og anlægsarbejde
Produktkarakteristika

Drift: 1 % (absolut worst case-estimat baseret på data fra støvmålinger i luft som funktion af afstanden fra anvendelsen)

(Figur taget fra: Laudet, A. et al., 1999)

Anvendte mængder

Ca(OH) ₂	238.208 kg/ha
---------------------	---------------

Anvendelsens hyppighed og varighed

1 dag/år, og kun én gang i løbet af levetiden. Flere anvendelser i årets løb er tilladt, forudsat at den samlede mængde på 238.208 kg/ha ikke overskrides (CaOH₂)

Miljøfaktorer, som risikohåndtering ikke har indflydelse på

Markens overfladeareal: 1 ha

Andre givne anvendelsesforhold, som har indflydelse på eksponeringen af miljøet

Udendørs anvendelse af produkter
Blandingsdybde i jorden: 20 cm

Tekniske betingelser og foranstaltninger på procesniveau (kilde) til forebyggelse af frigivelse				
Kalk tilføres kun jorden inden for den zone, der bearbejdes, før vejbygning. Der sker ikke nogen direkte frigivelse til nærliggende overfladevand.				
Tekniske betingelser og foranstaltninger på produktionsstedet til reduktion eller begrænsning af udledninger til afløb, emissioner til luften og udledninger til jorden				
Drift bør minimeres.				
3. Eksponeringsberegning og henvisning til kilden dertil				
Eksponering af arbejdstagere				
MEASE, værktøjet til eksponeringsberegning, blev anvendt ved vurderingen af eksponering ved indånding. Risikokarakteriseringskvotienten (RCR) er kvotienten af den avancerede eksponeringsberegning og det respektive DNEL (afledte nuleffektniveau) og skal være under 1 for at påvise en sikker anvendelse. For eksponering ved indånding er RCR baseret på DNEL for Ca(OH) ₂ på 1 mg/m ³ (som respirabelt støv), og den respektive beregning af eksponering ved indånding er afledt ved anvendelse af MEASE (som inhalerbart støv). Således indeholder RCR en yderligere sikkerhedsmargin, eftersom den respirable fraktion er en subfraktion af den inhalerbare fraktion i henhold til EN 481.				
PROC	Metode anvendt ved vurdering af eksponering ved indånding	Beregning af eksponering ved indånding (RCR)	Metode anvendt ved vurdering af eksponering ved kontakt med huden	Beregning af eksponering ved kontakt med huden (RCR)
PROC 2, 3, 4, 5, 8a, 8b, 9, 10, 11, 13, 15, 16, 17, 18, 19, 25, 26	MEASE	< 1 mg/m ³ (0,5-0,825)	Da Ca(OH) ₂ er klassificeret som hudirriterende, skal eksponering ved kontakt med huden minimeres, så vidt det er teknisk muligt. Et DNEL for virkninger på huden er ikke blevet afledt. Således er eksponering ved kontakt med huden ikke vurderet i dette eksponeringsscenarie.	
Eksponering af miljøet for beskyttelse af landbrugsjord				
Beregningen af den forventede miljøkoncentration for jord og overfladevand var baseret på FOCUS-jordgruppen (FOCUS, 1996) og på "Draft Guidance on the Calculation of Predicted Environmental Concentration Values (PEC) of Plant Protection Products for Soil, Ground Water, Surface Water and Sediment" (Kloskowksi et al., 1999). Modelværktøjet FOCUS/EXPOSIT foretrækkes frem for EUSES, da passer bedre til landbrugslignende anvendelse som i dette tilfælde, hvor det er nødvendigt at inkludere parametre som driften i modelberegningen. FOCUS er en model, som typisk er udviklet til anvendelse i forbindelse med biocider, og blev yderligere udviklet på grundlag af den tyske EXPOSIT 1.0-model, hvor parametre som drift kan forbedres i henhold til indsamlede data: Efter at være tilført jorden kan Ca(OH) ₂ faktisk migrere til overfladevand via drift.				
Emissioner til miljøet	Se anvendte mængder			
Eksponeringskoncentration i anlæg til behandling af industrielt spildevand	Ikke relevant for beskyttelse af landbrugsjord			
Eksponeringskoncentration i vandmiljøet i havet	Stof	PEC (µg/l)	PNEC (mg/l)	RCR
	Ca(OH) ₂	7,48	0,49	0,015
Eksponeringskoncentration i sedimenter	Som beskrevet ovenfor forventes der ingen eksponering af overfladevand eller sediment for kalk. Desuden vil hydroxidioner i naturligt vand reagere med HCO ₃ ⁻ og danne vand og CO ₃ ²⁻ . CO ₃ ²⁻ danner CaCO ₃ ved reaktion med Ca ²⁺ . Calciumcarbonatet udskilles og deponeres på sedimentet. Calciumcarbonat har en lav opløselighed og er en bestanddel af naturlig jord.			
Eksponeringskoncentration i jord og grundvand	Stof	PEC (mg/l)	PNEC (mg/l)	RCR
	Ca(OH) ₂	660	1080	0,61
Eksponeringskoncentration i atmosfæren	Dette punkt er ikke relevant. Ca(OH) ₂ er ikke flygtig. Damptrykket er under 10 ⁻⁵ Pa.			
Eksponeringskoncentration, som er relevant for fødekæden (sekundær forgiftning)	Dette punkt er ikke relevant, fordi calcium kan betragtes som allestedsnærværende og vigtigt i miljøet. De omfattede anvendelser har ingen signifikant indvirkning på bestanddelene (Ca ²⁺ og OH ⁻) i miljøet.			

Eksponering af miljøet ved jordbehandling ved bygge- og anlægsarbejde				
<p>Scenariet for jordbehandling ved bygge- og anlægsarbejde er baseret på et scenarie for vejkant. På det særlige tekniske møde vedrørende vejkanter (Ispra, 5. september 2003) enedes EU-medlemslandene og industrien om en definition af en "vejteknosfære". Vejteknosfæren kan defineres som "det bearbejdede miljø, som bærer vejens geotekniske funktioner i forbindelse med dens struktur, drift og vedligeholdelse, inklusive installationerne til sikring af trafiksikkerheden og varetagelse af afløb. Denne teknosfære, som omfatter den hårde og den bløde rabat ved kanten af vejbanen, dikteres vertikalt af grundvandsspejlet. Vejmyndigheden er ansvarlig for denne vejteknosfære, inklusive trafiksikkerheden, vedligeholdelse af vejen, forebyggelse af forurening og håndtering af vandafløb". Vejteknosfæren blev derfor udelukket som effektparameter for vurdering i forbindelse med risikovurderingen. Målzonen er den zone uden for teknosfæren, som den miljømæssige risikovurdering gælder for.</p> <p>Beregningen af den forventede miljøkoncentration for jord var baseret på FOCUS-jordgruppen (FOCUS, 1996) og på "Draft Guidance on the Calculation of Predicted Environmental Concentration Values (PEC) of Plant Protection Products for Soil, Ground Water, Surface Water and Sediment" (Kloskowski et al., 1999). Modelværktøjet FOCUS/EXPOSIT foretrakkes frem for EUSES, da passer bedre til landbrugslignende anvendelse som i dette tilfælde, hvor det er nødvendigt at inkludere parametre som driften i modelberegningen. FOCUS er en model, som typisk er udviklet til anvendelse i forbindelse med biocider, og blev yderligere udviklet på grundlag af den tyske EXPOSIT 1.0-model, hvor parametre som drift kan forbedres i henhold til indsamlede data.</p>				
Emissioner til miljøet	Se anvendte mængder			
Eksponeringskoncentration i anlæg til behandling af industrielt spildevand	Ikke relevant for scenarie for vejkant			
Eksponeringskoncentration i vandmiljøet i havet	Ikke relevant for scenarie for vejkant			
Eksponeringskoncentration i sedimenter	Ikke relevant for scenarie for vejkant			
Eksponeringskoncentration i jord og grundvand	Stof	PEC (mg/l)	PNEC (mg/l)	RCR
	Ca(OH) ₂	701	1080	0,65
Eksponeringskoncentration i atmosfæren	Dette punkt er ikke relevant. Ca(OH) ₂ er ikke flygtig. Damptrykket er under 10 ⁻⁵ Pa.			
Eksponeringskoncentration, som er relevant for fødekæden (sekundær forgiftning)	Dette punkt er ikke relevant, fordi calcium kan betragtes som allestedsnærværende og vigtigt i miljøet. De omfattede anvendelser har ingen signifikant indvirkning på bestanddelene (Ca ²⁺ og OH ⁻) i miljøet.			
Eksponering af miljøet ved andre anvendelser				
<p>For alle andre anvendelser er der ikke udført nogen vurdering af den kvantitative eksponering af miljøet, fordi</p> <ul style="list-style-type: none"> Anvendelsesforholdene og risikohåndteringsforanstaltningerne er mindre strenge end dem, der er skitseret for beskyttelse af landbrugsjord eller jordbehandling ved bygge- og anlægsarbejde Kalk er en ingrediens og kemisk bundet i en matrix. Frigivelser er ubetydelige og utilstrækkelige til at forårsage en ændring af pH-værdien i jord, spildevand eller overfladevand Kalk anvendes specifikt til at frigive CO₂-fri åndbar luft efter reaktion med CO₂. Sådanne anvendelser er kun relaterede til atmosfæren, hvor kalkens egenskaber udnyttes Neutralisering eller ændring af pH-værdien er den tilsigtede anvendelse, og er ingen yderligere indvirkninger ud over de ønskede. 				
4. Vejledning til downstream-brugeren, som dermed kan evaluere, om han arbejder inden for de grænser, der er fastsat i eksponeringsscenarioet				
<p>Downstream-brugeren arbejder inden for de grænser, der er fastsat i eksponeringsscenarioet, hvis enten de foreslåede risikohåndteringsforanstaltninger beskrevet ovenfor opfyldes, eller downstream-brugeren selv kan påvise, at hans anvendelsesforhold og implementerede risikohåndteringsforanstaltninger er passende. Dette skal gøres ved at vise at de begrænser eksponeringen ved indånding og ved kontakt med huden til et niveau under det respektive DNEL (forudsat at de pågældende processer og aktiviteter er dækket af de ovenfor anførte PROC'er) som anført nedenfor. Hvis målte data ikke er tilgængelige, kan downstream-brugeren anvende et passende beregningsværktøj såsom MEASE (www.ebrc.de/mease.html) til at estimere den forbundne eksponering. Det anvendte stofs støvethed kan bestemmes ud fra ordforklaringen i MEASE. Eksempelvis defineres stoffer med en støvethed under 2,5 % i henhold til roterende tromle-metoden (RDM) som "svagt støvende", stoffer med en støvethed under 10 % (RDM) som "middel støvende", og stoffer med en støvethed ≥10 % som "kraftigt støvende".</p> <p>DNEL_{indånding}: 1 mg/m³ (som respirabelt støv)</p> <p><u>Vigtigt:</u> Downstream-brugeren skal være klar over, at der, foruden det ovennævnte langsigtede DNEL, findes et DNEL for akutte virkninger ved et niveau på 4 mg/m³. Når der påvises en sikker anvendelse ved sammenligning af eksponeringsestimater med det langsigtede DNEL, er det akutte DNEL derfor også dækket (i henhold til vejledning R.14 kan man aflede akutte eksponeringsniveauer ved at gange langsigtede eksponeringsestimater med en faktor 2). Når MEASE anvendes til afledning af eksponeringsestimater, bemærkes det, at eksponeringens varighed kun bør reduceres til halvsiffter som en risikohåndteringsforanstaltning (hvilket medfører en reduktion af eksponeringen med 40 %).</p>				

ES-nummer 9.10: Faglig anvendelse af kalkstoffer ved jordbehandling

Format (1) på eksponeringsscenario vedrørende anvendelser udført af arbejdstagere				
1. Titel				
Kort friteksttitel	Faglig anvendelse af kalkstoffer ved jordbehandling			
Systematisk titel baseret på Use Descriptor	SU22 (passende PROC'er og ERC'er angives i afsnit 2 nedenfor)			
Omfattede processer, opgaver og/eller aktiviteter	Omfattede processer, opgaver og/eller aktiviteter beskrives i afsnit 2 nedenfor.			
Vurderingsmetode	Vurderingen af eksponering ved indånding er baseret på målte data og på MEASE, værktøjet til eksponeringsberegning. Miljøvurderingen er baseret på FOCUS-Exposit.			
2. Anvendelsesforhold og risikohåndteringsforanstaltninger				
Opgave/ERC	REACH-definition		Involverede opgaver	
Knusning	PROC 5		Klargøring og anvendelse af Ca(OH) ₂ ved jordbehandling.	
Påfyldning af spredere	PROC 8b, PROC 26			
Tilførsel til jord (spredning)	PROC 11			
ERC2, ERC8a, ERC8b, ERC8c, ERC8d, ERC8e, ERC8f	Udbredt udendørs og indendørs anvendelse af reaktive stoffer eller proceshjælpemidler i åbne systemer		Ca(OH) ₂ bruges i talrige tilfælde med udbredte anvendelser: landbrug, skovbrug, fiske- og rejeopdræt, jordbehandling og miljøbeskyttelse.	
2.1 Kontrol af eksponering af arbejdstagere				
Produktkarakteristika				
I henhold til MEASE-tilgangen er stoffets iboende emissionspotentiale en af de primære eksponeringsdeterminanter. Dette afspejles af en tildeling af en såkaldt fugacitetsklasse i MEASE-værktøjet. For operationer, som udføres med faste stoffer ved omgivelsestemperatur, er fugaciteten baseret på det pågældende stofs støvethed. Ved operationer med varmt metal er fugaciteten derimod temperaturbaseret, idet der tages højde for procestemperaturen og stoffets smeltepunkt. Som en tredje gruppe er slibende opgaver baseret på abrasionsniveauet i stedet for stoffets iboende emissionspotentiale.				
Opgave	Anvendelse i præparat	Indhold i præparat	Fysisk form	Emissionspotentiale
Knusning	ikke begrænset		fast/pulver	høj
Påfyldning af spredere	ikke begrænset		fast/pulver	høj
Tilførsel til jord (spredning)	ikke begrænset		fast/pulver	høj
Anvendte mængder				
Den faktiske tonnage, der håndteres pr. skift, menes ikke at påvirke eksponeringen som sådan for dette scenarie. I stedet er kombinationen af anvendelseskalaen (industriell vs. faglig) og graden af indeslutning/automatisering (som afspejlet i PROC) den primære determinant for processens iboende emissionspotentiale.				
Anvendelses/eksponeringens hyppighed og varighed				
Opgave	Eksponeringens varighed			
Knusning	240 minutter			
Påfyldning af spredere	240 minutter			
Tilførsel til jord (spredning)	480 minutter (ikke begrænset)			
Menneskelige faktorer, som risikohåndtering ikke har indflydelse på				
Åndedrætsvolumenen for et skift under alle trin af processen, som afspejles i PROC'erne, antages at være 10 m ³ /skift (8 timer).				
Andre givne anvendelsesforhold, som har indflydelse på eksponeringen af arbejdstagere				
Anvendelsesforhold (f.eks. procestemperatur og procestryk) betragtes ikke som relevante for vurdering af eksponering af arbejdstagere ved de dermed forbundne processer.				
Tekniske betingelser og foranstaltninger på procesniveau (kilde) til forebyggelse af frigivelse				
Risikohåndteringsforanstaltninger på procesniveau (f.eks. indeslutning eller segregation af emissionskilden) kræves generelt ikke i processerne.				

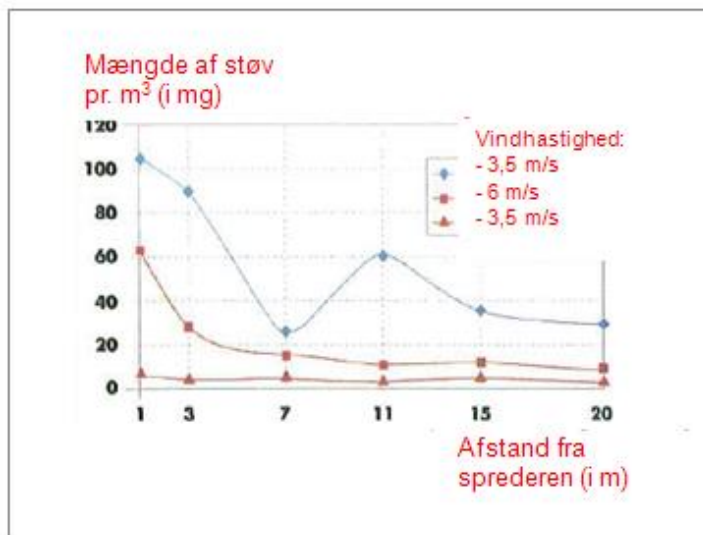

Tekniske betingelser og foranstaltninger til forebyggelse af spredning fra kilden til arbejdstagerne				
Opgave	Adskillelsesniveau	Lokaliseret kontrol (LC)	Lokal kontrols effektivitet	Yderligere information
Knusning	Adskillelse af arbejdstagere kræves generelt ikke i de dermed forbundne processer.	kræves ikke	N/A	-
Påfyldning af spreder		kræves ikke	N/A	-
Tilførsel til jord (spredning)	Under anvendelsen sidder arbejdstageren i sprederens kabine	Kabine med luftforsyning med filter	99%	-
Organisatoriske foranstaltninger til forebyggelse/begrænsning af frigivelse, spredning og eksponering				
Undgå indånding eller indtagelse. Der kræves generelle hygiejneforanstaltninger på arbejdspladsen for at sikre en sikker håndtering af stoffet. Disse foranstaltninger omfatter god personlig og lokalerelateret praksis (dvs. regelmæssig rengøring med passende rengøringsudstyr), ingen spising eller rygning på arbejdspladsen, brug af normalt arbejdstøj og sko, medmindre andet er angivet nedenfor. Tag et bad og skift tøj efter hvert arbejds-skift. Bær ikke tilsmudset tøj hjemme. Blæs ikke støv væk med trykluft.				
Betingelser og foranstaltninger vedrørende personlige værnemidler, hygiejne og sundhedsvurdering				
Opgave	Specifikation af åndedrætsværn	Åndedrætsværnets effektivitet (klassificeret beskyttelsesfaktor)	Specifikation af handsker	Yderligere personlige værnemidler
Knusning	FFP3 maske	APF = 20	Eftersom Ca(OH) ₂ er klassificeret som hudirriterende, er anvendelse af beskyttelseshandsker obligatorisk i alle trin af processen.	Udstyr til beskyttelse af øjnene (f.eks. briller eller visir) skal anvendes, medmindre mulig kontakt med øjet kan udelukkes ifølge anvendelsens natur og type (dvs. lukket proces). Desuden skal ansigtsbeskyttelse, beskyttelsesdragt og sikkerhedssko anvendes i nødvendigt omfang.
Påfyldning af spreder	FFP3 maske	APF = 20		
Tilførsel til jord (spredning)	kræves ikke	N/A		
<p>Eventuelt åndedrætsværn, som defineret ovenfor, skal kun anvendes, hvis de følgende principper implementeres parallelt: Arbejdets varighed (sammenlign med "eksponeringens varighed" ovenfor) bør afspejle den yderligere fysiske belastning af arbejdstageren som følge af åndedrætsmodstanden og selve åndedrætsværnets masse, som følge af den forøgede termiske belastning ved indslutning af hovedet. Desuden skal det tages i betragtning, at arbejdstagerens evne til at anvende værktøj og til at kommunikere reduceres, mens han anvender åndedrætsværn.</p> <p>Af de ovenstående grunde bør arbejdstageren derfor (i) være rask (specielt med henblik på medicinske problemer, som kan indvirke på brugen af åndedrætsværn) og (ii) ikke have ansigtskarakteristika, som kan forårsage utæthed mellem ansigtet og masken (f.eks. ar eller skæg). De ovennævnte anbefalede anordninger, som forudsætter tæt slutning med ansigtet, yder ikke den nødvendige beskyttelse, medmindre de passer korrekt og sikkert til ansigtets kontur.</p> <p>Arbejdsgiveren og selvstændige personer har et juridisk ansvar for vedligeholdelse og udlevering af åndedrætsværn og for administration af dets korrekte anvendelse på arbejdsstedet. Derfor bør de definere og dokumentere en passende politik for et program for åndedrætsværn, inklusive uddannelse af arbejdstagere.</p> <p>En oversigt over forskellige åndedrætsværns beskyttelsesfaktor (i henhold til EN 529:2005) findes i ordforklaringen i MEASE.</p>				

2.2 Kontrol af eksponering af miljøet – kun relevant for beskyttelse af landbrugsjord

Produktkarakteristika

Drift: 1 % (absolut worst case-estimat baseret på data fra støvmålinger i luft som funktion af afstanden fra anvendelsen)

(Figur taget fra: Laudet, A. et al., 1999)

Anvendte mængder

Ca(OH)₂ 2.244 kg/ha

Anvendelsens hyppighed og varighed

1 dag/år (én anvendelse pr. år). Flere anvendelser i årets løb er tilladt, forudsat at den samlede mængde på 2.244 kg/ha ikke overskrides (Ca(OH)₂)

Miljøfaktorer, som risikohåndtering ikke har indflydelse på

Volumen overfladevand: 300 l/m²
Markens overfladeareal: 1 ha

Andre givne anvendelsesforhold, som har indflydelse på eksponeringen af miljøet

Udendørs anvendelse af produkter
Blandingsdybde i jorden: 20 cm

Tekniske betingelser og foranstaltninger på procesniveau (kilde) til forebyggelse af frigivelse

Der sker ikke nogen direkte frigivelse til nærliggende overfladevand.

Tekniske betingelser og foranstaltninger til reduktion eller begrænsning af udledninger til afløb, emissioner til luften og udledninger til jorden

Drift bør minimeres.

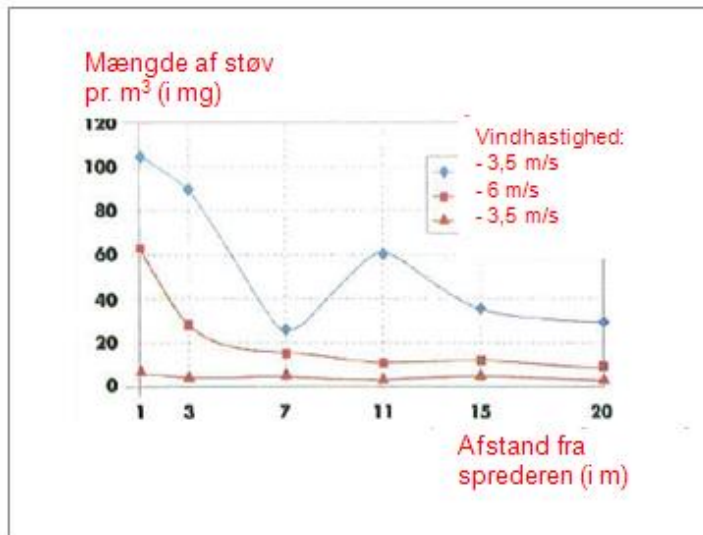
Organisatoriske foranstaltninger til forebyggelse/begrænsning af frigivelse fra produktionssted

I overensstemmelse med kravene til god landbrugspraksis bør landbrugsjord analyseres før tilførslen af kalk, og den tilførte mængde bør justeres i henhold til analysens resultater.

2.2 Kontrol af eksponering af miljøet – kun relevant for jordbehandling ved bygge- og anlægsarbejde

Produktkarakteristika

Drift: 1 % (absolut worst case-estimat baseret på data fra støvmålinger i luft som funktion af afstanden fra anvendelsen)

(Figur taget fra: Laudet, A. et al., 1999)

Anvendte mængder

Ca(OH) ₂	238.208 kg/ha
---------------------	---------------

Anvendelsens hyppighed og varighed

1 dag/år, og kun én gang i løbet af levetiden. Flere anvendelser i årets løb er tilladt, forudsat at den samlede mængde på 238.208 kg/ha ikke overskrides (CaOH₂)

Miljøfaktorer, som risikohåndtering ikke har indflydelse på

Markens overfladeareal: 1 ha

Andre givne anvendelsesforhold, som har indflydelse på eksponeringen af miljøet

Udendørs anvendelse af produkter
Blandingsdybde i jorden: 20 cm

Tekniske betingelser og foranstaltninger på procesniveau (kilde) til forebyggelse af frigivelse

Kalk tilføres kun jorden inden for den zone, der bearbejdes, før vejbygning. Der sker ikke nogen direkte frigivelse til nærliggende overfladevand.

Tekniske betingelser og foranstaltninger på produktionsstedet til reduktion eller begrænsning af udledninger til afløb, emissioner til luften og udledninger til jorden

Drift bør minimeres.

3. Eksponeringsberegning og henvisning til kilden dertil				
Eksponering af arbejdstagere				
Ved vurderingen af eksponeringen ved indånding anvendtes målte data og modelbaserede eksponeringsestimater (MEASE). Risikokarakteriseringskvotienten (RCR) er kvotienten af den avancerede eksponeringsberegning og det respektive DNEL (afledte nuleffektniveau) og skal være under 1 for at påvise en sikker anvendelse. For eksponering ved indånding er RCR baseret på DNEL for Ca(OH) ₂ på 1 mg/m ³ (som respirabelt støv).				
Opgave	Metode anvendt ved vurdering af eksponering ved indånding	Beregning af eksponering ved indånding (RCR)	Metode anvendt ved vurdering af eksponering ved kontakt med huden	Beregning af eksponering ved kontakt med huden (RCR)
Knusning	MEASE	0,488 mg/m ³ (0,48)	Da Ca(OH) ₂ er klassificeret som hudirriterende, skal eksponering ved kontakt med huden minimeres, så vidt det er teknisk muligt. Et DNEL for virkninger på huden er ikke blevet afledt. Således er eksponering ved kontakt med huden ikke vurderet i dette eksponeringsscenario.	
Påfyldning af spreder	MEASE (PROC 8b)	0,488 mg/m ³ (0,48)		
Tilførsel til jord (spredning)	målte data	0,880 mg/m ³ (0,88)		
Eksponering af miljøet for beskyttelse af landbrugsjord				
Beregningsen af den forventede miljøkoncentration for jord og overfladevand var baseret på FOCUS-jordgruppen (FOCUS, 1996) og på "Draft Guidance on the Calculation of Predicted Environmental Concentration Values (PEC) of Plant Protection Products for Soil, Ground Water, Surface Water and Sediment" (Kloskowksi et al., 1999). Modelværktøjet FOCUS/EXPOSIT foretrækkes frem for EUSES, da passer bedre til landbrugslignende anvendelse som i dette tilfælde, hvor det er nødvendigt at inkludere parametre som driften i modelberegningen. FOCUS er en model, som typisk er udviklet til anvendelse i forbindelse med biocider, og blev yderligere udviklet på grundlag af den tyske EXPOSIT 1.0-model, hvor parametre som drift kan forbedres i henhold til indsamlede data: Efter at være tilført jorden kan Ca(OH) ₂ faktisk migrere til overfladevand via drift.				
Emissioner til miljøet	Se anvendte mængder			
Eksponeringskoncentration i anlæg til behandling af industrielt spildevand	Ikke relevant for beskyttelse af landbrugsjord			
Eksponeringskoncentration i vandmiljøet i havet	Stof	PEC (µg/l)	PNEC (mg/l)	RCR
	Ca(OH) ₂	7,48	0.49	0,015
Eksponeringskoncentration i sedimenter	Som beskrevet ovenfor forventes der ingen eksponering af overfladevand eller sediment for kalk. Desuden vil hydroxidioner i naturligt vand reagere med HCO ₃ ⁻ og danne vand og CO ₃ ²⁻ . CO ₃ ²⁻ danner CaCO ₃ ved reaktion med Ca ²⁺ . Calciumcarbonatet udskilles og deponeres på sedimentet. Calciumcarbonat har en lav opløselighed og er en bestanddel af naturlig jord.			
Eksponeringskoncentration i jord og grundvand	Stof	PEC (mg/l)	PNEC (mg/l)	RCR
	Ca(OH) ₂	660	1080	0,61
Eksponeringskoncentration i atmosfæren	Dette punkt er ikke relevant. Ca(OH) ₂ er ikke flygtig. Damptrykket er under 10 ⁻⁵ Pa.			
Eksponeringskoncentration, som er relevant for fødekæden (sekundær forgiftning)	Dette punkt er ikke relevant, fordi calcium kan betragtes som allestedsnærværende og vigtigt i miljøet. De omfattede anvendelser har ingen signifikant indvirkning på bestanddelene (Ca ²⁺ og OH ⁻) i miljøet.			
Eksponering af miljøet ved jordbehandling ved bygge- og anlægsarbejde				
Scenariet for jordbehandling ved bygge- og anlægsarbejde er baseret på et scenarie for vejkant. På det særlige tekniske møde vedrørende vejkanter (Ispra, 5. september 2003) enedes EU-medlemslandene og industrien om en definition af en "vejteknosfære". Vejteknosfæren kan defineres som "det bearbejdede miljø, som bærer vejens geotekniske funktioner i forbindelse med dens struktur, drift og vedligeholdelse, inklusive installationerne til sikring af trafikikkerheden og varetagelse af afløb. Denne teknosfære, som omfatter den hårde og den bløde rabat ved kanten af vejbanen, dikteres vertikalt af grundvandsspejlet. Vejmyndigheden er ansvarlig for denne vejteknosfære, inklusive trafikikkerheden, vedligeholdelse af vejen, forebyggelse af forurening og håndtering af vandafløb". Vejteknosfæren blev derfor udelukket som effektparameter for vurdering i forbindelse med risikovurderingen. Målzonen er den zone uden for teknosfæren, som den miljømæssige risikovurdering gælder for.				
Beregningsen af den forventede miljøkoncentration for jord var baseret på FOCUS-jordgruppen (FOCUS, 1996) og på "Draft Guidance on the Calculation of Predicted Environmental Concentration Values (PEC) of Plant Protection Products for Soil, Ground Water, Surface Water and Sediment" (Kloskowksi et al., 1999). Modelværktøjet FOCUS/EXPOSIT foretrækkes frem for EUSES, da passer bedre til landbrugslignende anvendelse som i dette tilfælde, hvor det er nødvendigt at inkludere parametre som driften i modelberegningen. FOCUS er en model, som typisk er udviklet til anvendelse i forbindelse med biocider, og blev yderligere udviklet på grundlag af den tyske EXPOSIT 1.0-model, hvor parametre som drift kan forbedres i henhold til indsamlede data.				
Emissioner til miljøet	Se anvendte mængder			
Eksponeringskoncentration i anlæg til behandling af industrielt spildevand	Ikke relevant for scenarie for vejkant			

Eksponeringskoncentration i vandmiljøet i havet	Ikke relevant for scenarie for vejkant			
Eksponeringskoncentration i sedimenter	Ikke relevant for scenarie for vejkant			
Eksponeringskoncentration i jord og grundvand	Stof	PEC (mg/l)	PNEC (mg/l)	RCR
	Ca(OH) ₂	701	1080	0,65
Eksponeringskoncentration i atmosfæren	Dette punkt er ikke relevant. Ca(OH) ₂ er ikke flygtig. Damptrykket er under 10 ⁻⁵ Pa.			
Eksponeringskoncentration, som er relevant for fødekæden (sekundær forgiftning)	Dette punkt er ikke relevant, fordi calcium kan betragtes som allestedsnærværende og vigtigt i miljøet. De omfattede anvendelser har ingen signifikant indvirkning på bestanddelene (Ca ²⁺ og OH ⁻) i miljøet.			
Eksponering af miljøet ved andre anvendelser				
<p>For alle andre anvendelser er der ikke udført nogen vurdering af den kvantitative eksponering af miljøet, fordi</p> <ul style="list-style-type: none"> Anvendelsesforholdene og risikohåndteringsforanstaltningerne er mindre strenge end dem, der er skitseret for beskyttelse af landbrugsjord eller jordbehandling ved bygge- og anlægsarbejde Kalk er en ingrediens og kemisk bundet i en matrix Frigivelses er ubetydelige og utilstrækkelige til at forårsage en ændring af pH-værdien i jord, spildevand eller overfladevand Kalk anvendes specifikt til at frigive CO₂-fri åndbar luft efter reaktion med CO₂. Sådanne anvendelser er kun relaterede til atmosfæren, hvor kalkens egenskaber udnyttes Neutralisering eller ændring af pH-værdien er den tilsigtede anvendelse, og er er ingen yderligere indvirkninger ud over de ønskede. 				
4. Vejledning til downstream-brugeren, som dermed kan evaluere, om han arbejder inden for de grænser, der er fastsat i eksponeringsscenarioet				
<p>Downstream-brugeren arbejder inden for de grænser, der er fastsat i eksponeringsscenarioet, hvis enten de foreslåede risikohåndteringsforanstaltninger beskrevet ovenfor opfyldes, eller downstream-brugeren selv kan påvise, at hans anvendelsesforhold og implementerede risikohåndteringsforanstaltninger er passende. Dette skal gøres ved at vise at de begrænser eksponeringen ved indånding og ved kontakt med huden til et niveau under det respektive DNEL (forudsat at de pågældende processer og aktiviteter er dækket af de ovenfor anførte PROC'er) som anført nedenfor. Hvis målte data ikke er tilgængelige, kan downstream-brugeren anvende et passende beregningsværktøj såsom MEASE (www.ebrc.de/mease.html) til at estimere den forbundne eksponering. Det anvendte stofs støvethed kan bestemmes ud fra ordforklaringen i MEASE. Eksempelvis defineres stoffer med en støvethed under 2,5 % i henhold til roterende tromle-metoden (RDM) som "svagt støvende", stoffer med en støvethed under 10 % (RDM) som "middel støvende", og stoffer med en støvethed ≥10 % som "kraftigt støvende".</p> <p>DNEL_{indånding}: 1 mg/m³ (som respirabelt støv)</p> <p><u>Vigtigt:</u> Downstream-brugeren skal være klar over, at der, foruden det ovennævnte langsigtede DNEL, findes et DNEL for akutte virkninger ved et niveau på 4 mg/m³. Når der påvises en sikker anvendelse ved sammenligning af eksponeringsestimater med det langsigtede DNEL, er det akutte DNEL derfor også dækket (i henhold til vejledning R.14 kan man aflede akutte eksponeringsniveauer ved at gange langsigtede eksponeringsestimater med en faktor 2). Når MEASE anvendes til afledning af eksponeringsestimater, bemærkes det, at eksponeringens varighed kun bør reduceres til halvskeer som en risikohåndteringsforanstaltning (hvilket medfører en reduktion af eksponeringen med 40 %).</p>				

ES-nummer 9.11: Faglige anvendelser af artikler/beholdere, som indeholder kalkstoffer

Format (1) på eksponeringsscenario vedrørende anvendelser udført af arbejdstagere				
1. Titel				
Kort friteksttitel	Faglige anvendelser af artikler/beholdere, som indeholder kalkstoffer			
Systematisk titel baseret på Use Descriptor	SU22, SU1, SU5, SU6a, SU6b, SU7, SU10, SU11, SU12, SU13, SU16, SU17, SU18, SU19, SU20, SU23, SU24 AC1, AC2, AC3, AC4, AC5, AC6, AC7, AC8, AC10, AC11, AC13 (passende PROC'er og ERC'er angives i afsnit 2 nedenfor)			
Omfattede processer, opgaver og/eller aktiviteter	Omfattede processer, opgaver og/eller aktiviteter beskrives i afsnit 2 nedenfor.			
Vurderingsmetode	Vurderingen af eksponering ved indånding er baseret på MEASE, værktøjet til eksponeringsberegning			
2. Anvendelsesforhold og risikohåndteringsforanstaltninger				
PROC/ERC	REACH-definition	Involverede opgaver		
PROC 0	Andre processer (PROC 21 (lavt emissionspotentiale) i stedet for eksponeringsberegning)	Anvendelse af beholdere, som indeholder Ca(OH) ₂ /præparater som CO ₂ -absorptionsmidler (f.eks. åndedrætsværn)		
PROC 21	Lavenergihåndtering af stoffer, som er bundet i materialer og/eller artikler	Håndtering af stoffer, som er bundet i materialer og/eller artikler		
PROC 24	(Mekanisk) højenergibearbejdning af stoffer bundet i materialer og/eller artikler	Slibning, mekanisk skæring		
PROC 25	Væsker til metalbearbejdning	Svejsning, lodning		
ERC10, ERC11, ERC 12	Udbredt indendørs og udendørs anvendelse af holdbare artikler og materialer med ringe frigivelse	Ca(OH) ₂ bundet i eller til artikler og materialer såsom: byggematerialer af træ eller plastik (f.eks. tagrender, afløbsrør), gulvbelægning, møbler, legetøj, læderprodukter, papir- og papprodukter (magasiner, bøger, aviser og indpakningspapir), elektronisk udstyr (kabinetter)		
2.1 Kontrol af eksponering af arbejdstagere				
Produktkarakteristika				
I henhold til MEASE-tilgangen er stoffets iboende emissionspotentiale en af de primære eksponeringsdeterminanter. Dette afspejles af en tildeling af en såkaldt fugacitetsklasse i MEASE-værktøjet. For operationer, som udføres med faste stoffer ved omgivelsestemperatur, er fugaciteten baseret på det pågældende stofs støvethed. Ved operationer med varmt metal er fugaciteten derimod temperaturbaseret, idet der tages højde for procestemperaturen og stoffets smeltepunkt. Som en tredje gruppe er slibende opgaver baseret på abrasionsniveauet i stedet for stoffets iboende emissionspotentiale.				
PROC	Anvendelse i præparat	Indhold i præparat	Fysisk form	Emissionspotentiale
PROC 0	ikke begrænset		massive emner (piller), lavt potentiale for støvdannelse som følge af afslibning under tidligere aktiviteter i forbindelse med fyldning og håndtering af piller, ikke under anvendelse af åndedrætsværn	lav (worst case-antagelse, da der ikke formodes at ske nogen eksponering ved indånding under anvendelse af åndedrætsværn på grund af det meget lave slibningspotentiale)
PROC 21	ikke begrænset		massive emner	meget lav
PROC 24, 25	ikke begrænset		massive emner	høj

Anvendte mængder					
Den faktiske tonnage, der håndteres pr. skift, menes ikke at påvirke eksponeringen som sådan for dette scenarie. I stedet er kombinationen af anvendelseskalaen (industriell vs. faglig) og graden af indeslutning/automatisering (som afspejlet i PROC) den primære determinant for processens iboende emissionspotentiale.					
Anvendelses/eksponeringens hyppighed og varighed					
PROC	Eksponeringens varighed				
PROC 0	480 minutter (ikke begrænset for så vidt angår eksponering af arbejdstagere for Ca(OH) ₂ , men den faktiske anvendelses varighed kan være begrænset som følge af brugsanvisningen for det faktiske åndedrætsværn)				
PROC 21	480 minutter (ikke begrænset)				
PROC 24, 25	≤ 240 minutter				
Menneskelige faktorer, som risikohåndtering ikke har indflydelse på					
Åndedrætsvolumenen for et skift under alle trin af processen, som afspejles i PROC'erne, antages at være 10 m ³ /skift (8 timer).					
Andre givne anvendelsesforhold, som har indflydelse på eksponeringen af arbejdstagere					
Anvendelsesforhold som procestemperatur og procestryk betragtes ikke som relevante for vurdering af eksponering af arbejdstagere ved de dermed forbundne processer. Ved procestrin med væsentligt høje temperaturer (dvs. PROC 22, 23, 25) er eksponeringsvurderingen i MEASE imidlertid baseret på forholdet mellem procestemperatur og smeltepunkt. Da de dermed forbundne temperaturer forventes at variere inden for industrien, blev det højeste forhold valgt som worst case-antagelsen for eksponeringsberegningen. På denne måde er alle procestemperaturer automatisk dækket i dette eksponeringsscenario for PROC 22, 23 og 25.					
Tekniske betingelser og foranstaltninger på procesniveau (kilde) til forebyggelse af frigivelse					
Risikohåndteringsforanstaltninger på procesniveau (f.eks. indeslutning eller segregation af emissionskilden) kræves generelt ikke i processerne.					
Tekniske betingelser og foranstaltninger til forebyggelse af spredning fra kilden til arbejdstagerne					
PROC	Adskillelsesniveau	Lokaliseret kontrol (LC)	LC's effektivitet (i henhold til MEASE)	Yderligere information	
PROC 0, 21, 24, 25	Eventuelle krav om adskillelse af arbejdstagere fra emissionskilden angives nedenfor under "Eksponeringens hyppighed og varighed". En reduktion af eksponeringens varighed kan f.eks. opnås ved installering af ventilerede kontrolrum (med overtryk) eller ved at fjerne arbejdstagere fra arbejdspladser, hvor den pågældende eksponering forekommer.	kræves ikke	N/A	-	
Organisatoriske foranstaltninger til forebyggelse/begrænsning af frigivelse, spredning og eksponering					
Undgå indånding eller indtagelse. Der kræves generelle hygiejneforanstaltninger på arbejdspladsen for at sikre en sikker håndtering af stoffet. Disse foranstaltninger omfatter god personlig og lokalerelateret praksis (dvs. regelmæssig rengøring med passende rengøringsudstyr), ingen spisning eller rygning på arbejdspladsen, brug af normalt arbejdstøj og sko, medmindre andet er angivet nedenfor. Tag et bad og skift tøj efter hvert arbejds-skift. Bær ikke tilsmudset tøj hjemmefra. Blæs ikke støv væk med trykluft.					

Betingelser og foranstaltninger vedrørende personlige værnemidler, hygiejne og sundhedsvurdering				
PROC	Specifikation af åndedrætsværn	Åndedrætsværnets effektivitet (klassificeret beskyttelsesfaktor)	Specifikation af handsker	Yderligere personlige værnemidler
PROC 0, 21	kræves ikke	N/A	Eftersom Ca(OH) ₂ er klassificeret som hudirriterende, er anvendelse af beskyttelseshandsker obligatorisk i alle trin af processen.	Udstyr til beskyttelse af øjnene (f.eks. briller eller visir) skal anvendes, medmindre mulig kontakt med øjet kan udelukkes ifølge anvendelsens natur og type (dvs. lukket proces). Desuden skal ansigtsbeskyttelse, beskyttelsesdragt og sikkerhedssko anvendes i nødvendigt omfang.
PROC 24, 25	FFP1 maske	APF=4		
<p>Eventuelt åndedrætsværn, som defineret ovenfor, skal kun anvendes, hvis de følgende principper implementeres parallelt: Arbejdets varighed (sammenlign med "eksponeringens varighed" ovenfor) bør afspejle den yderligere fysiske belastning af arbejdstageren som følge af åndedrætsmodstanden og selve åndedrætsværnets masse, som følge af den forøgede termiske belastning ved indslutning af hovedet. Desuden skal det tages i betragtning, at arbejdstagerens evne til at anvende værktøj og til at kommunikere reduceres, mens han anvender åndedrætsværn.</p> <p>Af de ovenstående grunde bør arbejdstageren derfor (i) være rask (specielt med henblik på medicinske problemer, som kan indvirke på brugen af åndedrætsværn) og (ii) ikke have ansigtskarakteristika, som kan forårsage utæthed mellem ansigtet og masken (f.eks. ar eller skæg). De ovennævnte anbefalede anordninger, som forudsætter tæt slutning med ansigtet, yder ikke den nødvendige beskyttelse, medmindre de passer korrekt og sikkert til ansigtets kontur.</p> <p>Arbejdsgiveren og selvstændige personer har et juridisk ansvar for vedligeholdelse og udlevering af åndedrætsværn og for administration af dettes korrekte anvendelse på arbejdsstedet. Derfor bør de definere og dokumentere en passende politik for et program for åndedrætsværn, inklusive uddannelse af arbejdstagere.</p> <p>En oversigt over forskellige åndedrætsværns beskyttelsesfaktor (i henhold til EN 529:2005) findes i ordforklaringen i MEASE.</p>				
2.2 Kontrol af eksponering af miljøet				
Produktkarakteristika				
Kalk er kemisk bundet i/til en matrix med meget lavt frigivelsespotentiale				
3. Eksponeringsberegning og henvisning til kilden dertil				
Eksponering af arbejdstagere				
<p>MEASE, værktøjet til eksponeringsberegning, blev anvendt ved vurderingen af eksponering ved indånding. Risikokarakteriseringskvotienten (RCR) er kvotienten af den avancerede eksponeringsberegning og det respektive DNEL (afledte nuleffektniveau) og skal være under 1 for at påvise en sikker anvendelse. For eksponering ved indånding er RCR baseret på DNEL for Ca(OH)₂ på 1 mg/m³ (som respirabelt støv), og den respektive beregning af eksponering ved indånding er afledt ved anvendelse af MEASE (som inhalerbart støv). Således indeholder RCR en yderligere sikkerhedsmargin, eftersom den respirable fraktion er en subfraktion af den inhalerbare fraktion i henhold til EN 481.</p>				
PROC	Metode anvendt ved vurdering af eksponering ved indånding	Beregning af eksponering ved indånding (RCR)	Metode anvendt ved vurdering af eksponering ved kontakt med huden	Beregning af eksponering ved kontakt med huden (RCR)
PROC 0	MEASE (PROC 21)	0,5 mg/m ³ (0,5)	Da Ca(OH) ₂ er klassificeret som hudirriterende, skal eksponering ved kontakt med huden minimeres, så vidt det er teknisk muligt. Et DNEL for virkninger på huden er ikke blevet afledt. Således er eksponering ved kontakt med huden ikke vurderet i dette eksponeringsscenarie.	
PROC 21	MEASE	0,05 mg/m ³ (0,05)		
PROC 24	MEASE	0,825 mg/m ³ (0,825)		
PROC 25	MEASE	0,6 mg/m ³ (0,6)		
Eksponering af miljøet				
Kalk er en ingrediens og kemisk bundet i en matrix. Der er ingen tilsigtet frigivelse af kalk under normale og med rimelighed forventelige anvendelsesforhold. Frigivelser er ubetydelige og utilstrækkelige til at forårsage en ændring af pH-værdien i jord, spildevand eller overfladevand.				

4. Vejledning til downstream-brugeren, som dermed kan evaluere, om han arbejder inden for de grænser, der er fastsat i eksponeringsscenariet

Downstream-brugeren arbejder inden for de grænser, der er fastsat i eksponeringsscenariet, hvis enten de foreslåede risikohåndteringsforanstaltninger beskrevet ovenfor opfyldes, eller downstream-brugeren selv kan påvise, at hans anvendelsesforhold og implementerede risikohåndteringsforanstaltninger er passende. Dette skal gøres ved at vise at de begrænser eksponeringen ved indånding og ved kontakt med huden til et niveau under det respektive DNEL (forudsat at de pågældende processer og aktiviteter er dækket af de ovenfor anførte PROC'er) som anført nedenfor. Hvis målte data ikke er tilgængelige, kan downstream-brugeren anvende et passende beregningsværktøj såsom MEASE (www.ebrc.de/mease.html) til at estimere den forbundne eksponering. Det anvendte stofs støvethed kan bestemmes ud fra ordforklaringen i MEASE. Eksempelvis defineres stoffer med en støvethed under 2,5 % i henhold til roterende tromle-metoden (RDM) som "svagt støvende", stoffer med en støvethed under 10 % (RDM) som "middel støvende", og stoffer med en støvethed ≥ 10 % som "kraftigt støvende".

DNEL_{indånding}: 1 mg/m³ (som respirabelt støv)

Vigtigt: Downstream-brugeren skal være klar over, at der, foruden det ovennævnte langsigtede DNEL, findes et DNEL for akutte virkninger ved et niveau på 4 mg/m³. Når der påvises en sikker anvendelse ved sammenligning af eksponeringsestimater med det langsigtede DNEL, er det akutte DNEL derfor også dækket (i henhold til vejledning R.14 kan man aflede akutte eksponeringsniveauer ved at gange langsigtede eksponeringsestimater med en faktor 2). Når MEASE anvendes til afledning af eksponeringsestimater, bemærkes det, at eksponeringens varighed kun bør reduceres til halvsifter som en risikohåndteringsforanstaltning (hvilket medfører en reduktion af eksponeringen med 40 %).

ES-nummer 9.12: Forbrugermæssig anvendelse af byggematerialer (gør det selv)

Eksposeringsscenariets format (2) for anvendelser udført af forbrugere				
1. Titel				
Kort friteksttitel	Forbrugermæssig anvendelse af byggematerialer			
Systematisk titel baseret på Use Descriptor	SU21, PC9a, PC9b, ERC8c, ERC8d, ERC8e, ERC8f			
Omfattede processer, opgaver og/eller aktiviteter	Håndtering (blanding og fyldning) af pulverdannelse Anvendelse af flydende, dejagtige kalkpræparater.			
Vurderingsmetode*	<p>Menneskers sundhed: En kvalitativ vurdering er blevet udført for eksposering ved indtagelse og ved kontakt med huden samt eksposering ved kontakt med øjet. Eksposering ved indånding af støv er blevet udført efter den hollandske model (van Hemmen, 1992).</p> <p>Miljø: En kvalitativ begrundelsesvurdering er givet.</p>			
2. Anvendelsesforhold og risikohåndteringsforanstaltninger				
RMM	Ingen produktintegrerede risikohåndteringsforanstaltninger er på plads.			
PC/ERC	Beskrivelse af aktiviteter vedrørende artikelkategorier (AC) og miljøudledningskategorier (ERC)			
PC 9a, 9b	Blanding og påfyldning af pulvere, som indeholder kalkstoffer. Anvendelse af kalkholdig(t) puds, kit eller mørtelvælling på vægge eller lofter. Eksposering efter applicering.			
ERC 8c, 8d, 8e, 8f	Udbredt indendørs anvendelse, som medfører inkludering i eller på en matrix Udbredt udendørs anvendelse af proceshjælpemidler i åbne systemer Udbredt udendørs anvendelse af reaktive stoffer i åbne systemer Udbredt udendørs anvendelse, som medfører inkludering i eller på en matrix			
2.1 Kontrol af eksposering af forbrugere				
Produktkarakteristika				
Beskrivelse af præparatet	Koncentration af stoffet i præparatet	Præparatets fysiske tilstand	Støvehed (hvis relevant)	Emballagedesign
Kalkstof	100 %	Fast/pulver	Høj, middel og lav, afhængigt af arten af kalkstof (vejledende værdi fra gør det selv-faktablad ¹ , se afsnit 9.0.3)	Bulk i sække a indtil 35 kg.
Puds, mørtel	20-40%	Fast/pulver	-	-
Puds, mørtel	20-40%	Dejagtig	-	-
Kit, fyldstof	30-55%	Dejagtig, viskos, tyk væske	-	I tuber eller spande
Forblandet kalkmaling	~30%	Fast/pulver	Høj - lav (vejledende værdi fra gør det selv-faktablad ¹ se afsnit 9.0.3)	Bulk i sække a indtil 35 kg.
Kalkmaling/mælk af kalkpræparat	~ 30 %	Mælk af kalkpræparat	-	-
Anvendte mængder				
Beskrivelse af præparatet	Anvendt mængde pr. hændelse			
Fyldstof, kit	250 g til 1 kg pulver (2:1 pulver/vand) Vanskeligt at fastlægge, da mængden er stærkt afhængig af dybden og størrelsen af de huller der skal udfyldes.			
Puds/kalkmaling	~ 25 kg, afhængigt af størrelsen af det rum eller den væg, der skal behandles.			
Spartelmasse til gulv/væg	~ 25 kg, afhængigt af størrelsen af det rum eller den væg, der skal spartles ud.			
Anvendelses/eksposeringens hyppighed og varighed				
Beskrivelse af opgave	Eksposeringens varighed pr. hændelse		hændelsernes hyppighed	
Blanding og påfyldning af kalkholdigt pulver.	1,33 min. (gør det selv-faktablad ¹ , RIVM, kapitel 2.4.2 Blanding og påfyldning af pulvere)		2/år (gør det selv-faktablad ¹)	
Anvendelse af kalkholdig(t) puds, kit eller mørtelvælling på vægge eller lofter	Flere minutter-timer		2/år (gør det selv-faktablad ¹)	

Menneskelige faktorer, som risikohåndtering ikke har indflydelse på				
Beskrivelse af opgaven	Eksponeret population	Åndedrætsfrekvens	Eksponeret legemsdel	Tilsvarende hudareal [cm ²]
Håndtering af pulver	Voksen	1,25 m ³ /time	Halvdelen af begge hænder	430 (gør det selv-faktablad ¹)
Anvendelse af flydende, dejagtige kalkpræparater.	Voksen	NR	Hænder og underarme	1900 (gør det selv-faktablad ¹)
Andre givne anvendelsesforhold, som har indflydelse på eksponeringen af forbrugere				
Beskrivelse af opgaven	Indendørs/udendørs	Rumstørrelse	Luftudvekslingshastighed	
Håndtering af pulver	indendørs	1 m ³ (plads til person, lille område omkring brugeren)	0,6 time ⁻¹ (uspecificeret rum)	
Anvendelse af flydende, dejagtige kalkpræparater.	indendørs	NR	NR	
Betingelser og foranstaltninger vedrørende oplysninger og adfærdsmæssige anbefalinger til forbrugere				
<p>For at undgå helbredsskader bør gør det selv-folk overholde de samme strenge beskyttelsesforanstaltninger, som gælder for faglige arbejdspladser:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Udskift straks vådt tøj og våde sko og handsker. • Beskyt hudområder, som ikke er tildækkede (arme, ben, ansigt). Der findes forskellige effektive hudbeskyttelsesmidler, som bør anvendes i overensstemmelse med en plan for hudbeskyttelse (hudbeskyttelse, -rensning og -pleje). Rens huden grundigt efter arbejdet og påfør et hudplejeprodukt. 				
Betingelser og foranstaltninger vedrørende personlige værnemidler og hygiejne				
<p>For at undgå helbredsskader bør gør det selv-folk overholde de samme strenge beskyttelsesforanstaltninger, som gælder for faglige arbejdspladser:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ved klargøring eller blanding af byggematerialer, under nedbrydning eller fugning, og, frem for alt, ved arbejde over hovedhøjde skal man anvende beskyttelsesbriller og ansigtsmaske under støvet arbejde. • Arbejdshandsker skal vælges med omhu. Læderhandsker bliver våde og kan øge risikoen for forbrændinger. Ved arbejde i et vådt miljø er bomuldshandsker med plastikovertræk (nitril) bedre. Brug handsker med krave ved arbejde over hovedhøjde, fordi de giver en betragtelig reduktion af den fugtighed der trænger gennem arbejdstøjet. 				
2.2 Kontrol af eksponering af miljøet				
Produktkarakteristika				
Ikke relevant for eksponeringsvurdering				
Anvendte mængder*				
Ikke relevant for eksponeringsvurdering				
Anvendelsens hyppighed og varighed				
Ikke relevant for eksponeringsvurdering				
Miljøfaktorer, som risikohåndtering ikke har indflydelse på				
Standardstrømningshastighed og -fortynding i vandløb				
Andre givne anvendelsesforhold, som har indflydelse på eksponeringen af miljøet				
Indendørs				
Direkte udledning til spildevandet undgås.				
Betingelser og foranstaltninger vedrørende kommunalt spildevandsrensningsanlæg				
Standardstørrelse på kommunalt kloaksystem/rensningsanlæg og slambehandlingsteknik				
Betingelser og foranstaltninger vedrørende ekstern behandling af affald til bortskaffelse				
Ikke relevant for eksponeringsvurdering				
Betingelser og foranstaltninger vedrørende ekstern nyttiggørelse af affald				
Ikke relevant for eksponeringsvurdering				
3. Eksponeringsberegning og henvisning til kilden dertil				
<p>Risikokarakteriseringskvotienten (RCR) er kvotienten af den avancerede eksponeringsberegning og det respektive DNEL (afledt nuleffektivniveau) og angives i parentes nedenfor. For eksponering ved indånding er RCR baseret på det akutte DNEL for kalkstoffer på 4 mg/m³ (som respirabelt støv) og den respektive beregning af eksponering ved indånding (som inhalerbart støv). Således indeholder RCR en yderligere sikkerhedsmargin, eftersom den respirable fraktion er en subfraktion af den inhalerbare fraktion i henhold til EN 481.</p> <p>Da kalk er klassificeret som irriterende for hud og øjne, er en kvalitativ vurdering er blevet udført for eksponering ved kontakt med huden og eksponering ved kontakt med øjet.</p>				

Eksponering af mennesker		
Håndtering af pulver		
Eksponeringsvej	Eksponeringsberegning	Anvendt metode, kommentarer
Indtagelse	-	Kvalitativ vurdering Eksponering ved indtagelse forekommer ikke som del af den tilsligtede anvendelse af produktet.
Kontakt med huden	lille opgave: 0,1 µg/cm ² (-) stor opgave: 1 µg/cm ² (-)	Kvalitativ vurdering Hvis foranstaltninger til risikoreduktion tages i betragtning, forventes ingen eksponering af mennesker Hudkontakt med støv fra påfyldning af kalkstoffer eller direkte kontakt med kalken kan imidlertid ikke udelukkes, hvis man ikke bruger beskyttelseshandsker under anvendelsen. Dette kan lejlighedsvis forårsage mild irritation, som nemt kan undgås ved omgående skylning med vand. Kvantitativ vurdering Konstant frekvens-modellen i ConsExpo er anvendt. Graden af kontakt med støv, som dannes, når pulver hældes ud, er taget fra gør det selv-faktablad ¹ (RIVM-rapport 320104007).
Øje	Støv	Kvalitativ vurdering Hvis foranstaltninger til risikoreduktion tages i betragtning, forventes ingen eksponering af mennesker Støv fra påfyldning af kalkstofferne kan ikke udelukkes, hvis der ikke anvendes beskyttelsesbriller. Ved utilsigtet eksponering anbefales det straks at skylle med vand og søge lægehjælp.
Inhalering	Lille opgave: 12 µg/m ³ (0,003) Stor opgave: 120 µg/m ³ (0,03)	Kvantitativ vurdering Støvdannelse, når pulveret hældes ud, behandles ved anvendelse af den hollandske model (van Hemmen, 1992, som beskrevet i afsnit 9.0.3.1 ovenfor).
Anvendelse af flydende, dejagtige kalkpræparater.		
Eksponeringsvej	Eksponeringsberegning	Anvendt metode, kommentarer
Indtagelse	-	Kvalitativ vurdering Eksponering ved indtagelse forekommer ikke som del af den tilsligtede anvendelse af produktet.
Kontakt med huden	Stænk	Kvalitativ vurdering Hvis foranstaltninger til risikoreduktion tages i betragtning, forventes ingen eksponering af mennesker Stænk på huden kan imidlertid ikke udelukkes, hvis man ikke bruger beskyttelseshandsker under anvendelsen. Stænk kan lejlighedsvis forårsage mild irritation, som nemt kan undgås ved omgående skylning af hænderne med vand
Øje	Stænk	Kvalitativ vurdering Hvis der bæres passende beskyttelsesbriller, forventes ingen eksponering ved kontakt med øjnene. Stænk i øjnene kan imidlertid ikke udelukkes, hvis man ikke bruger beskyttelsesbriller under anvendelsen af flydende eller dejagtige kalkpræparater, især ikke ved arbejde over hovedhøjde. Ved utilsigtet eksponering anbefales det straks at skylle med vand og søge lægehjælp.
Inhalering	-	Kvalitativ vurdering Forventes ikke, da kalkstoffer i vand har et lavt damptryk og dannelse af tåger eller aerosoler ikke forekommer.
Eksponering efter applicering		
Der antages ikke at være nogen relevant eksponering, da det vandige kalkpræparat hurtigt vil omdannes til calciumcarbonat ved hjælp af kuldioxid fra atmosfæren.		
Eksponering af miljøet		
Hvad angår anvendelsesforhold/risikohåndteringsforanstaltninger i relation til miljøet med henblik på at undgå direkte udledning af kalkopløsninger til kommunalt spildevand, er det tilstrømmende vands pH-værdi på et kommunalt rensningsanlæg omtrent neutral, og der forventes derfor ingen eksponering af den biologiske aktivitet. Det tilstrømmende vand på et kommunalt rensningsanlæg neutraliseres ofte alligevel, og kalk kan sågar med fordel anvendes til regulering af pH-værdien i surt vand, som behandles på anlæg til biologisk behandling af industrielt spildevand. Eftersom det tilstrømmende vands pH-værdi på et kommunalt rensningsanlæg er omtrent neutral, er indvirkningen på pH-værdien ubetydelig i de modtagende miljøer, såsom overfladevand, sediment og jordmiljøet.		

ES-nummer 9.13: Forbrugermæssig anvendelse af CO₂-absorptionsmidler i åndedrætsværn

Eksponeringsscenariets format (2) for anvendelser udført af forbrugere				
1. Titel				
Kort friteksttitel	Forbrugermæssig anvendelse af CO ₂ -absorptionsmidler i åndedrætsværn			
Systematisk titel baseret på Use Descriptor	SU21, PC2, ERC8b			
Omfattede processer, opgaver og/eller aktiviteter	Fyldning af patronen med formuleringen Anvendelse af åndedrætsværn med lukket kredsløb Rengøring af udstyr			
Vurderingsmetode*	Menneskers sundhed En kvalitativ vurdering er udført for eksponering ved indtagelse og ved kontakt med huden. Eksponering ved indånding er vurderet efter den hollandske model (van Hemmen, 1992). Miljø En kvalitativ begrundelsesvurdering er givet.			
2. Anvendelsesforhold og risikohåndteringsforanstaltninger				
RMM	Natronkalk fås som granulat. Desuden tilsættes en defineret mængde vand (14-18 %), hvilket yderligere reducerer absorptionsmidlets støvethed. Under åndedrætscyklussen vil calciumdihydroxid hurtigt reagere med CO ₂ og danne carbonat.			
PC/ERC	Beskrivelse af aktiviteter vedrørende artikelkategorier (AC) og miljøudledningskategorier (ERC)			
PC 2	Anvendelse af åndedrætsværn med lukket kredsløb til f.eks. fritidsdykkere, som indeholder natronkalk som CO ₂ absorptionsmiddel. Udåndingsluften strømmer gennem absorptionsmidlet, og CO ₂ reagerer hurtigt (katalyseret af vand og natriumhydroxid) med calciumdihydroxiden og danner carbonat. Den CO ₂ -fri luft kan indåndes igen efter tilsætning af oxygen. Håndtering af absorptionsmidlet: Absorptionsmidlet kasseres efter hver anvendelse og efterfyldes før hvert dyk.			
ERC 8b	Udbredt indendørs anvendelse, som medfører inkludering i eller på en matrix			
2.1 Kontrol af eksponering af forbrugere				
Produktkarakteristika				
Beskrivelse af præparatet	Koncentration af stoffet i præparatet	Præparatets fysiske tilstand	Støvethed (hvis relevant)	Emballagedesign
CO ₂ -absorptionsmiddel	78 - 84% Afhængigt af anvendelsen har hovedkomponenten forskellige tilsætningsstoffer. En specifik mængde vand (14-18 %) tilsættes altid.	Fast stof, granulat	Meget lav støvethed (reduktion med 10 % sammenlignet med pulver) Støvdannelse under fyldning af scrubberpatronen kan ikke udelukkes.	Beholder med 4,5 eller 18 kg
"Anvendt" CO ₂ -absorptionsmiddel	~ 20%	Fast stof, granulat	Meget lav støvethed (reduktion med 10 % sammenlignet med pulver)	1-3 kg i åndedrætsværn
Anvendte mængder				
CO ₂ -absorptionsmiddel anvendt i åndedrætsværn		1-3 kg, afhængigt af typen af åndedrætsværn		
Anvendelses/eksponeringens hyppighed og varighed				
Beskrivelse af opgaven	Eksponeringens varighed pr. hændelse		hændelsernes hyppighed	
Fyldning af patronen med formuleringen	Ca. 1.33 min. pr. påfyldning, i alt < 15 min.		Før hvert dyk (op til 4 gange)	
Anvendelse af åndedrætsværn med lukket kredsløb	1-2 timer		Op til 4 dyk pr. dag	
Rengøring og tømning af udstyr	< 15 min.		Efter hvert dyk (op til 4 gange)	
Menneskelige faktorer, som risikohåndtering ikke har indflydelse på				
Beskrivelse af opgaven	Eksponeret population	Åndedrætsfrekvens	Eksponeret legemsdel	Tilsvarende hudareal [cm ²]
Fyldning af patronen med formuleringen	voksen	1,25 m ³ /time (let arbejdsaktivitet)	hænder	840 (REACH-vejledning R.15, mænd)
Anvendelse af åndedrætsværn med lukket kredsløb			-	-
Rengøring og tømning af udstyr			hænder	840 (REACH-vejledning R.15, mænd)
Andre givne anvendelsesforhold, som har indflydelse på eksponeringen af forbrugere				

Beskrivelse af opgaven	Indendørs/udendørs	Rumstørrelse	Luftudvekslingshastighed
Fyldning af patronen med formuleringen	NR	NR	NR
Anvendelse af åndedrætsværn med lukket kredsløb	-	-	-
Rengøring og tømning af udstyr	NR	NR	NR
Betingelser og foranstaltninger vedrørende oplysninger og adfærdsmæssige anbefalinger til forbrugere			
<p>Undgå at få det i øjnene, på huden eller på tøjet. Undgå at indånde støv Emballagen skal holdes tæt lukket, for at natronkalken ikke skal tørre ud. Opbevares utilgængeligt for børn. Foretag en grundig afvaskning efter håndtering. Kommer stoffet i øjnene, skylles straks grundigt med vand, og læge kontaktes. Må ikke blandes med syrer. Læs omhyggeligt vejledningen for åndedrætsværnet for sikre korrekt anvendelse af åndedrætsværnet.</p>			
Betingelser og foranstaltninger vedrørende personlige værnemidler og hygiejne			
Brug egnede beskyttelseshandsker, beskyttelsesbriller og beskyttelsestøj under håndteringen. Brug en halvmaske med filter (masketype FFP2 i henhold til EN 149).			
2.2 Kontrol af eksponering af miljøet			
Produktkarakteristika			
Ikke relevant for eksponeringsvurdering			
Anvendte mængder*			
Ikke relevant for eksponeringsvurdering			
Anvendelsens hyppighed og varighed			
Ikke relevant for eksponeringsvurdering			
Miljøfaktorer, som risikohåndtering ikke har indflydelse på			
Standardstrømningshastighed og -fortynding i vandløb			
Andre givne anvendelsesforhold, som har indflydelse på eksponeringen af miljøet			
Indendørs			
Betingelser og foranstaltninger vedrørende kommunalt spildevandsrensningsanlæg			
Standardstørrelse på kommunalt kloaksystem/rensningsanlæg og slambehandlingsteknik			
Betingelser og foranstaltninger vedrørende ekstern behandling af affald til bortskaffelse			
Ikke relevant for eksponeringsvurdering			
Betingelser og foranstaltninger vedrørende ekstern nyttiggørelse af affald			
Ikke relevant for eksponeringsvurdering			
3. Eksponeringsberegning og henvisning til kilden dertil			
<p>Risikokarakteriseringskvotienten (RCR) er kvotienten af den avancerede eksponeringsberegning og det respektive DNEL (afledt nuleffektniveau) og angives i parentes nedenfor. For eksponering ved indånding er RCR baseret på det akutte DNEL for kalkstoffer på 4 mg/m³ (som respirabelt støv) og den respektive beregning af eksponering ved indånding (som inhalerbart støv). Således indeholder RCR en yderligere sikkerhedsmargin, eftersom den respirable fraktion er en subfraktion af den inhalerbare fraktion i henhold til EN 481.</p> <p>Da kalk er klassificeret som irriterende for hud og øjne, er en kvalitativ vurdering er blevet udført for eksponering ved kontakt med huden og eksponering ved kontakt med øjet.</p> <p>På grund af den meget specialiserede type forbrugere (dykkere, som fylder deres egen CO₂-scrubber) kan det antages, at instruktioner vil blive fulgt for at reducere eksponeringen</p>			
Eksponering af mennesker			
Fyldning af patronen med formuleringen			
Eksponeringsvej	Eksponeringsberegning	Anvendt metode, kommentarer	
Indtagelse	-	Kvalitativ vurdering Eksponering ved indtagelse forekommer ikke som del af den tilsigtede anvendelse af produktet.	
Kontakt med huden	-	Kvalitativ vurdering Hvis foranstaltninger til risikoreduktion tages i betragtning, forventes ingen eksponering af mennesker Hudkontakt med støv fra påfyldning af granuleret natronkalk eller direkte kontakt med granulatet kan imidlertid ikke udelukkes, hvis man ikke bruger beskyttelseshandsker under anvendelsen. Dette kan lejlighedsvis forårsage mild irritation, som nemt kan undgås ved omgående skylning med vand.	
Øje	Støv	Kvalitativ vurdering Hvis foranstaltninger til risikoreduktion tages i betragtning, forventes ingen eksponering af mennesker Støvdudviklingen ved påfyldning af granuleret natronkalk forventes at være minimal, og derfor vil eksponering af øjne være minimal selv uden beskyttelsesbriller. Ikke desto mindre anbefales det straks at skylle med vand og søge lægehjælp efter utilsigtet eksponering.	
Inhalering	Lille opgave: 1,2 µg/m ³ (3 × 10 ⁻⁴) Stor opgave: 12 µg/m ³ (0,003)	Kvantitativ vurdering Støvdannelse, når pulveret hældes ud, behandles ved anvendelse af den hollandske model (van Hemmen, 1992, som beskrevet i afsnit 9.0.3.1 ovenfor) og ved anvendelse af en støvreduktionsfaktor på 10 for granulat.	
Anvendelse af åndedrætsværn med lukket kredsløb			
Eksponeringsvej	Eksponeringsberegning	Anvendt metode, kommentarer	

Indtagelse	-	Kvalitativ vurdering Eksponering ved indtagelse forekommer ikke som del af den tilsigtede anvendelse af produktet.
Kontakt med huden	-	Kvalitativ vurdering Som følge af produktkarakteristikaene kan det konkluderes, at eksponering for absorptionsmidlet i åndedrætsværn ved kontakt med huden er ikke-eksisterende.
Øje	-	Kvalitativ vurdering Som følge af produktkarakteristikaene kan det konkluderes, at eksponering af øjnene for absorptionsmidlet i åndedrætsværn er ikke-eksisterende.
Inhalering	ubetydelig	Kvalitativ vurdering Instruktionerne omfatter et råd om at fjerne eventuelt støv, inden samlingen af scrubberen færdiggøres. Dykkere, som fylder deres egen CO ₂ -scrubber, repræsenterer en specifik subpopulation inden for forbrugere. Korrekt anvendelse af udstyr og materiel er i deres egen interesse, og det kan derfor antages, at instruktionerne vil blive fulgt. Som følge af produktkarakteristikaene og de givne instruktioner og råd kan det konkluderes, at eksponering ved indånding under anvendelsen af åndedrætsværnet er ubetydelig.
Rengøring og tømning af udstyr		
Eksponeringsvej	Eksponeringsberegning	Anvendt metode, kommentarer
Indtagelse	-	Kvalitativ vurdering Eksponering ved indtagelse forekommer ikke som del af den tilsigtede anvendelse af produktet.
Kontakt med huden	Støv og stænk	Kvalitativ vurdering Hvis foranstaltninger til risikoreduktion tages i betragtning, forventes ingen eksponering af mennesker Hudkontakt med støv fra udtømmning af granuleret natronkalk eller direkte kontakt med granulatet kan imidlertid ikke udelukkes, hvis man ikke bruger beskyttelseshandsker under rengøringen. Desuden kan der ved rengøring af patronen med vand forekomme kontakt med befugtet natronkalk. Dette kan lejlighedsvis forårsage mild irritation, som nemt kan undgås ved omgående skylning med vand.
Øje	Støv og stænk	Kvalitativ vurdering Hvis foranstaltninger til risikoreduktion tages i betragtning, forventes ingen eksponering af mennesker Kontakt med støv fra udtømmning af granuleret natronkalk eller med fugtig natronkalk under rengøring af patronen med vand kan imidlertid forekomme i meget sjældne tilfælde. Ved utilsigtet eksponering anbefales det straks at skylle med vand og søge lægehjælp.
Inhalering	Lille opgave: 0,3 µg/m ³ ($7,5 \times 10^{-5}$) Stor opgave: 3 µg/m ³ ($7,5 \times 10^{-4}$)	Kvantitativ vurdering Støvdannelse, når pulveret hældes ud, behandles ved anvendelse af den hollandske model (van Hemmen, 1992, som beskrevet i afsnit 9.0.3.1 ovenfor) og ved anvendelse af en støvreduktionsfaktor på 10 for granulat og en faktor 4 for at tage højde for den reducerede mængde kalk i det "brugte" absorptionsmiddel.
Eksponering af miljøet		
Indvirkningen på pH-værdien som følge af anvendelsen af kalk i åndedrætsværn forventes at være ubetydelig. Det tilstrømmende vand på et kommunalt rensningsanlæg neutraliseres ofte alligevel, og kalk kan sågar med fordel anvendes til regulering af pH-værdien i surt vand, som behandles på anlæg til biologisk behandling af industrielt spildevand. Eftersom det tilstrømmende vands pH-værdi på et kommunalt rensningsanlæg er omtrent neutral, er indvirkningen på pH-værdien ubetydelig i de modtagende miljøer, såsom overfladevand, sediment og jordmiljøet.		

ES-nummer 9.14: Forbrugermæssig anvendelse af kalk/gødning i haver

Eksponeringsscenariets format (2) for anvendelser udført af forbrugere				
1. Titel				
Kort friteksttitel	Forbrugermæssig anvendelse af kalk/gødning i haver			
Systematisk titel baseret på Use Descriptor	SU21, PC20, PC12, ERC8e			
Omfattede processer, opgaver og/eller aktiviteter	Manuel applicering af havekalk, gødning Eksponering efter applicering			
Vurderingsmetode*	Menneskers sundhed En kvalitativ vurdering er blevet udført for eksponering ved indtagelse og ved kontakt med huden samt for eksponering ved kontakt med øjet. Eksponeringen for støv er vurderet efter den hollandske model (van Hemmen, 1992). Miljø En kvalitativ begrundelsesvurdering er givet.			
2. Anvendelsesforhold og risikohåndteringsforanstaltninger				
RMM	Ingen produktintegrerede risikohåndteringsforanstaltninger er på plads.			
PC/ERC	Beskrivelse af aktiviteter vedrørende artikelkategorier (AC) og miljøledningskategorier (ERC)			
PC 20	Spredning af kalk i haven med skovl/hånd (worst case) og iblanding i jorden. Eksponering af legende børn efter appliceringen.			
PC 12	Spredning af kalk i haven med skovl/hånd (worst case) og iblanding i jorden. Eksponering af legende børn efter appliceringen.			
ERC 8e	Udbredt udendørs anvendelse af reaktive stoffer i åbne systemer			
2.1 Kontrol af eksponering af forbrugere				
Produktkarakteristika				
Beskrivelse af præparatet	Koncentration af stoffet i præparatet	Præparatets fysiske tilstand	Støvedhed (hvis relevant)	Emballagedesign
Havekalk	100 %	Fast/pulver	Kraftigt støvende	Bulk i sække eller beholdere a 5, 10 og 15 kg
Gødning	Op til 20 %	Fast stof, granulat	Med lav støvdannelse	Bulk i sække eller beholdere a 5, 10 og 15 kg
Anvendte mængder				
Beskrivelse af præparatet	Anvendt mængde pr. hændelse	Kilde til oplysninger		
Havekalk	100 g/m ² (op til 200 g/m ²)	Information og brugsanvisning		
Gødning	100 g/m ² (op til 1 kg/m ² (kompost))	Information og brugsanvisning		
Anvendelses/eksponeringens hyppighed og varighed				
Beskrivelse af opgaven	Eksponeringens varighed pr. hændelse		hændelsernes hyppighed	
Manuel applicering	Minutter-timer Afhængigt af størrelsen af det behandlede område		1 opgave pr. år	
Efter applicering	2 timer (småbørn, der leger på græs (EPA's håndbog om eksponeringsfaktorer))		Relevant op til 7 dage efter appliceringen	
Menneskelige faktorer, som risikohåndtering ikke har indflydelse på				
Beskrivelse af opgaven	Eksponeret population	Åndedrætsfrekvens	Eksponeret legemsdel	Tilsvarende hudareal [cm ²]
Manuel applicering	Voksen	1,25 m ³ /time	Hænder og underarme	1900 (gør det selv-faktablad)
Efter applicering	Børn/småbørn	NR	NR	NR
Andre givne anvendelsesforhold, som har indflydelse på eksponeringen af forbrugere				
Beskrivelse af opgaven	Indendørs/udendørs	Rumstørrelse	Luftudvekslingshastighed	
Manuel applicering	udendørs	1 m ³ (plads til person, lille område omkring brugeren)	NR	
Efter applicering	udendørs	NR	NR	
Betingelser og foranstaltninger vedrørende oplysninger og adfærdsmæssige anbefalinger til forbrugere				
<p>Undgå at få det i øjnene, på huden eller på tøjet. Undgå at indånde støv. Brug en halvmaske med filter (masketype FFP2 i henhold til EN 149).</p> <p>Hold emballagen tæt lukket og utilgængelig for børn.</p> <p>Kommer stoffet i øjnene, skylles straks grundigt med vand, og læge kontaktes.</p> <p>Foretag en grundig afvaskning efter håndtering.</p> <p>Må ikke blandes med syrer. Tilfør altid kalk til vand, aldrig vand til kalk.</p> <p>Iblanding af havekalk eller gødning i jorden med efterfølgende vanding vil forbedre virkningen.</p>				
Betingelser og foranstaltninger vedrørende personlige værnemidler og hygiejne				
Brug egnede beskyttelseshandsker, beskyttelsesbriller og beskyttelsestøj.				

2.2 Kontrol af eksponering af miljøet			
Produktkarakteristika			
Drift: 1 % (absolut worst case-estimat baseret på data fra støvmålinger i luft som funktion af afstanden fra anvendelsen)			
Anvendte mængder			
Anvendt mængde	Ca(OH) ₂	2.244 kg/ha	Ved professionel beskyttelse af landbrugsjord anbefales det ikke at overskride 1.700 kg CaO/ha eller den tilsvarende mængde på 2.224 kg CaOH ₂ pr. ha. Denne rate er tre gange den mængde, der er nødvendig for at kompensere for det årlige tab af kalk ved udvaskning. Af denne grund anvendes værdien på 1.700 kg CaO/ha eller den tilsvarende mængde på 2.224 kg CaOH ₂ pr. ha i dette dossier som grundlag for risikovurderingen. Den anvendte mængde for de andre kalkvarianter kan beregnes på grundlag af deres sammensætning og molekylvægten.
	CaO	1.700 kg/ha	
	CaO.MgO	1.478 kg/ha	
	CaCO ₃ .MgO	2.149 kg/ha	
	Ca(OH) ₂ .MgO	1.774 kg/ha	
	Naturlig hydraulisk kalk	2.420 kg/ha	
Anvendelsens hyppighed og varighed			
1 dag/år (én anvendelse pr. år). Flere anvendelser i årets løb er tilladt, forudsat at den samlede mængde på 2.244 kg/ha ikke overskrides (CaOH ₂)			
Miljøfaktorer, som risikohåndtering ikke har indflydelse på			
Ikke relevant for eksponeringsvurdering			
Andre givne anvendelsesforhold, som har indflydelse på eksponeringen af miljøet			
Udendørs anvendelse af produkter Blandingsdybde i jorden: 20 cm			
Tekniske betingelser og foranstaltninger på procesniveau (kilde) til forebyggelse af frigivelse			
Der sker ikke nogen direkte frigivelse til nærliggende overfladevand.			
Tekniske betingelser og foranstaltninger til reduktion eller begrænsning af udledninger til afløb, emissioner til luften og udledninger til jorden			
Drift bør minimeres.			
Betingelser og foranstaltninger vedrørende kommunalt spildevandsrensningsanlæg			
Ikke relevant for eksponeringsvurdering			
Betingelser og foranstaltninger vedrørende ekstern behandling af affald til bortskaffelse			
Ikke relevant for eksponeringsvurdering			
Betingelser og foranstaltninger vedrørende ekstern nyttiggørelse af affald			
Ikke relevant for eksponeringsvurdering			
3. Eksponeringsberegning og henvisning til kilden dertil			
Risikokarakteriseringskvotienten (RCR) er kvotienten af den avancerede eksponeringsberegning og det respektive DNEL (afledt nuleffektniveau) og angives i parentes nedenfor. For eksponering ved indånding er RCR baseret på det langsigtede DNEL for kalkstoffer på 1 mg/m ³ (som respirabelt støv) og den respektive beregning af eksponering ved indånding (som inhalerbart støv). Således indeholder RCR en yderligere sikkerhedsmargin, eftersom den respirable fraktion er en subfraktion af den inhalerbare fraktion i henhold til EN 481. Da kalk er klassificeret som irriterende for hud og øjne, er en kvalitativ vurdering blevet udført for eksponering ved kontakt med huden og eksponering ved kontakt med øjet.			
Eksponering af mennesker			
Manuel applicering			
Eksponeringsvej	Eksponeringsberegning	Anvendt metode, kommentarer	
Indtagelse	-	Kvalitativ vurdering Eksponering ved indtagelse forekommer ikke som del af den tilsigtede anvendelse af produktet.	
Kontakt med huden	Støv, pulver	Kvalitativ vurdering Hvis foranstaltninger til risikoreduktion tages i betragtning, forventes ingen eksponering af mennesker Hudkontakt med støv fra applicering af kalkstoffer eller direkte kontakt med kalken kan imidlertid ikke udelukkes, hvis man ikke bruger beskyttelseshandsker under appliceringen. På grund af den relativt lange appliceringstid vil hudirritation være at forvente. Dette kan nemt undgås ved omgående skylning med vand. Det ville kunne antages, at forbrugere, som har haft erfaring med hudirritation, vil beskytte sig selv. Derfor kan enhver eventuelt forekommende hudirritation, som er reversibel, kan antages ikke at være tilbagevendende.	
Øje	Støv	Kvalitativ vurdering Hvis foranstaltninger til risikoreduktion tages i betragtning, forventes ingen eksponering af mennesker Støv fra overfladebehandling med kalk kan ikke udelukkes, hvis der ikke anvendes beskyttelsesbriller. Ved utilsigtet eksponering anbefales det straks at skylle med vand og søge lægehjælp.	

Inhalering (havekalk)	Lille opgave: 12 µg/m ³ (0,0012) Stor opgave: 120 µg/m ³ (0,012)	Kvantitativ vurdering Der er ingen model til rådighed, som beskriver applicering af pulvere med skovl/hånd, og derfor er en parallellæsning fra modellen for støvdannelse ved udhældning af pulvere anvendt som worst case. Støvdannelse, når pulveret hældes ud, behandles ved anvendelse af den hollandske model (van Hemmen, 1992, som beskrevet i afsnit 9.0.3.1 ovenfor).
Indånding (gødning)	Lille opgave: 0,24 µg/m ³ (2,4 * 10 ⁻⁴) Stor opgave: 2,4 µg/m ³ (0,0024)	Kvantitativ vurdering Der er ingen model til rådighed, som beskriver applicering af pulvere med skovl/hånd, og derfor er en parallellæsning fra modellen for støvdannelse ved udhældning af pulvere anvendt som worst case. Støvdannelse, når pulveret hældes ud, behandles ved anvendelse af den hollandske model (van Hemmen, 1992, som beskrevet i afsnit 9.0.3.1 ovenfor) og ved anvendelse af en støvreduktionsfaktor på 10 for granulat og en faktor 5 for at tage højde for den reducerede mængde kalk i gødning.
Efter applicering		
<p>Ifølge PSD (UK Pesticide Safety Directorate, nu kaldt CRD) skal eksponering efter applicering behandles for produkter, som appliceres i parker, eller amatørprodukter, som anvendes til at behandle plæner og planter, som dyrkes i private haver. I dette tilfælde er det nødvendigt at vurdere eksponeringen af børn, som har adgang til disse arealer kort tid efter behandlingen. Den amerikanske EPA-model forudsiger eksponering efter applicering for produkter, som er anvendt i private haver (f.eks. på plæner), af småbørn, som kravler på det behandlede areal, og også ved indtagelse ved hånd til mund-aktiviteter.</p> <p>Havekalk eller gødning, som indeholder kalk, anvendes til behandling af sur jord. Efter applicering til jorden og efterfølgende vanding vil kalks farevoldende virkning (alkalitet) derfor hurtigt være neutraliseret. Eksponering for kalkstoffer vil være ubetydelig kort tid efter appliceringen.</p>		
Eksponering af miljøet		
<p>Der er ikke udført nogen kvantitativ vurdering af eksponeringen af miljøet, fordi anvendelsesforholdene og risikohåndteringsforanstaltningerne for forbrugere er mindre strenge end dem, der er fastlagt for professionel beskyttelse af landbrugsjord. Desuden er neutraliseringen/indvirkningen på pH-værdien netop den tilsigtede og ønskede virkning i jorden. Udslip til spildevand forventes ikke.</p>		

ES-nummer 9.15: Forbrugermæssig anvendelse af kalkstoffer, som vandbehandlingskemikalier

Eksponeringsscenariets format (2) for anvendelser udført af forbrugere				
1. Titel				
Kort friteksttitel	Forbrugermæssig anvendelse af kalkstoffer, som vandbehandlingskemikalier			
Systematisk titel baseret på Use Descriptor	SU21, PC20, PC37, ERC8b			
Omfattede processer, opgaver og/eller aktiviteter	Påfyldning, fyldning eller genfyldning af kemikalier i fast form i beholdere til hhv. præparater af kalkmælk Iblanding af kalkmælk i vand			
Vurderingsmetode*	Menneskers sundhed: En kvalitativ vurdering er blevet udført for eksponering ved indtagelse og ved kontakt med huden samt eksponering ved kontakt med øjet. Eksponering for støv er vurderet efter den hollandske model (van Hemmen, 1992). Miljø: En kvalitativ begrundelsesvurdering er givet.			
2. Anvendelsesforhold og risikohåndteringsforanstaltninger				
RMM	Ingen yderligere produktintegrerede risikohåndteringsforanstaltninger er på plads.			
PC/ERC	Beskrivelse af aktiviteter vedrørende artikelkategorier (AC) og miljøledningskategorier (ERC)			
PC 20/37	Fyldning og genfyldning (overførsel af kalkstoffer (faste)) af kalkreaktor til vandbehandling Overførsel af kalkstoffer (faste) til en beholder for yderligere anvendelse. Drypvis iblanding af kalkmælk i vand.			
ERC 8b	Udbredt indendørs anvendelse af reaktive stoffer i åbne systemer			
2.1 Kontrol af eksponering af forbrugere				
Produktkarakteristika				
Beskrivelse af præparatet	Koncentration af stoffet i præparatet	Præparatets fysiske tilstand	Støvedhed (hvis relevant)	Emballagedesign
Vandbehandlingskemi kalie	Op til 100 %	Fast, fint pulver	høj støvedhed (vejledende værdi fra gør det selv-faktablad, se afsnit 9.0.3)	Bulk i sække eller spande/beholdere.
Vandbehandlingskemi kalie	Op til 99 %	Fast, granulat i forskellig størrelse (D50-værdi 0,7 D50-værdi 1,75 D50-værdi 3,08)	lav støvedhed (reduktion med 10% sammenlignet med pulver)	Bulktankvogn eller i "big bags" eller i sække
Anvendte mængder				
Beskrivelse af præparatet		Anvendt mængde pr. hændelse		
Vandbehandlingskemikalie i kalkreaktor til akvarier		afhængigt af størrelsen på den vandreaktor, der skal fyldes (~ 100 g/l)		
Vandbehandlingskemikalie i kalkreaktor til drikkevand		afhængigt af størrelsen på den vandreaktor, der skal fyldes (~ 1,2 kg/l)		
Kalkmælk til yderligere anvendelse		~ 20 g/5 l		
Anvendelses/eksponeringens hyppighed og varighed				
Beskrivelse af opgave	Eksponeringens varighed pr. hændelse	hændelsernes hyppighed		
Klargøring af kalkmælk (læsning, fyldning og genfyldning)	1,33 min. (gør det selv-faktablad, RIVM, kapitel 2.4.2 Blanding og påfyldning af pulvere)	1 opgave/måned 1 opgave/uge		
Drypvis iblanding af kalkmælk i vand	Flere minutter-timer	1 opgave/måned		
Menneskelige faktorer, som risikohåndtering ikke har indflydelse på				
Beskrivelse af opgaven	Eksponeret population	Åndedrætsfrekvens	Eksponeret legemsdel	Tilsvarende hudareal [cm²]
Klargøring af kalkmælk (læsning, fyldning og genfyldning)	voksen	1,25 m ³ /time	Halvdelen af begge hænder	430 (RIVM-rapport 320104007)
Drypvis iblanding af kalkmælk i vand	voksen	NR	Hænder	860 (RIVM-rapport 320104007)
Andre givne anvendelsesforhold, som har indflydelse på eksponeringen af forbrugere				
Beskrivelse af opgaven	Indendørs/udendørs	Rumstørrelse	Luftudvekslingshastighed	
Klargøring af kalkmælk (læsning, fyldning og genfyldning)	Indendørs/udendørs	1 m ³ (plads til person, lille område omkring brugeren)	0,6 time ⁻¹ (uspecificeret rum indendørs)	
Drypvis iblanding af kalkmælk i vand	indendørs	NR	NR	
Betingelser og foranstaltninger vedrørende oplysninger og adfærdsmæssige anbefalinger til forbrugere				

<p>Undgå at få det i øjnene, på huden eller på tøjet. Undgå at indånde støv Hold emballagen tæt lukket og utilgængelig for børn. Må kun anvendes med tilstrækkelig ventilation. Kommer stoffet i øjnene, skylles straks grundigt med vand, og læge kontaktes. Foretag en grundig afvaskning efter håndtering. Må ikke blandes med syrer. Tilføj altid kalk til vand, aldrig vand til kalk.</p>		
<p>Betingelser og foranstaltninger vedrørende personlige værnemidler og hygiejne</p>		
<p>Brug egnede beskyttelseshandsker, beskyttelsesbriller og beskyttelsestøj. Brug en halvmaske med filter (masketype FFP2 i henhold til EN 149).</p>		
<p>2.2 Kontrol af eksponering af miljøet</p>		
<p>Produktkarakteristika</p>		
<p>Ikke relevant for eksponeringsvurdering</p>		
<p>Anvendte mængder*</p>		
<p>Ikke relevant for eksponeringsvurdering</p>		
<p>Anvendelsens hyppighed og varighed</p>		
<p>Ikke relevant for eksponeringsvurdering</p>		
<p>Miljøfaktorer, som risikohåndtering ikke har indflydelse på</p>		
<p>Standardstrømningshastighed og -fortynding i vandløb</p>		
<p>Andre givne anvendelsesforhold, som har indflydelse på eksponeringen af miljøet</p>		
<p>Indendørs</p>		
<p>Betingelser og foranstaltninger vedrørende kommunalt spildevandsrensningsanlæg</p>		
<p>Standardstørrelse på kommunalt kloaksystem/rensningsanlæg og slambehandlingsteknik</p>		
<p>Betingelser og foranstaltninger vedrørende ekstern behandling af affald til bortskaffelse</p>		
<p>Ikke relevant for eksponeringsvurdering</p>		
<p>Betingelser og foranstaltninger vedrørende ekstern nyttiggørelse af affald</p>		
<p>Ikke relevant for eksponeringsvurdering</p>		
<p>3. Eksponeringsberegning og henvisning til kilden dertil</p>		
<p>Risikokarakteriseringskvotienten (RCR) er kvotienten af den avancerede eksponeringsberegning og det respektive DNEL (afledt nuleffektniveau) og angives i parentes nedenfor. For eksponering ved indånding er RCR baseret på det akutte DNEL for kalkstoffer på 4 mg/m³ (som respirabelt støv) og den respektive beregning af eksponering ved indånding (som inhalerbart støv). Således indeholder RCR en yderligere sikkerhedsmargin, eftersom den respirable fraktion er en subfraktion af den inhalerbare fraktion i henhold til EN 481. Da kalk er klassificeret som irriterende for hud og øjne, er en kvalitativ vurdering er blevet udført for eksponering ved kontakt med huden og eksponering ved kontakt med øjet.</p>		
<p>Eksponering af mennesker</p>		
<p>Klargøring af kalkmælk (påfyldning)</p>		
Eksponeringsvej	Eksponeringsberegning	Anvendt metode, kommentarer
Indtagelse	-	Kvalitativ vurdering Eksponering ved indtagelse forekommer ikke som del af den tilsigtede anvendelse af produktet.
Kontakt med huden (pulver)	lille opgave: 0,1 µg/cm ² (-) stor opgave: 1 µg/cm ² (-)	Kvalitativ vurdering Hvis foranstaltninger til risikoreduktion tages i betragtning, forventes ingen eksponering af mennesker Hudkontakt med støv fra påfyldning af kalk eller direkte kontakt med kalken kan imidlertid ikke udelukkes, hvis man ikke bruger beskyttelseshandsker under anvendelsen. Dette kan lejlighedsvis forårsage mild irritation, som nemt kan undgås ved omgående skylning med vand. Kvantitativ vurdering Konstant frekvens-modellen i ConsExpo er anvendt. Graden af kontakt med støv, som dannes, når pulver hældes ud, er taget fra gør det selv-faktabladet (RIVM-rapport 320104007). For granulater vil den beregnede eksponering være endnu lavere.
Øje	Støv	Kvalitativ vurdering Hvis foranstaltninger til risikoreduktion tages i betragtning, forventes ingen eksponering af mennesker Støv fra påfyldning af kalken kan ikke udelukkes, hvis der ikke anvendes beskyttelsesbriller. Ved utilsigtet eksponering anbefales det straks at skylle med vand og søge lægehjælp.
Indånding (pulver)	Lille opgave: 12 µg/m ³ (0,003) Stor opgave: 120 µg/m ³ (0,03)	Kvantitativ vurdering Støvdannelse, når pulveret hældes ud, behandles ved anvendelse af den hollandske model (van Hemmen, 1992, som beskrevet i afsnit 9.0.3.1 ovenfor).
Indånding (granulater)	Lille opgave: 1,2 µg/m ³ (0,0003) Stor opgave: 12 µg/m ³ (0,003)	Kvantitativ vurdering Støvdannelse, når pulveret hældes ud, behandles ved anvendelse af den hollandske model (van Hemmen, 1992, som beskrevet i afsnit 9.0.3.1 ovenfor) og ved anvendelse af en støvreduktionsfaktor på 10 for granulat.
<p>Drypvís iblanding af kalkmælk i vand</p>		
Eksponeringsvej	Eksponeringsberegning	Anvendt metode, kommentarer

Indtagelse	-	Kvalitativ vurdering Eksponering ved indtagelse forekommer ikke som del af den tilsigtede anvendelse af produktet.
Kontakt med huden	Dråber eller stænk	Kvalitativ vurdering Hvis foranstaltninger til risikoreduktion tages i betragtning, forventes ingen eksponering af mennesker Stænk på huden kan imidlertid ikke udelukkes, hvis man ikke bruger beskyttelseshandsker under anvendelsen. Stænk kan lejlighedsvis forårsage mild irritation, som nemt kan undgås ved omgående skylning af hænderne med vand
Øje	Dråber eller stænk	Kvalitativ vurdering Hvis foranstaltninger til risikoreduktion tages i betragtning, forventes ingen eksponering af mennesker Stænk i øjnene kan imidlertid ikke udelukkes, hvis man ikke bruger beskyttelsesbriller under anvendelsen. Det er imidlertid sjældent, at der forekommer hudirritation som følge af eksponering for en klar opløsning af calciumhydroxid (kalkvand), og en mild irritation kan nemt undgås ved omgående skylning af øjnene med vand.
Inhalering	-	Kvalitativ vurdering Forventes ikke, da kalkstoffer i vand har et lavt damptryk og dannelse af tåger eller aerosoler ikke forekommer.
Eksponering af miljøet		
Indvirkningen på pH-værdien som følge af anvendelsen af kalk i kosmetik forventes at være ubetydelig. Det tilstrømmende vand på et kommunalt rensningsanlæg neutraliseres ofte alligevel, og kalk kan sågar med fordel anvendes til regulering af pH-værdien i surt vand, som behandles på anlæg til biologisk behandling af industrielt spildevand. Eftersom det tilstrømmende vands pH-værdi på et kommunalt rensningsanlæg er omtrent neutral, er indvirkningen på pH-værdien ubetydelig i de modtagende miljøer, såsom overfladevand, sediment og jordmiljøet.		

ES-nummer 9.16: Forbrugermæssig anvendelse af kosmetik, som indeholder kalkstoffer

Eksponeringsscenariets format (2) for anvendelser udført af forbrugere	
1. Titel	
Kort friteksttitel	Forbrugermæssig anvendelse af kosmetik, som indeholder kalk
Systematisk titel baseret på Use Descriptor	SU21, PC39, ERC8a
Omfattede processer, opgaver og/eller aktiviteter	-
Vurderingsmetode*	Menneskers sundhed: Ifølge Artikel 14(5) (b) i Forordning (EF) 1907/2006 er det ikke nødvendigt at tage risici for menneskers sundhed i betragtning for stoffer, som er indeholdt i kosmetiske produkter, som er omfattet af direktiv 76/768/EF. Miljø En kvalitativ begrundelsesvurdering er givet.
2. Anvendelsesforhold og risikohåndteringsforanstaltninger	
ERC 8a	Udbredt indendørs anvendelse af proceshjælpemidler i åbne systemer
2.1 Kontrol af eksponering af forbrugere	
Produktkarakteristika	
Ikke relevant, da risikoen for menneskers sundhed som følge af denne anvendelse ikke behøver at tages i betragtning.	
Anvendte mængder	
Ikke relevant, da risikoen for menneskers sundhed som følge af denne anvendelse ikke behøver at tages i betragtning.	
Anvendelsens/eksponeringens hyppighed og varighed	
Ikke relevant, da risikoen for menneskers sundhed som følge af denne anvendelse ikke behøver at tages i betragtning.	
Menneskelige faktorer, som risikohåndtering ikke har indflydelse på	
Ikke relevant, da risikoen for menneskers sundhed som følge af denne anvendelse ikke behøver at tages i betragtning.	
Andre givne anvendelsesforhold, som har indflydelse på eksponeringen af forbrugere	
Ikke relevant, da risikoen for menneskers sundhed som følge af denne anvendelse ikke behøver at tages i betragtning.	
Betingelser og foranstaltninger vedrørende oplysninger og adfærdsmæssige anbefalinger til forbrugere	
Ikke relevant, da risikoen for menneskers sundhed som følge af denne anvendelse ikke behøver at tages i betragtning.	
Betingelser og foranstaltninger vedrørende personlige værnemidler og hygiejne	
Ikke relevant, da risikoen for menneskers sundhed som følge af denne anvendelse ikke behøver at tages i betragtning.	
2.2 Kontrol af eksponering af miljøet	
Produktkarakteristika	
Ikke relevant for eksponeringsvurdering	
Anvendte mængder*	
Ikke relevant for eksponeringsvurdering	
Anvendelsens hyppighed og varighed	
Ikke relevant for eksponeringsvurdering	
Miljøfaktorer, som risikohåndtering ikke har indflydelse på	
Standardstrømningshastighed og -fortynding i vandløb	
Andre givne anvendelsesforhold, som har indflydelse på eksponeringen af miljøet	
Indendørs	
Betingelser og foranstaltninger vedrørende kommunalt spildevandsrensningsanlæg	
Standardstørrelse på kommunalt kloaksystem/rensningsanlæg og slambehandlingsteknik	
Betingelser og foranstaltninger vedrørende ekstern behandling af affald til bortskaffelse	
Ikke relevant for eksponeringsvurdering	
Betingelser og foranstaltninger vedrørende ekstern nyttiggørelse af affald	
Ikke relevant for eksponeringsvurdering	
3. Eksponeringsberegning og henvisning til kilden dertil	
Eksponering af mennesker	
Eksponering af mennesker for kosmetik vil blive behandlet i anden lovgivning og behøver derfor ikke at behandles i henhold til Forordning (EF) 1907/2006 ifølge Artikel 14(5) (b) i denne forordning.	
Eksponering af miljøet	
Indvirkningen på pH-værdien som følge af anvendelsen af kalk i kosmetik forventes at være ubetydelig. Det tilstrømmende vand på et kommunalt rensningsanlæg neutraliseres ofte alligevel, og kalk kan sågar med fordel anvendes til regulering af pH-værdien i surt vand, som behandles på anlæg til biologisk spildevand. Eftersom det tilstrømmende vands pH-værdi på et kommunalt rensningsanlæg er omtrent neutral, er indvirkningen på pH-værdien ubetydelig i de modtagende miljøer, såsom overfladevand, sediment og jordmiljøet.	